

Προβληματισμοί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
HELLENIC INSTITUTE for STRATEGIC STUDIES

ΤΕΥΧΟΣ 85, ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016, ΕΥΡΩ 0,01

Νίκης 11, 105 57 Αθήναι

Άρθρα

- * **Εθνική ατολμία για επικείμενες μεταναστευτικές δυσμενείς εξελίξεις**
Του Αντιναύαρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ, Επιτίμου Διοικητού Σ.Ν.Δ., Προέδρου ΔΣ/ΕΛΙΣΜΕ
- * **Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική**
Του Παναγιώτη Ήφαιστου, Καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- * **Ο τετραγωνισμός του κύκλου: Ασφάλεια και εγγυήσεις**
Του Δρα Άριστου Αριστοτέλους, Ειδικού σε θέματα Άμυνας και Στρατηγικής, Διευθυντή του ΚΚΣΜ
- * **Οι τουρκικές διεκδικήσεις στον Εναέριο Χώρο του Αιγαίου από το 1964**
Του Αντιπετράρχου ε.α. Παναγιώτη Κατσαρού
- * **Γεωπολιτικό μήνυμα BREXIT: Όχι στη νέου τύπου γερμανική κυριαρχία...**
Του Ιωάννου Σ. Θεοδωράτου, Δημοσιογράφου-Αμυντικού αναλυτού
- * **Brexit: Οι συνέπειες, οι προκλήσεις και το συμφέρον της Ελλάδας**
Του Αποστόλου Τσομπάνη-Νότιου, Βαλκανιολόγου, Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ
- * **Αποτίμηση της Συνόδου Κορυφής του ΝΑΤΟ στη Βαρσοβία**
Του Υποστράτηγου ε.α. Ιπποκράτη Δασκαλάκη, Διευθυντού Μελετών, Μέλους ΔΣ/ΕΛΙΣΜΕ
- * **Delenda est ISIS ! Γιατί το χαλιφάτο πρέπει να καταστραφεί**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Μπαλτζώη
- * **Η Δαμόκλειος σπάθη ενός συγχρόνου δημοσιονομικού κόφτη**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Ευαγγέλου Γριβάκου Νομικού, Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ
- * **Κρίσιμες υποδομές και κυβερνοπόλεμος**
Του Ταξιάρχου (ΕΠ) ε.α. Ιωάννου Α. Κολομβάκη Μηχ/κού Δικτύων-MSc-Μέλους ΕΛΙΣΜΕ
- * **Θράκη**
Επιμελείται ο Αντιπλοίαρχος (ε) ε.α. Χρήστος Γιανταμίδης Π.Ν.
- * **Ποιός έχει τον έλεγχο της ζοφερής πορείας που διάγει η Τουρκία;**
Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια
- * **Η πτώση της Βαστίλης και η άποψη του ισλάμ**
Του Ευαγγέλου Βενέτη, Συνεργάτου ΕΛΙΣΜΕ

Δοκίμια

- * **Περί φωτίσεως του πνεύματος**
Του Υποστράτηγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Επισκοπήσεις

- * **Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος**
Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ. Μουστάκη, Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

Οι Προβληματισμοί του Εκδότη

Αγαπητά μέλη και φίλοι

Η κακοδαιμονία της Ελλάδος δυστυχώς συνεχίζεται σε κάθε επί μέρους τομέα λόγω του ανεπαρκούς πολιτικού συστήματος το οποίο χαρακτηρίζεται από αναποτελεσματικούς κυβερνώντες και από πολιτικά κόμματα ανίκανα στο σύνολό τους να χαράξουν διακομματική Εθνική Στρατηγική. Απόρροια του γεγονότος αυτού είναι οι αποσπασματικές, συγκυριακές, εμβολωματικές και αλληλοαναιρούμενες στρατηγικές αποφάσεις οι οποίες ποικίλλουν από κυβέρνηση σε κυβέρνηση και από Υπουργό σε Υπουργό.

Στο εσωτερικό της χώρας το μεταναστευτικό πρόβλημα διογκώνεται με άκρως δυσοίωνες προοπτικές (εκρηκτικός συνδυασμός δημογραφικού – μεταναστεύσεως – Ισλάμ) και οιοσδήποτε ανησυχεί ή διαμαρτύρεται για τα αυτονόητα, βρίσκει απέναντί του σύσσωμα Κυβέρνηση και την πλειοψηφία των ΜΜΕ να τον μέμφονται με τίτλους όπως αυτούς του ρατσιστού, ξενοφοβικού ή ναζιστού. Προ της στοχοποίησεως αμυνόμενων πολιτών και της αναλήψεως «αντιρατσιστικών» μέτρων, συνιστάται στο σύνολο των πολιτικών, να ορίσουν πρώτα επ' ακριβώς τι είναι ο «ρατσισμός» (αξίζει μία σχετική συζήτηση) και επιπλέον σαν πρώτο δείγμα αξιοπιστίας και παραδείγματος προς τον «αμαθή» και «αντιδημοκρατικό» λαό που διαμαρτύρεται, να απομακρύνουν τα τέκνα τους από τα ιδιωτικά σχολεία και να τα εγγράψουν σε σχολεία όπως αυτό της Γκράβα (Πατησίων) όπου το 80% των μαθητών είναι αλλοδαποί.

Η γενική κατάσταση στην παιδεία είναι δυνατόν να συνοψισθεί στην κατά παγκόσμια πρωτοτυπία, επαναφορά των αιωνίων φοιτητών, την επαναφορά της εκλογικής ομηρίας των καθηγητών και κυρίως στον προβληματισμό του Υπουργού Παιδείας στο κατά πόσο θα έπρεπε η γλώσσα μας να έχει τόσα πολλά φωνήεντα.....

Δεν χρειάζεται κάποιος να αναλάβει ρόλο Κασσάνδρας για να προβλέψει ότι με το υφιστάμενο περιβάλλον (φορολογία, γραφειοκρατία, δικαιοσύνη, οικονομία, ανύπαρκτη έρευνα και καινοτομία, αντιεπιχειρηματικά μέτρα κ.λπ.), οι επενδύσεις και η ανάπτυξη αποτελούν ουτοπική αυταπάτη. Τα κοινωνικά αποτελέσματα της ανεργίας, της πενίας, της επιδεινώσεως του δημογραφικού και της μαζικής φυγής νέων στο εξωτερικό δίνουν το τόνο του αδιεξόδου, ενώ η ανομία και το έγκλημα αποτελούν καθημερινότητα στην ζωή των ανυπεράσπιστων Ελλήνων.

Στις Ένοπλες Δυνάμεις τα εξοπλιστικά προγράμματα έχουν περίπου μηδενισθεί (με αντίστοιχη συρρίκνωση της εθνικής αποτροπής), ενώ μάχιμα στελέχη (ακόμη και των ειδικών δυνάμεων), εντός της βραχείας θητείας τους, αναλαμβάνουν και καθήκοντα σχετικά με συσσίτια και

εγκαταστάσεις των μεταναστών.

Στις σχέσεις με την ΕΕ, την χώρα μας συνοδεύει πλέον παγίως η αναξιοπιστία και γραφικότητα αφού υπάρχει διγλωσσία και σειρά «ιδιόρρυθμων» διαπραγματεύσεων που καταλήγουν σε ενυπόγραφες συμφωνίες οι οποίες είτε δεν εφαρμόζονται είτε εφαρμόζονται κατόπιν εορτής, με «πόννο ψυχής» και πριν στεγνώσει η μελάνη της υπογραφής ζητείται επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας.

Προκαλεί μεγάλη ανησυχία η πίεση για ταχεία «επίλυση» του Κυπριακού (σε διζωνική και δικοινοτική βάση), η οποία φαίνεται ότι συνδέεται με τις εξελίξεις των σχέσεων Τουρκίας και Αύσεως, με το Κουρδικό και με την ενέργεια των υδρογονανθράκων της Μ. Ανατολής και της Α. Μεσογείου. Οι ελπίδες στρέφονται δυστυχώς στο προβλεπόμενο σχετικό δημοψήφισμα του κυπριακού λαού.

Ενώ από τα χείλη Υπουργών μας, ξεφεύγει κατά διαστήματα η λέξη «Μακεδονία», όταν αναφέρονται στο κράτος των Σκοπίων, προσφάτως ο πρώην Πρωθυπουργός Α. Γκεοργκίεφσκι παραδέχθηκε ότι οι κάτοικοι της χώρας του είναι Σλάβοι και δεν σχετίζονται με τους αρχαίους Μακεδόνες. Δεδομένου ότι η ονομασία συνδέεται άρρηκτα με την εθνική ταυτότητα του γειτονικού κράτους, ας γίνει κατανοητό επί τέλους σε όσους απεργάζονται συμβιβαστικές «λύσεις», ότι η νομιμοποίηση της «Συνταγματικής ονομασίας» των Σκοπίων δεν θα προέλθει από τις επικυρωτικές υπογραφές ακόμη και όλων των κρατών του πλανήτη αλλά από την υπογραφή της Ελλάδος.

Οι ανωτέρω ενδεικτικές εξελίξεις (ο κατάλογος των εσωτερικών και εξωτερικών θεμάτων εθνικής εμβέλειας είναι πολύ μεγάλος) επιβεβαιώνουν τον αρχικό ισχυρισμό περί απουσίας Εθνικής Στρατηγικής επί στρατηγικών επιλογών, αποφάσεων και ενεργειών. Είναι καιρός η κοινή γνώμη να φωνάζει με κάθε τρόπο την απαίτηση ταχείας ωριμάνσεως του πολιτικού συστήματος, διότι όσο και εάν «η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει» καθένας αφουγκράζεται τον ρόγχο της και διαισθάνεται τα όρια των αντοχών της. Πάντοτε υπάρχει ελπίδα αλλά χρειάζεται πραγματική πολιτική ηγεσία με εθνικό (και όχι διεθνικό) όραμα, ειλικρινή σχέση με τους Έλληνες πολίτες, προσηλωμένη αμειγώς στα Εθνικά Συμφέροντα, με πολιτική βούληση για ανατροπές, αποφασισμένη να θεσπίσει κράτος δικαίου και επιβολής των νόμων καθώς και έμπρακτη διάθεση να εμπνεύσει δια του παραδείγματος.

Σεπτέμβριος 2016

Αντιναύαρχος ε.α. **Β. Μαρτζούκος Π.Ν.**

Επίτιμος Διοικητής Σ.Ν.Δ.

Πρόεδρος ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Επισκεφθείτε μας στο Διαδίκτυο www.elisme.gr

Ιδιοκτήτης: ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. ΚΩΔΙΚΟΣ 016037

Εκδότης-Διευθυντής: Β. Μαρτζούκος

Υπεύθυνος Συντάξεως: Κ. Αργυρόπουλος

Υπεύθυνος Τεχνικής Υποστηρίξεως: Α. Τόσιος

Συντ/κή Ομάδα: Ε. Τέμπος, Α. Μπασαράς, Π. Κατσαρός

DTP-Καλλιτεχνικά: Κ. Αργυρόπουλος

Εκτύπωση: NEMESIS A.E.

Διευθυντής

Γραφεία: Νίκης 11

TK 105 57 Αθήναι

Τηλέφωνο: 210 8211025

Fax: 210 8211056

E-mail: elisme@otenet.gr

Διαδίκτυο: www.elisme.gr

ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. Σεμινάρια Φθινοπώρου

Επιμέλεια Αναστάσιος Μπασαράς, Αντιπρόεδρος ΕΛΙΣΜΕ

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών, μετά την εξαιρετική επιτυχία των χειμερινών και εαρινών σεμιναρίων, οργανώνει και ανανεώνει το Φθινοπώρο του 2016 μια σειρά από ενδιαφέροντα Σεμινάρια.

Τα Σεμινάρια προσφέρονται για πτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, αξιωματικούς των ΕΔ, στελέχη το Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, Σπουδαστές ΑΣΕΙ, καθώς και για κάθε ενεργό πολίτη.

Θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα μας στις αρχές Σεπτεμβρίου.

Το βασικό περίγραμμα των Σεμιναρίων φαίνεται παρακάτω:

Είναι η (Γεω)οικονομία αγαπητέ μου! (Αναλυτικό Πρόγραμμα και λεπτομέρειες ΕΔΩ!!)

1. Εισαγωγή, σύνδεση Γεωπολιτικής με οικονομία

2. Από την Γεωπολιτική στη Γεωοικονομία

α. Βασικές Έννοιες Μακροοικονομίας : ΑΕΠ, ανάπτυξη και capital controls, ισοζύγια, πληθωρισμός, Διμόσιο χρέος, επενδύσεις. Η πραγματική οικονομία, το χρηματοπιστωτικό σύστημα και οι αγορές συναλλάγματος.

β. Σύντομη ιστορία του πετρελαίου, των νομισμάτων και των ιδεών: Από τις πρώτες ανακαλύψεις στην Standard Oil, ΟΠΕΚ, πετρελαϊκές κρίσεις.

γ. Από τον κανόνα του χρυσού στα ψηφιακά νομίσματα και από τον φιλελευθερισμό στον νεο-φιλελευθερισμό.

3. Ευρωπαϊκή Οικονομία

α. Η Οικονομική & Νομισματική ένωση και το ευρώ: Η πορεία προς την ενοποίηση. Το κοινωνικό κράτος μετά τον Β'ΠΠ. Το μέλλον και η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας.

β. Η περιφέρεια της Ευρώπης : Αποτελούν οι Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία αποσταθεροποιητικούς παράγοντες της ΕΕ;

γ. Ρωσία- Ευρώπη και οι προοπτικές της Ευρασιατικής Ένωσης.

4. Η οικονομία στο «επίπεδο» παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

α. Γενικά περί Παγκοσμιοποίησης – Φάσεις – Περιφερειακές Συμφωνίες (NAFTA, TPP, TTIP). Είναι η παγκοσμιοποίηση αναπόφευκτη;

β. Η ψηφιακή οικονομία και η 4η Βιομηχανική Επανάσταση (Τεχνητή νοημοσύνη, το internet των πραγμάτων, 3D printing και 16 ακόμα τάσεις).

γ. Μέσα επιβολής οικονομικής

ισχύος : Κυρώσεις, οικονομικός πόλεμος, η πρόκληση του δολαρίου. Νομισματικοί πόλεμοι : Πότε; Πού; Πώς;

5. Η ελληνική Θέση: Ενέργεια και στρατηγικό όραμα

α. Παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας :Ενεργειακό μείγμα, κοιτάσματα και δίκτυα αγωγών.

β. Ελληνική οικονομία 2021 :Τι μπορεί να κερδίσει η Ελλάδα από τον οικονομικό ανταγωνισμό των ισχυρών δρώντων στο Διεθνές Σύστημα.

γ. Κατά την κρίση των συμμετεχόντων

Αμυντική Οικονομία, Διοικητική και Μηχανική της Επιμελητείας (Logistics)

(Αναλυτικό Πρόγραμμα και λεπτομέρειες στις αρχές Σεπτεμβρίου)

1. Αμυντική Βιομηχανία και Τεχνολογία

α. Ανάλυση παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας β. Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική

γ. Globalization and its implications for the defense industry

δ. Προγράμματα Έρευνας για την Άμυνα και την Ασφάλεια

ε. Ελληνικές Αμυντικές Βιομηχανίες

στ. Αμυντική Τεχνολογία

2. Βασικές Αρχές Οικονομικών και Προμηθειών - Εθνικός Αμυντικός Σχεδιασμός -Αμυντική Δημοσιονομική Πολιτική

α. Βασικά Οικονομικά για Στελέχη

β. Προμήθειες & Συμβάσεις

γ. Προϋπολογισμός και Αμυντικές Δαπάνες στην Ελλάδα

δ. Εθνικός Αμυντικός Σχεδιασμός-ΕΑΣ

ε. Αμυντική Δημοσιονομική Πολιτική και Δαπάνες στην Τουρκία και στα όμορα Βαλκανικά κράτη.

3. Εισαγωγή στην Επιμελητεία

α. Εισαγωγή στην Επιμελητεία

β. Αντίστροφη Επιμελητεία (Reverse Logistics)

γ. Αγορά και Ελληνικές Εταιρίες Logistics.

4. Μηχανική και Διοικητική της Επιμελητείας

α. Μηχανική της Επιμελητείας:

(1) Αξιοπιστία

(2) Συντηρησιμότητα ,

(3) Διαθεσιμότητα

(4) Ελεγχσιμότητα

(5) Εργονομία & Ασφάλεια

(6) Κύκλος Ζωής Συστήματος

β. Διοικητική της Επιμελητείας:

(1) Ποιότητα

(2) Τεχνική Τεκμηρίωση Επιμελητείας

(3) Ειδικά Θέματα

(4) Διαχείριση Έργων Επιμελητείας

5. Υλικοτεχνική Υποστήριξη

α. Τεχνική Υποστήριξη:

(1) Συντήρηση και Ανάλυση Υποστηρικτικότητας

(2) Διαχείριση Συνθέσεων & Βιβλιογραφίας Συστημάτων

β. Εφοδιαστική Υποστήριξη :

(1) Εφοδιασμός και Εφοδιαστικές Αλυσίδες

(2) Αποθέματα και Διαχείριση

ΕΝΟΠΛΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ-ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ-ΗΓΕΣΙΑ

(Αναλυτικό Πρόγραμμα και λεπτομέρειες ΕΔΩ!!)

Α. ΠΟΛΕΜΟΣ-ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ-ΗΓΕΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Θεωρία Πολέμου. Ο πόλεμος από την αρχαιότητα έως σήμερα. Βασικοί ορισμοί Στρατηγικής

2. Κλασσικές και Νεώτερες στρατηγικές αντιλήψεις περί πολέμου. Χερσαία, Ναυτική και αεροπορική στρατηγική σκέψη. Πυρηνική στρατηγική.

3. Η ηγεσία σε ειρήνη, κρίση και πόλεμο. Σχέσεις πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας.

Β.ΕΞΕΤΑΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

4. Πελοποννησιακός Πόλεμος. Β' Καρχηδονιακός πόλεμος. Μέγας Αλέξανδρος. Ναπολεόντειοι Πόλεμοι. Περίοδος Μπίσμαρκ

5. Α' Παγκόσμιος Πόλεμος. Β' Παγκόσμιος Πόλεμος.

6. Επαναστατικός Πόλεμος. Ανταρτοπόλεμος. Μάο, Κίνα και Ινδοκίνα. Ψυχρός Πόλεμος. Κορέα και Βιετνάμ.

7. Σύγχρονοι Πόλεμοι: Ιράκ, Λίβανος, Αφγανιστάν, Συρία.

Γ. ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ. ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

8. Ένοπλες συγκρούσεις, κρίσεις και χειρισμός κρίσεων. Δίκαιο των ενόπλων συγκρούσεων.

9. Τεχνολογία και σύγχρονος πόλεμος. Νέες μορφές πολέμου.

10. Στρατιωτικές απειλές κατά Ελλάδα. Αποτρεπτική στρατηγική και Ελληνικές ΕΔ.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΟΛΜΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΕΣ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Του Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ,
Επιτίμου Διοικητού Σ.Ν.Δ., Προέδρου ΔΣ/ΕΛΙΣΜΕ

Οι Έλληνες πολίτες ζουν την καθημερινή τους ζοφερή πραγματικότητα και ταυτόχρονα διαισθάνονται ότι περιβάλλονται από ένα ανησυχητικό γκρίζο και ασταθές εξωτερικό περιβάλλον. Αυτό που με ευθύνη του πολιτικού συστήματος (και ιδιαίτερα των κυβερνώντων) δεν έχουν συνειδητοποιήσει, είναι η ευκολία με την οποία το γκρίζο χρώμα μπορεί να μετατραπεί σε μολυβί ως προεόρτιο καταγίδα.

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η Ευρώπη μαστίζεται από έλλειψη ενιαίας στρατηγικής, από οικονομικά και ενεργειακά προβλήματα, το «Brexit», την σχετική έλλειψη συνοχής και αλληλεγγύης, τις φυγόκεντρες τάσεις και την άνοδο των ακροδεξιών κομμάτων και κυρίως το μεταναστευτικό πρόβλημα σε συνδυασμό με το Ισλάμ, την τρομοκρατία και την υπογεννητικότητα. Η Ευρωπαϊκή αστάθεια επιτείνεται με την συνεχιζόμενη κρίση στην Ουκρανία και την ένταση στις σχέσεις ΝΑΤΟ και Ρωσίας.

Στην Μ. Ανατολή οι σφοδρές συγκρούσεις (με επίκεντρο την Συρία) για την διαμόρφωση του αυριανού χάρτη της περιοχής συνεχίζονται με ευθύνη Μεγάλων Δυνάμεων, καθώς και περιφερειακών και τοπικών δυνάμεων οι οποίες χαρακτηρίζονται από ποικιλία εθνών, φυλών, θρησκειών και θρησκευτικών Δογμάτων. Η κατάσταση αυτή προκαλεί μαζικά κύματα μουσουλμάνων μεταναστών οι οποίοι προστίθενται στα ήδη υφιστάμενα διογκωμένα μεγάλα ρεύματα (κυρίως μουσουλμάνων και πάλι) εκατομμυρίων μεταναστών από άλλες περιοχές της Ασίας και της Αφρικής με κύρια κατεύθυνση την Ευρώπη.

Η Τουρκία μετά το πρόσφατο πραξικόπημα και παρά την φαινομενική παντοδυναμία του Ερντογάν, έρχεται σε σταδιακή ρήξη με την Δύση, ενώ ολοένα ισλαμοποιείται. Οι μετά το πραξικόπημα πρωτοφανείς διώξεις και συλλήψεις, η καταπάτηση θεμελιωδών δημοκρατικών αρχών (τύπος, δικαιοσύνη, εξάλειψη κοσμικού κράτους κ.λπ.), ο ευτελισμός των Ενόπλων των Δυνάμεων και το πάντοτε ανοικτό μεγάλο κουρδικό ζήτημα (σε συνδυασμό με τις κουρδικές εξελίξεις στο Ιράκ και την Συρία), μετατρέπουν την Τουρκία σε ασταθή και απρόβλεπτη χώρα.

Εκτός από τις αλυτρωτικές φιλοδοξίες Αλβανίας και Σκοπίων έναντι της Ελλάδος, τα Δυτικά Βαλκάνια χαρακτηρίζονται από εκτεταμένη διαφθορά που εγγίζει έως και τις πολιτικές ηγεσίες, με αποτέλεσμα να ανθεί ολόκληρο το φάσμα των ποινικών αδικημάτων (λαθρεμπόριο, πορνεία, ναρκωτικά, όπλα κ.λπ.), ενώ παράλληλα υπάρχουν κέντρα εκκολάψεως, συντηρήσεως και στρατολογήσεως του ακραίου Ισλάμ.

Οι ανωτέρω διεθνείς εξελίξεις με τις δυσοίονες προοπτικές τους, βρίσκουν την Ελλάδα αδύναμη και απροετοίμαστη σε όλους σχεδόν τους τομείς. Οι απειλές και προκλήσεις για τα Εθνικά Ζωτικά Συμφέροντα είναι πολλές αλλά μακράν την πρώτη σε προτεραιότητα αποτελεί ο συνδυασμός «δημογραφικό – μετανάστευση – Ισλάμ» αφού αυτός απειλεί Εθνικά Συμφέροντα Επιβιώσεως.

Αυτή την στιγμή η χώρα μας με κλειστά τα βόρεια σύνορά της, φιλοξενεί περισσότερους από 65.000 μετανά-

στες, μουσουλμάνους σχεδόν στο σύνολό τους (ως γνωστό οι ήδη υφιστάμενοι αλλοδαποί μουσουλμάνοι στην χώρα μας είναι κατά πολύ περισσότεροι), ενώ η διαδικασία αναλογικής κατανομής τους στην ΕΕ αποτελεί απλώς θεωρητική ανεφάρμοστη ευχή.

Η βιωσιμότητα της πρόσφατης συμφωνίας ΕΕ – Τουρκίας κρίνεται ως ισχνή και επισφαλής, δεδομένου, ότι ο Ερντογάν προβαίνει σε ανατολίτικο εκβιασμό της ΕΕ (οικονομική ενίσχυση, απελευθέρωση visa Τούρκων πολιτών και ενταξιακές διαπραγματεύσεις), τα δε ευρωπαϊκά κράτη με τα σύνορά τους πλέον κλειστά και εξασφαλισμένα απειλούν εκ του ασφαλούς την Τουρκία για τις επιπτώσεις των μη Δημοκρατικών της επιλογών και πρακτικών. Ο μόνος χαμένος σε περίπτωση λύσεως της συμφωνίας θα είναι η χώρα μας η οποία θα βρεθεί ξαφνικά με εκατοντάδες χιλιάδες εγκλωβισμένους μουσουλμάνους μετανάστες, δίχως ουσιαστική ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Μία τέτοια εξέλιξη δεν θα απειλούσε μόνο τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές δομές του κράτους αλλά θα έθετε δίχως υπερβολή βόμβα στα θεμέλια της υπάρξεώς μας ως έθνους για πολλούς λόγους των οποίων η ανάλυση απαιτεί ειδικό άρθρο.

ΑΝΑΓΚΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ενώπιον των ανωτέρω εξελίξεων, η Κυβέρνηση όφειλε να έχει σημάνει εθνικό συναγερμό, να έχει συγκαλέσει το συμβούλιο των πολιτικών αρχηγών, να έχει προκαλέσει ειδικές συνεδριάσεις στην Βουλή προς λήψη μέτρων και να ενημερώνει σχετικά την κοινή γνώμη. Η Κυβέρνηση όφειλε κυρίως να ασκεί συστηματική και αποτελεσματική διπλωματία προς κάθε κατεύθυνση (π.χ. ΕΕ, ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, όμορες χώρες κ.λπ.) με πολύ συγκεκριμένες προτάσεις (αντί να περιμένει παθητικά το ευρωπαϊκό PLAN B) οι οποίες θα αναγκάσουν τους διεθνείς οργανισμούς και κυρίως τους ευρωπαίους εταίρους να λάβουν θέση αντί να υπεκφεύγουν παρέχοντας απλώς ισχνή οικονομική βοήθεια στην «ανθρωπιστική» και «προοδευτική» Ελλάδα η οποία σε βάρος των Ελλήνων πολιτών (γεννημένων και αγέννητων), θα αναλάβει να φιλοξενεί ό,τι καταφθάνει στο εξής εξ ανατολών (και συχνά εκ νότου).

Οι εθνικές μας θέσεις, προτάσεις και αντιδράσεις οφείλουν να είναι ριζοσπαστικές, ρεαλιστικές, μη ιδεοληπτικές και ανάλογες της μείζονος απειλής, την οποία αντιμετωπίζει η χώρα. Μέχρι στιγμής οι μόνες αντιληπτές αντιδράσεις της κυβερνήσεως είναι η φραστική εκδήλωση της ανησυχίας της και οι εκκλήσεις προς την ΕΕ για εξεύρεση PLAN B σε περίπτωση καταρρεύσεως της συμφωνίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Δεδομένου ότι:

- Τα ευρωπαϊκά κράτη σε σχέση με την Ελλάδα, έχουν ήδη προβεί σε λήψη πολύ αυστηρότερων μέτρων (δίχως να υστερούν ημών σε δημοκρατικές και ανθρωπιστικές αντιλήψεις), τα οποία δρουν ως αντικίνητρο στην μετανάστευση, παρά το γεγονός ότι κινδυνεύουν λιγότερο από αυτήν.
- Ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη ισχυρίζονται ότι η

Ελλάς αδυνατεί να φυλάξει τα θαλάσσια σύνορά της, θέτοντας σε κίνδυνο την Ευρώπη.

- Τα ευρωπαϊκά όργανα και αρμόδιοι φορείς δεν αρνούνται (τουλάχιστον φραστικά), ότι τα ελληνικά σύνορα είναι και ευρωπαϊκά.

- Τα ποσοστά των πραγματικών προσφύγων εκτιμώνται ως πολύ χαμηλά σε σχέση με το σύνολο των παρανόμως εισερχομένων μεταναστών (μεταξύ των οποίων ουδείς διαβεβαιώνει ότι δεν υπάρχουν και ακραίοι Ισλαμιστές).

- Οι συμπολίτες μας των νήσων του Α. Αιγαίου δοκιμάζονται από τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της διαρκούς και δίχως τέλος αποβίβασεως και παραμονής χιλιάδων μουσουλμάνων παρανόμων μεταναστών στα νησιά τους.

- Σε ολόκληρη την Ελλάδα η παρουσία δεκάδων χιλιάδων παρανόμων μεταναστών, τους οποίους διαφαίνεται, ότι θα φιλοξενηί η χώρα μας επί μακρόν, εάν όχι για πάντα, προκαλεί σειρά σημαντικών ανωμαλιών σε τομείς όπως η οικονομία, η ασφάλεια και ο πολιτισμός.

- Η ευρωπαϊκή εμπειρία διδάσκει ότι οι Μουσουλμάνοι μετανάστες όχι μόνο δεν αφομοιώνονται και δεν εντάσσονται στις πολιτισμικές και κοινωνικές δομές των κοσμικών δυτικών χωρών που τους φιλοξενούν (παρά τα υφιστάμενα σχετικά προγράμματα) αλλά αρκετοί εξ αυτών (ακόμη και γεννηθέντες στην Ευρώπη) στρατολογούνται από το ακραίο Ισλάμ και συμμετέχουν σε ισλαμικούς πολέμους «τζιχάντ», καθώς και σε τρομοκρατικές δράσεις, ενώ οι εναπομένοντες «μετριοπαθείς» μουσουλμάνοι ουδέποτε τους καταδίδουν (αρκετοί μάλιστα επικροτούν το «έργο» των ακραίων) και αποτελούν την εν δυνάμει δεξαμενή στρατολόγησεως ισλαμοφασιστών.

- Η Ελλάδα, ως Δυτικό κοσμικό δημοκρατικό κράτος, δεν πρέπει να επιτρέψει (στα πλαίσια δήθεν των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανεξιθρησκείας) οιαδήποτε πράξη και συμπεριφορά θέτει σε αμφισβήτηση θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος (π.χ. ελευθερία σκέψεως και λόγου, ισότητα φύλων κ.λπ.) ή απειλεί την Δημοκρατία και το κοσμικό κράτος ή αντιτίθεται στην αντίληψη των Ελλήνων, περί πολιτισμού, χρηστών ηθών και εθίμων.

- Ο ρυθμός γεννήσεων των μουσουλμάνων μεταναστών είναι πολύ υψηλότερος του αντιστοίχου των Ελλήνων πολιτών, θέτοντας σε κίνδυνο την πληθυσμιακή αναλογία του ελληνικού έθνους στο εγγύς μέλλον.

- Η Τουρκία (και έτερα μουσουλμανικά κράτη, καθώς και ακραίες ισλαμικές οργανώσεις) χειραγωγούν (ή δύνανται να το πράξουν μαζικά στο μέλλον) τους «μετριοπαθείς» μουσουλμάνους μετανάστες, μέσω της θρησκείας (αντιδυτικά κηρύγματα μίσους στους τόπους λατρείας, εξώθηση σε αντεθνικές πράξεις, στρατολόγηση στο τρομοκρατικό ακραίο Ισλάμ κ.λπ.), κρίνεται ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί και κατοχυρωθεί άμεσα σειρά προληπτικών και κατασταλτικών αντικινήτρων ως προς την παράνομη μετανάστευση.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται να εξετασθεί η σκοπιμότητα αναλήψεως των ακόλουθων μέτρων:

- Αναθεώρηση μέσω νομοθετικού πλαισίου των κριτηρίων χορηγήσεως ασύλου, των συνθηκών άρσεως αυτού, καθώς και δημιουργία μηχανισμού διαρκούς ελέγχου δημιουργίας των συνθηκών αυτών.

- Απλούστευση των προϋποθέσεων και διαδικασιών απελάσεως μεταναστών, μείωσεως των εμποδίων προς

απέλαση και αυστηροποίηση διαδικασιών επανενώσεως οικογενειών μεταναστών.

- Αναθεώρηση του νόμου περί αποκτήσεως ελληνικής ιθαγένειας (υιοθέτηση των αυστηρότερων νόμων που ήδη υφίστανται σε κράτη της ΕΕ).

- Υιοθέτηση ή αυστηροποίηση σειράς νόμων και μέτρων (π.χ. πρόστιμα, ποινικά αδικήματα, απελάσεις), σχετικών με την ένδυση (π.χ. μπουργκα, κελεμπίες), την συμπεριφορά (π.χ. παρενοχλήσεις γυναικών, λύση γάμων με ανήλικες), τον προσηλυτισμό, τα κηρύγματα μίσους και τις απειλές και προκλήσεις σε χώρους λατρείας, δημόσιους χώρους κ.λπ..

- Το σχετικό εθνικό νομικό πλαίσιο συνολικά, θα πρέπει να διαμορφωθεί κατά τρόπο, ο οποίος θα διασφαλίζει όχι την ισορροπία ή τον συμψηφισμό πολιτικών, κοινωνικών και πολιτισμικών αντιλήψεων των Ελλήνων πολιτών και των πάσης φύσεως μεταναστών (μη δημιουργία πολιτισμικών θυλάκων) αλλά την προσαρμογή των τελευταίων στις αντιλήψεις και συμπεριφορές της φιλοξενούσης χώρας, επ' απειλή απελάσεως.

- Δεδομένου, ότι δεν υφίσταται, βάσει Συνθηκών, μόνιμη μουσουλμανική ελληνική μειονότητα, πέραν αυτής στην Θράκη (για την οποία υπάρχουν περί τα 300 τζαμιά), να μην κτισθούν νέα τζαμιά ανά την υπόλοιπη επικράτεια. Αντ' αυτού να υπάρξει προσωρινή παραχώρηση αδειάς λειτουργίας συγκεκριμένων χώρων λατρείας και υπό αυστηρούς όρους επιτηρήσεως. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να κατοχυρωθεί νομικώς η απαγόρευση κτισίματος μιναρέδων (θίγουν και αλλοιώνουν την πολιτισμική και ιστορική ευαισθησία, αισθητική και αντίληψη της ελληνικής κοινωνίας και ενέχουν πολιτικό περιεχόμενο για το Ισλάμ). Στο ίδιο πνεύμα είναι δυνατή η εξεύρεση καταλλήλων χώρων για την ίδρυση ορισμένων μουσουλμανικών νεκροταφείων.

- Αύξηση μέτρων ασφαλείας των πολιτών με σειρά οργανωτικών και διοικητικών μέτρων εντός και εκτός της χώρας (π.χ. στενή συνεργασία με αρμόδιες Δυτικές υπηρεσίες ασφαλείας, παρακολούθηση επικινδύνων για τα Εθνικά Συμφέροντα δραστηριοτήτων όπως αυτών στο διαδίκτυο, παρακολούθηση του Λόγου που αναπτύσσεται στους χώρους λατρείας και στα θρησκευτικά σχολεία των μουσουλμάνων, πρόληψη και εξάρθρωση κέντρων ισλαμικής ριζοσπαστικοποιήσεως, παρακολούθηση και προσαγωγή υπόπτων, απροειδοποίητοι έλεγχοι κ.λπ.).

- Εξέταση περιπτώσεων και τρόπου συνδρομής των Ενόπλων Δυνάμεων στα Σώματα Ασφαλείας, σε ειδικές καταστάσεις (π.χ. μαζικά κτυπήματα κατά πληθυσμού όπως τα πρόσφατα σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες), με ανάλογη οργάνωση και εκπαίδευση ειδικών τμημάτων των ΕΔ και δημιουργία αναλόγου νομοθετικού πλαισίου.

- Πλήρης έλεγχος, καταγραφή και εικόνα εισερχομένων και εξερχομένων της χώρας μεταναστών.

- Να συνεχίσουν πλοία του NATO να επιτηρούν συνδρομητικά την περιοχή του Α. Αιγαίου και να καταγράφουν την καθημερινή πραγματικότητα.

- Να κληθούν τα κράτη της ΕΕ (μέσω των ευρωπαϊκών οργάνων), όπως αναλάβουν την αποτρεπτική φύλαξη των ευρωπαϊκών συνόρων του Α. Αιγαίου, (μέσω κοινής ευρωπαϊκής ακτοφυλακής), καθ' ολόκληρο το μήκος τους (και των Δωδεκανήσων συμπεριλαμβανομένων), για να δείξουν έμπρακτα στην Τουρκία ότι η Ευρώπη δεν εκβιάζεται. Η πράξη αυτή, πέραν της αυτοπροστασίας της ΕΕ, θα αποτελέσει το ελάχιστο δείγμα αλληλεγγύης προς την

Ελλάδα της οποίας είναι κλειστά (με ευρωπαϊκή ευθύνη) τα βόρεια σύνορα.

- Στην ανωτέρω αποτρεπτική φύλαξη του Α. Αιγαίου το ελληνικό Λιμενικό Σώμα θα διαδραματίζει κεντρικό ρόλο. Τα μη συμμετέχοντα ευρωπαϊκά κράτη στην φύλαξη των ευρωπαϊκών συνόρων του Α. Αιγαίου με μέσα και προσωπικό, να καταβάλουν ανάλογα χρηματικά ποσά προς την Ελλάδα για αποκλειστική ενίσχυση των δυνατοτήτων του Λιμενικού Σώματος.

- Η αυστηροποίηση των ελέγχων στα σύνορα της χώρας πρέπει να προβλέπει και την ύπαρξη κατάλληλων χώρων αναγκαστικού προσωρινού «περιορισμού» με σκοπό την ταυτοποίηση, διαχωρισμό και υγειονομικό έλεγχο και την εν συνεχεία αντιμετώπιση κατά περίπτωση των παρανόμως εισερχομένων.

- Η Ελλάς να διαθέσει μία ή δύο κατάλληλες μη κατοικημένες νήσους (από πλευράς θέσεως, εκτάσεως, μορφολογίας εδάφους κ.λπ.), κατά προτίμηση από αυτές που διεκδικεί μονομερώς η Τουρκία (για ευνοήτους λόγους), προκειμένου να μεταφέρεται εκεί το σύνολο των παρανόμως εισερχομένων μεταναστών. Με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, παρουσία, επιτήρηση, διαχείριση και φύλαξη ασφαλείας επί της νήσου (ή νήσων), θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες (ποσοτικά και ποιοτικά) εγκαταστάσεις και υποδομές υποδοχής, παραμονής και ελέγχου μεταναστών, προκειμένου να διενεργούνται επ' αυτής (αυτών), όλες οι απαραίτητες διεργασίες καταγραφής, κατανομής σε κράτη ή και επιστροφής των μεταναστών.

- Να νομιμοποιηθεί από τους Διεθνείς Οργανισμούς η απηνής δίωξη και εξουδετέρωση των διακινητών μεταναστών, ενώ τα κράτη τα οποία τους ανέχονται εντός της επικράτειάς τους και δεν πράττουν τα δέοντα εναντίον τους, να υφίστανται κυρώσεις.

- Να αναληφθεί ευρωπαϊκή συστηματική εκστρατεία ενημερώσεως των εν δυνάμει φιλοδοξούντων όπως εισέλθουν παρανόμως μεταναστών (εξ ανατολών ή εκ νότου), στους τόπους που ευρίσκονται, για τις συνθήκες και διαδικασίες τις οποίες θα συναντήσουν μετά την παράνομη είσοδό τους επί ευρωπαϊκού εδάφους.

- Να συμφωνηθεί από τα ευρωπαϊκά κράτη ο τρόπος επιλογής και κατανομής προσφύγων σε αυτά, καθώς και οι επιπτώσεις για τα κράτη τα οποία δεν αποδέχονται πρόσφυγες.

- Να εκπονηθούν μεσομακροπρόθεσμα ευρωπαϊκά προγράμματα βοήθειας και επενδύσεων σε επιλεγμένες χώρες προελεύσεως των μεταναστών προκειμένου οι πληθυσμοί αυτοί να παραμένουν στις πατρίδες τους. Αυστηρή προϋπόθεση για την παροχή ευρωπαϊκών κονδυλίων προς τις χώρες προελεύσεως και διελεύσεως των μεταναστών να είναι η αποδοχή συμφωνιών επαναπροωθήσεως και η ουσιαστική εφαρμογή τους.

- Να ενταθούν οι προσπάθειες επιτεύξεως συμφωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών προς εξάλειψη των εστιών συγκρούσεων και αστάθειας στην ευρύτερη περιοχή (π.χ. Συρία, Λιβύη κ.λπ.).

- Η Ελλάς να πρωτοστατεί σε κινήσεις προωθήσεως της ειρήνης και παροχής υποστηρίξεως σε «προβληματικά» κράτη, ενώ συγχρόνως να τονίζει και συντηρεί σε κάθε επίπεδο τις πολιτιστικές σχέσεις της με τον αραβικό κόσμο, σε μία προσπάθεια προβολής της ελληνικής «ήπιας ισχύος» και των φιλικών της προθέσεων.

Ενδεχομένως για κάποιους συμπολίτες μας, τα ανωτέρω προτεινόμενα μέτρα να κρίνονται ως σκληρά και για άλλους ως μη διπλωματικώς δόκιμα, λόγω των ομαλών σχέσεων τις οποίες διατηρεί η χώρα μας με μουσουλμανικά κράτη. Προς τους εν λόγω συμπολίτες εκφράζονται οι ακόλουθες σκέψεις:

- Το φαινόμενο της μαζικής μεταναστεύσεως εκατομμυρίων Ασιατών και Αφρικανών αναμένεται ότι θα συνεχισθεί (ανεξαρτήτως του εμφυλίου στην Συρία), λόγω υπεργεννητικότητας στις Ηπείρους αυτές, της κλιματικής αλλαγής, καθώς και διαφοράς βιοτικού επιπέδου ως προς την Δύση. Η χώρα μας αποτελεί την δυτική προμετωπίδα και ευρίσκεται ιδιαίτερα εκτεθειμένη γεωγραφικά στο μεταναστευτικό φαινόμενο. Το κυνικό δίλημμα που αναδύεται και απαιτεί ξεκάθαρες απαντήσεις είναι το κατά πόσο οι ελληνικές κυβερνήσεις προτίθενται να διαφυλάξουν την ασφάλεια και την ευημερία των Ελλήνων πολιτών και κατά μείζονα λόγο την ίδια την επιβίωση του ελληνικού έθνους ή εάν στα πλαίσια διεθνιστικών ιδεοληψιών προτίθενται να αντικαταστήσουν τον ελληνικό πληθυσμό (δεδομένης και της οξείας υπογεννητικότητας), με νέο «ελληνικό» πληθυσμό ασιατικής και αφρικανικής προελεύσεως, διαπνεόμενο κατά πλειοψηφία από αντίθετες πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αντιλήψεις. Σε κάθε περίπτωση οι Έλληνες πολίτες εκλέγουν την ηγεσία τους προκειμένου να επιδιώκει την εκπλήρωση των Ελληνικών Εθνικών Συμφερόντων και όχι για να θεραπεύει, σε βάρος των Ελλήνων πολιτών, τις πλανητικές στρεβλώσεις και αδικίες.

- Εκ των μουσουλμανικών κρατών με τα οποία διατηρεί σχέσεις η χώρα μας, άλλα τηρούν στην επικράτειά τους τον ισλαμικό νόμο δίχως να τα απασχολούν οι δυτικές ευαισθησίες και η αμοιβαιότητα (π.χ. Σ. Αραβία, Ιράν κ.λπ.), ενώ άλλα (π.χ. Αίγυπτος, Συρία, Ιορδανία κ.λπ.) επιτρέπουν ως ένα βαθμό την διαφορετική έκφραση λατρείας και συμπεριφοράς σε μειονότητες. Το αξιοσημείωτο είναι, ότι ακόμη και σ' αυτά τα κράτη οι μη μουσουλμανικές μειονότητες συρρικνώνονται και επιπλέον η μουσουλμανική πλειοψηφία ουδέποτε κινδύνευσε από μαζικά τυφλά κτυπήματα άλλων θρησκευτικών μειονοτήτων. Τέλος τα Πατριαρχεία και οι χριστιανικές εκκλησίες εντός αραβικών χωρών δεν ιδρύθηκαν χθες αλλά πριν ακόμη και από την εμφάνιση του Ισλάμ. Κατά συνέπεια μία ειλικρινής απάντηση προς τα σεβαστά κατά τα άλλα αραβικά κράτη θα ήταν, ότι τα ανωτέρω προτεινόμενα μέτρα αποτελούν απαραίτητα συστατικά αυτοάμυνας προς εθνική επιβίωση και, ότι μία επανεξέτασή τους θα καταστεί δυνατή, όταν παύσει το φαινόμενο πίσω από σχεδόν κάθε τρομοκρατική επίθεση στην Δύση, με εκατόμβες αθώων θυμάτων, να υπάρχει ένας ή περισσότεροι Μουσουλμάνοι, ανεξαρτήτως κινήτρων (θρησκευτικών, πολιτικών, πολιτισμικών, κοινωνικών, ψυχολογικών, οικονομικών, συναισθηματικών, αντεκδικητικών, υπαρξιακών κ.λπ.).

- Τέλος τα ανωτέρω προτεινόμενα μέτρα δεν αντιτίθενται σε διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις τις οποίες έχει αποδεχθεί η χώρα μας αλλά θέτουν αυστηρότερους όρους (οι οποίοι ήδη εφαρμόζονται σε άλλα κράτη) και επιζητούν την διεθνή συνεργασία, επ' ωφελεία της Ελλάδος και της ΕΕ, καλώντας τους εμπλεκόμενους να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

16– Αυγούστου – 2016

Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική

Του Παναγιώτη Ήφαιστου

Καθηγητή Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Γράφοντας αυτές τις γραμμές Ιούλιο 2016 θα θίξω το θέμα της προσέγγισης Ισραήλ – Τουρκίας και Ρωσίας – Τουρκίας. Τα συνδέω με δύο γεγονότα που συναρτώνται με την απουσία της Ελλάδας από τις στρατηγικές εξελίξεις, την υποχώρηση σε όλα τα μέτωπα, την πιθανότητα ολικής απώλειας της Κύπρου δεδομένου ότι βρίσκεται στο χείλος της Αβύσσου, την απώλεια των δικαιωμάτων που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο στο Αιγαίο και τον οργανισμό εναλλαγών φίλων και εχθρών στην περιφέρειά μας την στιγμή που η Ελλάδα είναι απαθής παρατηρητής και παθητικός δέκτης των συνεπειών. Αν γίνω λίγο σχολαστικός με κάποια γεγονότα και συναντήσεις είναι επείδη ενέχουν σημασία καθότι φωτίζουν κάποια αίτια της συμφοράς των νεοελλήνων.

Το πρώτο φωτίζει την απουσία Ελληνικής Εθνικής Στρατηγικής. Πριν ένα περίπου χρόνο σε συνέδριο συνάντησα διακεκριμένο συνάδελφο ισραηλινό καθηγητή στρατηγικών σπουδών ο οποίος διέπρεψε στα πεδία της στρατηγικής θεωρίας στις ΗΠΑ. Τον συναντώ, κατά καιρούς σε επιστημονικές συναντήσεις, κυρίως στο εξωτερικό.

Πριν γράψω τι μου είπε για τα στρατηγικά ζητήματα του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου όπως εξελίσσονται τα τελευταία χρόνια, αναφέρω ότι τον γνώρισα για πρώτη φορά όταν βρέθηκε για συνέδριο στους Δελφούς τέλη, αν θυμάμαι καλά, του 1990. Δεδομένου ότι αμφότεροι γνωρίζαμε τα βιβλία στρατηγικής θεωρίας του άλλου, είπαμε, όταν αυτός θα αναχωρούσε μέσω Αεροδρομίου του Ελληνικού το βράδυ της μεθ' επομένης, να έλθει στην Βάρκιζα για δείπνο όπου κατοικώ από το 1989. Πήγαμε στο γνωστό εστιατόριο πάνω στα βράχια πρώτο δεξιά φθάνοντας στην Βάρκιζα διαμέσου Βούλας.

Έγραφα τότε το δικό μου κεφάλαιο του βιβλίου «Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική» που εκδόθηκε λίγο αργότερα. Προς το τέλος του βιβλίου αυτού, αναλύοντας το ζήτημα της αποτρεπτικής αξιοπιστίας στις περιπτώσεις χαμηλής έντασης και ανάγκης ελέγχου της κλιμάκωσης (escalation control) του είπα ότι κύριες πηγές ήταν Ινδικές και Ισραηλινές αναλύσεις της συμβατικής αποτροπής.

Στις αγγλικές μου μονογραφίες στρατηγικής θεωρίας είχα αναλύσει τον έλεγχο κλιμακώσεως εκτενέστατα πλην σε αναφορά με την πυρηνική στρατηγική. Στις δύο αυτές περιπτώσεις, όμως, η στρατηγική θεωρία που αναπτύσσουν είναι πολύ κοντά στην Ελληνική περίπτωση καθότι πρόκειται για συμβατική αποτροπή και όχι πυρηνική αποτροπή (για το Ισραήλ ισχύουν αμφότερα με ένα όμως ιδιαίτερο τρόπο, ενώ πολλά κείμενα για την Ισραηλινή στρατηγική πρωτίστως αναλύουν την συμβατική αποτροπή, το οποίο ως προς πολλά ζητήματα αποτελεί πρότυπο αξιόπιστου αποτρεπτικού κράτους).

Στα συγκεκριμένα σημεία της ανάλυσης, αφού έθεσα δύο ερωτήματα που δεν απαντώνται από ένα αναλυτή της πολιτικής στρατηγικής αλλά από την πολιτική

ηγεσία μιας χώρας –σημειώνω ότι μέχρι σήμερα ένα τέταρτο του αιώνα μετά τα ερωτήματα αυτά δεν απαντήθηκαν πολιτικά, εξ ου και το γεγονός ότι σταδιακά χάνουμε τόσο το Αιγαίο όσο πιθανότατα και την Κύπρο– ανάπτυξα σενάρια ενεργειών, πχ των πιλότων όταν αναχαιτίζουν, σημειώνοντας ταυτόχρονα ότι αυτά είναι ενδεικτικά και συνήθη στην στρατηγική άλλων κρατών. Πλην, κατά περίπτωση και συγκυρία ένας στρατός θα πρέπει να έχει δεκάδες επεξεργασμένα σχέδια ενταγμένα στους κανόνες εμπλοκής.

Δυστυχώς όμως, είπα στον διακεκριμένο Ισραηλινό συνάδελφο, διστάζω να τα καταγράψω σε Ελληνικό βιβλίο, γιατί εδώ άμα πεις δημόσια λέξεις όπως «αποτροπή», «αποτροπή απειλών χαμηλής έντασης» ή εμπλοκή και κλιμάκωση ανάλογα και αντίστοιχα με την αντίδραση του αντιπάλου», ένας όχλος ανόητων, αγράμματων και κάποιων ενδεχομένως ξένων συνειδητών ή ανεπίγνωστων πρακτόρων άλλων κρατών, επιδίδονται στο αποκρουστικό έργο της δολοφονίας χαρακτήρα, της εκτόξευσης υβριστικών επιθέτων και χαρακτηρισμών όπως εθνικιστής ή ακόμη και πολεμοκάπηλος.

Έμεινε άφωνος. Άμα για να γράψεις αυτά τα πράγματα τα οποία όχι μόνο στο Ισραήλ αλλά σε κάθε βιώσιμο κράτος είναι Αλφαβητάριο, τότε η Ελλάδα έχει μεγάλο πρόβλημα ασφαλείας. Είπε emphatic και έντονα. Τελικά τα έγραψα και έγινα στόχος αναρίθμητων επιθέσεων. Έχω μερικές μεγάλες κάσες αποκομμάτων επιθέσεων τέτοιων κονδυλοφόρων ακόμη και φορέων επιστημονικών τίτλων. Άρχισα να γράφω ένα βιβλίο πριν καιρό αλλά λόγω φόρτου δεν το ολοκλήρωσα. Φίλος και συνάδελφος μου έδωσε μια ιδέα. Γιατί δεν τα σκανάρης όλα, μου είπε, και να τα αναρτήσεις στο διαδίκτυο. Αυτό θα κάνω! Μόλις βρω καιρό. Αυτό όμως για την ιστορία.

Το πρόβλημα σε παρόντα χρόνο είναι ότι οι ίδιοι συνεχίζουν να κυριαρχούν στις κοινωνικοακαδημαϊκοπολιτικές πασαρέλες. Εκατοντάδες να υπογράφουν λίστες ντροπής υπέρ του φασιστικού, ανελεύθερου και αντιδημοκρατικού σχεδίου Αναν, το ίδιο με τα μνημόνια, το ίδιο με ότι αντίστοιχο και ανάλογο επέρχεται. Αν αυτό συνεχίσει σωτηρία δεν υπάρχει. Αν αυτό συνεχιστεί εδώ δεν είναι Ελλάδα αλλά πεδίο καλλιέργειας και πρωτοκαθεδρίας στουρνναριών. Στουρνναριών πνευματικών, επιστημονικών, οικονομολόγων κάθε είδους εκατοστής όμως τάξης και ημιμαθών ή αμαθών περιωπής.

Η συνάντηση πριν ένα χρόνο με τον ισραηλινό συνάδελφο ήταν ακόμη πιο σημαντική και τα λεχθέντα προφητικά. Συζητούσαμε για ζητήματα που αφορούσαν που αφορούσαν την εξέλιξη των στρατηγικών δομών τον 21 αιώνα.

Συζητούσαμε για τις κλασικές πλέον σχετικές αναλύσεις του John Mearsheimer, για το πως εξελίσσεται η πλανητική κατανομή ισχύος, για τις υπερπόντιες εξισορροπήσεις των

μεγάλων δυνάμεων, για το πως αυτό επηρεάζει τις περιφέρειες, για το διαρκώς μεταλλασσόμενο διεθνές σύστημα λόγω αναδυόμενων μεγάλων δυνάμεων, για τις σχέσεις Τουρκίας-Ισραήλ σε αναφορά με τους πολέμους στο Ιράκ και στην Συρία (σε αναφορά και με το μείζον «κουρδικό ζήτημα», για την ενέργεια και τους αγωγούς και για τους πιθανούς συμμαχικούς άξονες που αφορούν τους αγωγούς. Και πολλά άλλα που εμπίπτουν στα πεδία ειδικών της στρατηγικής θεωρίας που διαρκώς ελέγχουν τα τεκταινόμενα υπό το πρίσμα εμπεδωμένων αξιωμάτων (βασικά του Θουκυδίδειου Παραδείγματος).

Έμμονα ήθελε να μάθει και να καταλάβει τι κάναμε εμείς, ιδιαίτερα στην Κύπρο. Με δεδομένες τις εύλογες ισραηλινές επιφυλάξεις απέναντι στην νέο-ισλαμική Τουρκία, επιθυμούσε να καταλάβει εάν εμείς κατανοούμε το αναδυόμενο στρατηγικό περιβάλλον καθότι η πολιτική «λύσης» του Κυπριακού με πρόσδεση στο άρμα της Τουρκίας για κάθε λογικό και σκεπτόμενο ον -και όχι μόνο για κάποιο ειδικό της στρατηγικής θεωρίας – θεωρείται στρατηγική παράκρουση.

Όλοι οι στρατηγικοί παίκτες, μου είπε, λέγοντας πράγματα που γνωρίζουμε πολύ καλά όσοι παλέψαμε με την σύγχρονη στρατηγική ανάλυση, παρατηρούν, σταθμίζουν, εκτιμούν και ορίζουν εναλλακτικές αποφάσεις ανάλογα με τους συσχετισμούς, την κατανομή ισχύος, τους αναλώσιμους κρατικούς παίκτες ή νέους αναδυόμενους. Εάν η Κύπρος ενταχθεί στην σφαίρα επιρροής της Τουρκίας, λογικό είναι με όρους πάγιων στρατηγικών θεσφάτων, οι ηγεμονικές δυνάμεις και οι περιφερειακές δυνάμεις να προσανατολίσουν την στρατηγική τους ανάλογα.

Συνδυάζοντάς το με την οικονομική κρίση της Ελλάδας ο αμερικανοεβραϊός συνάδελφος ήταν ρητός: Κινδυνεύετε, είτε με έμφαση, αμφότερα τα κράτη, Ελλάδα και Κύπρος, να θεωρηθούν παντελώς αναξιόπιστα και αναλώσιμα. Μια μεγάλη δύναμη ή μια περιφερειακή δύναμη συνεκτιμά ποια κράτη είναι αναλώσιμα ή ποια γίνονται και αρχίζει έγκαιρα να τα οδηγεί στην κλίνη του Προκρούστη. Συχνά αυτό είναι αόρατο αλλά κάποια στιγμή γίνεται πράξη και το συνειδητοποιούν όλοι, ιδιαίτερα το θύμα που κατακρεουργείται, κατακομματίζεται και διαμοιράζεται στην βάση πελατειακών σχέσεων των αέναων και αδιάλειπτων στρατηγικών παιγνίων.

Για να το πούμε διαφορετικά, εν μέσω καταιγιστικών στρατηγικών ανακατατάξεων ισχύουν τα ανελέητα αξιώματα του Θουκυδίδα και του Κονδύλη: «δίκαιο έχει όποιος έχει ίση δύναμη και όταν αυτό δεν συμβαίνει ο ισχυρός επιβάλλει ότι του επιτρέπει η δύναμή του και ο αδύναμος υποχωρεί και προσαρμόζεται». Και «Η έσχατη πραγματικότητα συνίσταται από υπάρξεις, άτομα ή ομάδες που αγωνίζονται για την αυτοσυντήρησή τους και μαζί αναγκαστικά, για τη διεύρυνση της ισχύος τους. Γι' αυτό συναντώνται ως φίλοι ή ως εχθροί και αλλάζουν φίλους και εχθρούς ανάλογα με τις ανάγκες του αγώνα για την αυτοσυντήρησή τους και τη διεύρυνση της ισχύος τους».

Το Ισραήλ, η Ρωσία και άλλα κράτη εκτιμούν ότι η Κύπρος σύντομα θα βρεθεί υπό τουρκική επικυριαρχία και ότι η Ελλάδα δεν έχει δυνατότητα να σταθεί στα πόδια της και να χαράξει στρατηγική. Λογικότατα, αναπροσαρ-

μόζουν τις στρατηγικές τους επιλογές και έτσι θα συνεχίσουν να πράττουν. Όσον δε αφορά τον όντως αλλοπρόσαλλο Ερτογάν, σίγουρα κράτη όπως το Ισραήλ και η Ρωσία έχουν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σχέδια ενώ η βραχυπρόθεσμη επικράτηση του του νεοισλαμιστή Τούρκου ηγέτη επηρεάζει αντίστοιχα τις βραχυπρόθεσμες διπλωματικές τους κινήσεις. Σε τελευταία ανάλυση, εάν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα οι Έλληνες «θέλουν» να βρίσκονται υπό τουρκική επικυριαρχία, αυτό συνεκτιμάται δεόντως στις βραχυχρόνιες τακτικές κινήσεις που διαρκώς προσαρμόζονται για να εκπληρώνουν τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες.

Ερχόμαστε τώρα στην σχέση Τουρκίας – Ρωσίας. Ακούμε για «συγνώμη» του Ερτογάν προς την Ρωσία, για συνεργασία στην Συρία και πολλά άλλα. Δεν άντεξα και πήρα τηλέφωνο τον προαναφερθέντα Ισραηλινό συνάδελφό μου.

Τι λες για όλα αυτά, τον ρώτησα. Δεν μιλήσαμε πολύ γιατί βιαζόταν να εισέλθει στην αίθουσα κάποιου επιστημονικού συνεδρίου που συμμετείχε. Όμως πρόλαβε και μου είπε: «Σου τα είπα πέρυσι. Η κλίνη του Προκρούστη περιμένει τους αναλώσιμους». Αυτό δεν σημαίνει, συνέχισε, ότι η Τουρκία δεν βρίσκεται πάνω στην ίδια ή κάποια παρόμοια κλίνη του Προκρούστη. Πλην για εσάς είναι ζήτημα άλλης τάξης καθότι αφενός η Τουρκία διαθέτει μια πανίσχυρη κρατική δομή και αφετέρου, ακόμη και εάν διχοτομηθεί και οι Κούρδοι γίνουν ανεξάρτητοι, θα παραμείνει ένα ισχυρό περιφερειακό κράτος. Και οι υπόλοιποι το γνωρίζουν και προετοιμάζονται για κάθε πιθανή μελλοντική εναλλακτική κατάσταση.

Εσείς θα είστε ισχυροί; Έχετε κράτος; Με ρώτησε με νόημα. Ακόμη: Εάν η Κύπρος θα βρίσκεται υπό Τουρκική επικυριαρχία και το Αιγαίο δεν θα βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Ελλάδας, συνέχισε και ολοκλήρωσε, ξέρεις καλύτερα από εμένα ότι στην στρατηγική θεωρία το τι θα ισχύει απαντάται εύκολα. Όλες οι μεγάλες δυνάμεις, όλες οι περιφερειακές δυνάμεις και όλα τα κράτη θα προσαρμόσουν τις τακτικές και στρατηγικές τους επιλογές ανάλογα και αντίστοιχα.

Ασφαλώς και δεν θα μπορούσα να διαφωνήσω. Γιατί η αλήθεια είναι ότι εδώ και 200 χρόνια δεν έχουμε κράτος, η κοινωνία παλεύει να επιβιώσει κόντρα στο εξαρτημένο και ξενοκρατούμενο νεοελληνικό κράτος, στο τέλος «όλοι» μαζί τα καταφέραμε να βρεθούμε κατάκοιτοι και στην κατάσταση που βρισκόμαστε κανείς δεν μας εμπιστεύεται.

Από την αρχή της κρίσης μιλούσαμε για μια ειρηνική πολιτική επανάσταση χωρίς εμφύλιο που θα δώσει το κράτος στην κοινωνία και θα καταστήσει τον πολίτη εντολέα. Πάει και αυτό. Απομακρύνθηκε, ίσως τελεσίδικα. Η θανατηφόρα ιδιωτεία πρυτάνευσε.

Ο αιώνιος και αλάνθαστος Θουκυδίδης διαμέσου του Περικλή περιέγραψε μια κύρια ασθένεια των Ελλήνων της διαχρονίας: «Περισσότερο φοβόμαστε τα ιδικά μας σφάλματα παρά τα σχέδια των εχθρών μας (Μετάφραση Ελ. Βενιζέλος) (ΜΑΛΛΟΝ ΓΑΡ ΠΕΦΟΒΗΜΑΙ ΤΑΣ ΟΙΚΕΙΑΣ ΗΜΩΝ ΑΜΑΡΤΙΑΣ Ή ΤΑΣ ΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙΩΝ ΔΙΑΝΟΙΑΣ). Περικλής Θουκυδίδου Α144

Π. Ήφαιστος – Ρ. Ifestos

Ο ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ: ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Του Δρα Αριστου Αριστοτέλους
Ειδικού σε θέματα Άμυνας και Στρατηγικής, Διευθυντή του ΚΚΣΜ
Λευκωσία, Σεπτέμβριος 2016

Εισαγωγή

Οι πρόσφατες επαναλαμβανόμενες δηλώσεις από ελληνοκυπριακής και ελληνικής πλευράς στο θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων, καθώς και οι τουρκικές αντιδράσεις που έχουν ακουστεί, είναι αρκετά ενδεικτικές της φάσης στην οποία βρίσκεται το ζήτημα αυτό σήμερα. Βέβαια η επίλυση ή όχι του προβλήματος αυτού, που προσομοιάζει με προσπάθεια τετραγωνισμού του κύκλου, δεν θα κριθεί από τις δημόσιες τοποθετήσεις των εμπλεκόμενων μερών, παρόλο που και αυτές έχουν τη σημασία τους. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να αναδείξει το ανυπέρβλητο των προβλημάτων αυτών και να υποδείξει ότι το αποτέλεσμα των διεργασιών γύρω από το όλο ζήτημα θα κριθεί από τη σημασία που αποδίδουν τα εμπλεκόμενα μέρη στις «κόκκινες γραμμές» τους, το συσχετισμό των δυνάμεων τους και της ικανότητάς τους να στηρίζουν τις θέσεις τους στην τράπεζα των διαπραγματεύσεων. Και αυτό σε συνάρτηση με τις επιλογές που προσφέρονται και ασφαλώς τη ζωτικότητα των επηρεαζόμενων συμφερόντων τους, ιδιαίτερα των Ελληνοκυπρίων, καθώς και τις ενδεχόμενες προκλήσεις και τις εκτός συμφωνημένου πλαισίου απειλές.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η μελέτη καταγράφει καταρχήν και αξιολογεί τη φάση στην οποία βρίσκεται το ζήτημα αυτό σήμερα όπως και τις θέσεις των εμπλεκόμενων μερών- τις «κόκκινες γραμμές» τους. Αναφέρεται σε διάφορες προτάσεις ή ιδέες που έχουν δημόσια ειπωθεί και υπογραμμίζει τη σημασία της διασαφήνισης ορισμένων αντιλήψεων και εννοιών, καθώς και την αναγκαιότητα καθορισμού πλαισίου διεξαγωγής των συνομιλιών, στη βάση της κοινά αποδεκτής θέσης ότι «η ασφάλεια του ενός δεν πρέπει να δημιουργεί απειλή για τον άλλο». Σημειώνει ταυτόχρονα τις αντιφατικές συμπεριφορές ως προς το πλαίσιο αυτό, και το γεγονός ότι η οποιαδήποτε υποχωρητικότητα και ευελιξία των μερών εξαντλείται στις «κόκκινες γραμμές» τους, καθιστώντας τις προσπάθειες γεφύρωσης της διαφοράς, απόπειρα τετραγωνισμού του κύκλου. Η μελέτη υποδεικνύει την άρρηκτη σχέση μεταξύ ασφάλειας και εγγυήσεων αλλά και την άμεση συνάρτηση και των δύο με το στρατιωτικό στοιχείο, όπως και με άλλους στρατηγικούς παράγοντες. Αναλύονται οι λόγοι που οι παράγοντες αυτοί ευνοούν την ήδη στρατιωτικά ισχυρή τουρκική πλευρά, αποτελώντας εν δυνάμει πηγή ανασφάλειας και απειλής για τους Ελληνοκυπρίους, είτε υπάρξει ή όχι συμφωνία στα θέματα αυτά. Υπό το πρίσμα των δεδομένων αυτών, στα συμπεράσματα της μελέτης, υποδεικνύεται ότι αν οι συνομιλίες συνεχίσουν την πορεία τους, η ελληνοκυπριακή πλευρά θα κληθεί αργά ή γρήγορα να πάρει αποφάσεις οπότε οι επιλογές της θα είναι: Είτε να απορρίψει, είτε να αποδεχθεί τις προτάσεις που θα προκύψουν, συνυπολογίζοντας το εθνικό κόστος και τα οφέλη αλλά και τα πολλά διλήμματα και αναπάντητα ερωτημα-

τικά που εμπεριέχουν. Η μελέτη συμπληρώνεται με ορισμένες εισηγήσεις, που σε περίπτωση λύσης ίσως θα συνέβαλλαν στην καλύτερη αντιμετώπιση επί μέρους προβλημάτων ασφάλειας που ενδεχόμενα θα συνέχιζαν να υπάρχουν.

Η κατάσταση σήμερα - «κόκκινες γραμμές»

Καταρχήν αξιολογείται ποια είναι η κατάσταση σήμερα όσον αφορά το υπό εξέταση πρόβλημα της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Ενδεικτικό της φάσης στην οποία βρίσκεται η συζήτηση γύρω από τα θέματα αυτά είναι ότι οι θέσεις αμοτέρων των πλευρών, όπως προκύπτει από τις διάφορες δηλώσεις τους, παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες, παρά τις κάποιες προσδοκίες για διαλλακτικότερη συμπεριφορά. Ως παραδείγματα της στάσης αυτής παραθέτονται τα εξής:

- Η αναφορά του Έλληνα Υπουργού Εξωτερικών Νίκου Κοτζιά στις για το αναχρονιστικό των εγγυήσεων και την ανάγκη αποχώρησης των κατοχικών δυνάμεων από την Κύπρο (ΚΥΠΕ, 2.8.2016) όπως και παρόμοιες δηλώσεις του Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη που προηγήθηκαν ή ακολούθησαν των δηλώσεων αυτών. Συνέδεσαν επίσης τους κινδύνους που η παρουσία των δυνάμεων αυτών συνεπάγεται για την Κύπρο με το αποτυχημένο στρατιωτικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου στην Τουρκία.

- Από την άλλη, με ανακοίνωση του το τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών υπερασπινόμενο των εγγυήσεων και απαντώντας στο πιο πάνω επιχείρημα, εκτός του ότι χαρακτήρισε ατυχή την επίκληση του ανεπιτυχούς πραξικοπήματος υπέδειξε ότι: Το 1974 στην Κύπρο το χουντικό «πραξικόπημα δεν καρποφόρησε χάρη στη χρήση εκ μέρους της Τουρκίας του δικαιώματος της να παρέμβει - δικαίωμα που απέρρεε από το σύστημα των εγγυήσεων» (ΚΥΠΕ, 12.08.2016).

Είναι προφανές εξάλλου ότι, παρά τις διάφορες βολιδοσκοπήσεις που έγιναν από ελληνοκυπριακής και ελληνικής πλευράς προς την Τουρκία, καθώς και από τρίτους, τα ενδιαφερόμενα μέρη παραμένουν περιχαρμένα στις γνωστές τους θέσεις στο θέμα ασφάλεια και εγγυήσεις. Με την ελληνική και ελληνοκυπριακή πλευρά να είναι ενάντια στην παρουσία τουρκικών στρατευμάτων και σε εγγυήσεις και να υπογραμμίζει ότι αυτό αποτελεί «κόκκινη γραμμή» και ότι χωρίς την ικανοποίηση τους δεν μπορεί να υπάρξει λύση. Από την άλλη, η Άγκυρα η οποία θεωρεί την Κύπρο στρατηγικής σημασίας για την ασφάλεια της και θέλει να έχει τη δυνατότητα ελέγχου πάνω στο νησί, επαναλαμβάνει δια στόματος του Τούρκου πρωθυπουργού Μπιναλί Γιλντιρίμ ότι «οι εγγυήσεις της Τουρκίας είναι εκ των ων ουκ άνευ, αυτό να το γνωρίζουν όλοι» και ότι το θέμα των εγγυήσεων είναι γι αυτή «κόκκινη γραμμή» (ΚΥΠΕ, 27.07.2016). Ο Τουρκοκύπριος ηγέτης

Μουσταφά Ακιντζί, εναρμονισμένος πλήρως με την Άγκυρα – προφανώς μετά από τις παραστάσεις του Τούρκου Προέδρου Ταγίπ Ερντογάν - και σε αντίθεση με θέσεις που ανέπτυξε κατά την εκλογή του, συμπληρώνει λέγοντας ότι: «Δεν πρέπει να αλλοιώνεται η ενεργή και έμπρακτη εγγύηση της μητέρας πατρίδας Τουρκίας» και ότι «ο τουρκοκυπριακός λαός δεν βλέπει άλλη επιλογή επίτευξης της δικής του ασφάλειας εκτός από την Τουρκία» (ΚΥΠΕ, 08.08.2016). Η δε Βρετανία ως μια εκ των εγγυητριών δυνάμεων απλώς παρακολουθεί τις εξελίξεις και όπως δήλωσε ο τότε υπουργός Εξωτερικών Φίλιπ Χάμοντ «δεν έχει ίδιο συμφέρον για τη διατήρηση του συστήματος αυτού ή οποιουδήποτε άλλου συστήματος στο μέλλον». Απλώς την ενδιαφέρει μια διαρκής και βιώσιμη λύση στο Κυπριακό (ΑΠΕ-ΜΠΕ, 14.01.2016)

Ιδέες και προτάσεις

Με δεδομένες τις «κόκκινες γραμμές» των εμπλεκόμενων μερών, αρκετά έχουν δει το φως της δημοσιότητας και για σχέδια, ιδέες και προτάσεις που στοχεύουν στην αντιμετώπιση του θέματος της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Η ελληνοκυπριακή πλευρά φέρεται να έχει ετοιμάσει και σχετικό έγγραφο με θέσεις και προτάσεις επί του προκειμένου (ΡΙΚ Ειδήσεις, 2.09.2016). Τίποτα όμως το χειροπιαστό δεν έχει τουλάχιστο κοινοποιηθεί δημοσίως ώστε να τύχει διεξοδικής ανάλυσης και μελέτης. Είχε επίσης γίνει λόγος παλαιότερα για Νατοϊκές εγγυήσεις, που προφανώς προωθούσε ο Νίκος Αναστασιάδης από ελληνοκυπριακής πλευράς, αλλά εκτός των εσωτερικών αντιδράσεων που υπήρχαν στη Λευκωσία, ήταν και μια ιδέα βασικά που δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί, δεδομένων των σκοπών και του τρόπου λειτουργίας του Οργανισμού. Ούτε και θα γινόταν αποδεκτή από την Τουρκία η πρόταση αυτή για τον επιπρόσθετο λόγο ότι δεν θα ήταν διατεθειμένη να παραχωρήσει «δικά» της «δικαιώματα» ή «δικό» της στρατηγικό έλεγχο επί της Κύπρου σε άλλους, είτε αυτό είναι το ΝΑΤΟ, είτε άλλος Οργανισμός ή ομάδα κρατών. Ο Ακιντζί, προφανώς για να ενισχύσει την τουρκική θέση, δηλώνει ότι «ο τουρκοκυπριακός λαός σχετίζει την ασφάλεια του όχι με τις διεθνείς δυνάμεις αλλά με την Τουρκία» (ΚΥΠΕ, 2.09.2016). Άλλες απόψεις όπως η δημιουργία τουρκικής στρατιωτικής βάσης («Καθημερινή», 21.08.2016) είναι εκ προοιμίου εκτός συζήτησης, όπως είναι και η σκέψη για εγγυήσεις της Τουρκίας μόνο προς το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος – που προφανώς εισηγείται ο Ακιντζί, έπειτα από συνεννόηση με την Άγκυρα. Ούτε και είναι σαφείς οι προτάσεις αυτές ως προς την έννοια και το περιεχόμενο τους αλλά ούτε για το πώς θα λειτουργούσαν ή και πώς δεν θα αποτελούσαν απειλή για τους Ελληνοκυπρίους. Το ίδιο ισχύει για τα δημοσιεύματα περί διεθνούς δύναμης με ισχυρή τουρκική και ελληνική συμμετοχή ή την παρουσία αντίστοιχων στρατιωτικών αγημάτων από την Ελλάδα και την Τουρκία στο πρότυπο της ΕΛΔΥΚ και της ΤΟΥΡΔΥΚ. Άλλοι, ελληνοκύπριοι αξιωματούχοι όπως ο Υπουργός Άμυνας, έκαναν λόγο για μικρή στρατιωτική δύναμη Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων για αντιμετώπιση περιορισμένης φύσεως αναγκών (Sigma TV, 1.07.2016), ενώ ο Γενικός Διευθυντής του κυπριακού Υπουργείου Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) μίλησε για ελληνοκυπριακή πρόταση δημιουργίας κοινής ένοπλης χωροφυλακής. Το ΥΠΕΞ Ελλάδος έχει κάνει διάφορες σκέψεις μεταξύ των οποίων και η υπογραφή Συμφώνου Φιλίας και

Συνεργασίας σαν υποκατάστατο των εγγυήσεων. Από τις δηλώσεις όμως Κοτζιά, που ακολούθησαν συνάντηση του με τον Τούρκο ομόλογό του Μεβλούτ Τσαβούσογλου στην Κρήτη τον Αύγουστο του 2016, προκύπτει ότι οι «κόκκινες γραμμές» και οι διαφορές παραμένουν (ΑΠΑ- ΜΠΕ, 28.08.2016).

Έννοιες, πλαίσιο και ευελιξία

Βέβαια οποιεσδήποτε παρόμοιες ιδέες ή προτάσεις όπως τις πιο πάνω για να έχουν νόημα στην προσπάθεια εξεύρεσης λύσης του προβλήματος, πρέπει να εντάσσονται σε ένα κοινά αποδεχτό πλαίσιο ή περίγραμμα σκέψης με ξεκάθαρες έννοιες και αντιλήψεις για το περιεχόμενο του. Μέχρι τώρα όλα αυτά είναι γενικές ή και ειδικές ιδέες και απόψεις που δίνουν και παίρνουν τόσο στην ελληνοκυπριακή όσο και την τουρκοκυπριακή πλευρά, όπως και στα αρμόδια κέντρα στην Άγκυρα και την Αθήνα.

Από την πλευρά της η Τουρκία, τόσο για λόγους στρατηγικής όσο και διαπραγματευτικής τακτικής, είναι εξαιρετικά συγκρατημένη και φειδωλή στις δημόσιες τοποθετήσεις της επί του θέματος. Η Άγκυρα αφήνει περισσότερο τον Ακιντζί να μιλά και να κάνει προτάσεις, και αυτό μέσα σε ένα πλαίσιο που βασικά αυτή έχει καθορίσει. Η ίδια η Τουρκία μόνο αμυδρά και αραιά αφήνει κάποτε να εννοηθεί ότι θα μπορούσε να υπάρξει κάποια ευελιξία, όταν αυτό θα συζητηθεί στην ώρα του, οπότε μάλλον τότε θα ανοίξει και τα χαρτιά της - στην τράπεζα των διαπραγματεύσεων.

Είναι εκεί εξάλλου που βασικά θα κριθεί και η λύση του προβλήματος – δηλαδή μέσα από το συστηματικό διάλογο και την επιχειρηματολογία στην τράπεζα των διαπραγματεύσεων. Σ' αυτό το διάλογο ωστόσο, που με μη δεσμευτικό τρόπο άρχισαν κατά τις συναντήσεις τους στις αρχές Σεπτεμβρίου οι Αναστασιάδης και Ακιντζί, και που ανεπίσημα φαίνεται να διεξάγεται και μεταξύ Άγκυρας και Αθήνας, για να είναι παραγωγική η συζήτηση θα έπρεπε πρωτίστως να είχαν ξεκαθαρίσει ορισμένα βασικά αλλά και πολύ σημαντικά ζητήματα. Να είχε διασαφηνισθεί για παράδειγμα η έννοια της ασφάλειας και των εγγυήσεων και πώς τα αντιλαμβάνεται και ερμηνεύει αυτά η κάθε πλευρά - βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Αυτό θα μπορούσε να συνέβαλλε στην καλύτερη κατανόηση των φόβων και των ανησυχιών που έχει η μια πλευρά έναντι της άλλης ή και που προκύπτουν από τυχόν προτάσεις που τίθενται προς συζήτηση.

Εξίσου σημαντικό είναι να διαγραφεί ένα κοινά αποδεκτό περίγραμμα σκέψης – πλαίσιο – μέσα στο οποίο θα μπορούσε να ενταχθεί η προσπάθεια εξεύρεσης λύσης σ' αυτά τα ζητήματα. Για παράδειγμα, οι πιο κάτω δηλώσεις Ακιντζί στο «Φιλελεύθερο» (6/03/2016) ακούγονται εκ πρώτης όψεως λογικές για να αποτελέσουν βάση πάνω στην οποία να αναζητηθεί κάποια φόρμουλα: «Η ασφάλειά μας δεν πρέπει να σημαίνει απειλή για τους Ελληνοκύπριους. Γι' αυτό δεν λέμε ότι οι εγγυήσεις δεν θα αλλάξουν, ότι θα μείνουν αμετάβλητες. Όταν τελειώσουμε όλα τα άλλα θέματα και μια νέα κατάσταση προκύψει στο τραπέζι, θα καθίσουμε με τις εγγυήτριες δυνάμεις και θα βρούμε μια φόρμουλα. Πιστεύω ότι μπορεί να βρεθεί μια φόρμουλα που θα είναι αποδεκτή και από τις δυο κοινότητες»

Ο Τσαβούσογλου κατά τη διάρκεια πρόσφατης επίσκεψης του στην κατεχόμενη Λευκωσία τον περασμένο Αύγουστο ενίσχυσε αυτή τη θέση επαναλαμβάνοντας πως «πρέπει να

λάβουμε υπόψη τις ανησυχίες του κόσμου και στις δύο πλευρές» (ΚΥΠΕ, 31.08.2016). Αυτό είναι καλή αφετηρία ή πλαίσιο για ανάπτυξη του διαλόγου και υποβολή προτάσεων και ιδεών στην προσπάθεια εξεύρεσης φόρμουλας που να ικανοποιεί το αίσθημα ασφάλειας αμοτέρων των πλευρών και προφανώς είναι αποδεκτό από μέρους των εμπλεκόμενων μερών.

Αντιφάσεις και υποχωρήσεις

Ωστόσο ενώ δηλώνονται τα ανωτέρω, ταυτόχρονα από τα ίδια πρόσωπα που προβαίνουν στις διατυπώσεις αυτές ακούονται και αντιφάσεις. Για παράδειγμα, ο Ακιντζί, είτε για να εξυπηρετήσει την Τουρκία, είτε γιατί όντως αυτό τελικά κατέληξε να πιστεύει ότι ικανοποιεί την κοινότητα του, είτε ακόμη για λόγους διαπραγματευτικής τακτικής, σπένδει να υπογραμμίσει και πάλι τις «κόκκινες γραμμές» του καλώντας την ελληνοκυπριακή πλευρά να μην εμμένει στις δικές της «κόκκινες γραμμές». Θα πρέπει να γίνει κατανοητό τόνισε πως η Ελληνοκυπριακή προσέγγιση του «να μη μείνει ούτε ένας [Τούρκος] στρατιώτης και να τερματιστούν εξολοκλήρου οι εγγυήσεις» δεν βοηθά την όλη διαδικασία (ΚΥΠΕ, 28.08.2016). Ασφαλώς η ελληνοκυπριακή πλευρά για να αισθάνεται ασφαλής εμμένει στο αίτημα της για πλήρη αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και για κατάργηση των εγγυήσεων, οπότε και ο Αναστασιάδης θα μπορούσε να αντέστρεφε τον ισχυρισμό Ακιντζί υποστηρίζοντας ότι η τουρκική άρνηση να δεχτεί τη θέση αυτή, δεν βοηθά τη διαδικασία.

Είναι σαφές λοιπόν ότι οι «κόκκινες γραμμές» των δύο πλευρών συνεχίζουν να είναι εκεί και εμμέσως πλην σαφώς αφήνουν να εννοηθεί, ο καθένας για τους δικούς του λόγους, ότι μέχρι εδώ εξαντλείται η δική του υποχωρητικότητα και ευελιξία. Πού όμως εντοπίζεται αυτή η υποχωρητικότητα και ευελιξία των δύο μερών; Από τουρκικής πλευράς, ως υποχώρηση μπορεί να θεωρηθεί το εξής: Δεδομένου ότι η ανωτέρω τοποθέτηση Ακιντζί εκφράζει και την Τουρκία, αυτό σημαίνει ότι η Άγκυρα δεν αρνείται να αποσύρει τις κατοχικές δυνάμεις της, αλλά όχι και όλες - όχι μέχρι και τον τελευταίο στρατιώτη. Το αντίθετο δηλαδή που ζητά η ελληνοκυπριακή και ελληνική πλευρά. Όμως αν όντως στις προτάσεις ή στις κατά καιρούς εισηγήσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς περιλαμβάνεται και η δημιουργία μικρής ένοπλης χωροφυλακής από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους ή κάποια στρατιωτική παρουσία από τρίτους, αυτό σημαίνει ότι έχει λίγο ή πολύ απομακρυνθεί από τη διαχρονική της θέση για πλήρη αποστρατικοποίηση της Κύπρου και κατάργηση των εγγυήσεων.

Το ίδιο και με τις εγγυήσεις. Η κάποια τουρκική «ευελιξία» ή διαφορετική στάση εντοπίζεται στο ότι ο Ακιντζί μιλά για τροποποιημένες εγγυήσεις από εκείνες του 1960, για να ανταποκρίνονται όμως στα δεδομένα του ντε φάκτο διαχωρισμού των δύο κοινοτήτων, αλλά όχι και για παντελή κατάργηση των όπως απαιτεί η ελληνοκυπριακή πλευρά. Σε αντιδιαστολή με τα λεχθέντα Ακιντζί, ο Αναστασιάδης δηλώνει ότι αυτό που προτείνει ο Τουρκοκύπριος ηγέτης μπορεί να «είναι κάτι διαφορετικό από τις εγγυήσεις του '60, δεν σημαίνει όμως ότι μας βρίσκει σύμφωνους» (ΚΥΠΕ, 2.09.2016). Όπως φαίνεται ωστόσο, παρόλο που η ελληνοκυπριακή και ελληνική θέση είναι η κατάργηση των εγγυήσεων, εντούτοις ως ένδειξη ευελιξίας θα συζητούσε ή ακόμη και θα πρότεινε και ενδεχομένως

να δεχόταν κάτι το υποκατάστατο που θα έκρινε ότι εξυπηρετεί και την ασφάλεια των Ελληνοκυπρίων.

Στις ανωτέρω θέσεις και σημεία φαίνεται μέχρι σήμερα να εξαντλούνται οι υποχωρήσεις και η ευελιξία των ενδιαφερομένων μερών. Αυτό βασικά σημαίνει ότι οι «κόκκινες γραμμές» τους παραμένουν αμετάβλητες και η εμμονή σ' αυτές είναι αρκετά ισχυρή.

Το μέγα ερώτημα: Πώς τετραγωνίζεται ο κύκλος;

Από τα ανωτέρω φαίνεται, κρίνοντας και από τις διάφορες εισηγήσεις, ότι καθώς οι διαφορές συνεχίζουν να υφίστανται, οι άμεσα ενδιαφερόμενες πλευρές στο Κυπριακό και προφανώς και άλλοι, προβληματίζονται κάνοντας σκέψεις για εναλλακτικές ιδέες και προτάσεις, προσπαθώντας να βρουν κοινή συνισταμένη στις θέσεις των εμπλεκόμενων μερών. Ο Έσπεν Μπαρθ Άιντε που εκπροσωπεί το Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ στις συνομιλίες για το Κυπριακό, θα πρέπει από τις μέχρι σήμερα επαφές του στην Αθήνα και Άγκυρα και βέβαια στη Λευκωσία, να έχει σχηματίσει καλή εικόνα τόσο για τη στάση των διαφόρων μερών όσο και για τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς τους και ασφαλώς τις «κόκκινες γραμμές» τους. Θα ήταν πολύ απίθανο να μην έχει κάνει από δικής του πλευράς διάφορες σκέψεις και να μην έχει επεξεργαστεί με το επιτελείο του ιδέες για πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης και επίλυσης των προβλημάτων αυτών, τις οποίες θα παρουσιάσει ίσως την κατάλληλη στιγμή.

Εν πάση περιπτώσει όμως το ότι «η ασφάλεια της μίας κοινότητας δεν πρέπει να δημιουργεί απειλή για την άλλη», φαίνεται λογική προσέγγιση και προφανώς είναι από όλους αποδεκτή ως το πλαίσιο μέσα στο οποίο να προτείνονται ιδέες και προτάσεις στην προσπάθεια να εξευρεθεί λύση. Πιθανό όμως, θα έλεγε κανείς, να χρειάζεται ακόμη πολύ μεγαλύτερη κατανόηση, εμπιστοσύνη και ευελιξία για να μπορέσει το πρόβλημα αυτό να επιλυθεί. Ωστόσο το μέγα ερώτημα που προκύπτει είναι το εξής:

- Πώς να καταφέρει κανείς να μην ξεφύγει ή αποκλίνει από το πλαίσιο αυτό και πώς να συγκεράσει τις διαμετρικά αντίθετες θέσεις των εμπλεκόμενων μερών όσον αφορά την ασφάλεια και τις εγγυήσεις; Η μια πλευρά θεωρεί «κόκκινη γραμμή» την ανάγκη πλήρους αποχώρησης των τουρκικών κατοχικών δυνάμεων και την κατάργηση των εγγυητικών δικαιωμάτων και ότι έτσι διασφαλίζεται η ασφάλεια της. Η άλλη απαιτεί την παρουσία τουρκικής στρατιωτικής δύναμης και εγγυήσεις μόνο από την Τουρκία και ότι έτσι διασφαλίζεται η δική της ασφάλεια. Υπό τέτοιες συνθήκες η προσπάθεια πλήρους ικανοποίησης και των δύο θέσεων θα ήταν κάτι το σχιζοφρενικό και θα έμοιαζε μάλλον με απόπειρα τετραγωνισμού του κύκλου.

Το στρατιωτικό στοιχείο

Από την ανάλυση μέχρι το σημείο αυτό είναι πρόδηλο ότι το στρατιωτικό στοιχείο βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων. Η κατανόηση του ρόλου και του τρόπου αντιμετώπισης του είναι απαραίτητα στοιχεία στην προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος. Να σημειωθεί ακόμη ότι το θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους στην αντίληψη των ενδιαφερομένων μερών. Και όντως έτσι είναι. Συνυφασμένο όμως και με τα δύο αυτά ζητήματα και κυρίως με το θέμα της αντίληψης περί ανασφάλειας και απειλής είναι οι προ-

τάσεις που αφορούν το στρατιωτικό στοιχείο και που κατά καιρούς έχουν ακουστεί, όπως οι εξής: Αποστρατικοποίηση της Κύπρου, Αποχώρηση των στρατευμάτων της Τουρκίας, Διάλυση της Εθνικής Φρουράς, Παρουσία αγνημάτων από Ελλάδα και Τουρκία, Επιτήρηση της ειρήνης στο νησί από ενισχυμένη Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών, Διατήρηση μικρής ένοπλης δύναμης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων για το ενδεχόμενο αντιμετώπισης περιορισμένης κλίμακας εξωγενών προκλήσεων και άλλες.

Η στρατιωτική αυτή πτυχή της ασφαλείας είναι πράγματι καυτό και δύσκολο πρόβλημα. Προσφέρει ωστόσο αρκετό έδαφος προς συζήτηση και επεξεργασία προτάσεων και ιδεών όπως τις ανωτέρω, καθώς και δυνατότητες εξεύρεσης κάποιας συμβιβαστικής λύσης, που να ικανοποιεί όχι πλήρως αλλά στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, υπό τις συνθήκες, τις δύο πλευρές. Οι προτάσεις θα μπορούσαν να εμπεριέχουν και το στοιχείο των χρονοδιαγραμμάτων για υλοποίησή τους, αν αυτό θα βοηθούσε στην επίτευξη ενός καλύτερου και πιο αποδεκτού αποτελέσματος. Υπό μορφή παραδείγματος αναφέρεται ότι μια συμφωνία για παρουσία ενός μικρού αγήματος τύπου ΤΟΥΡΔΥΚ και ΕΛΔΥΚ να περιλαμβάνει και πρόνοια για χρόνο ολοκληρωτικής αποχώρησης τους από το νησί.

Απαραίτητη θα ήταν και η ύπαρξη πρόνοιας για αποτελεσματική εποπτεία στην εφαρμογή των συμφωνηθέντων. Σημαντική θα ήταν στην προκειμένη περίπτωση η αξιοποίηση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών έπειτα από σχετική απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού, εάν με αυτό συμφωνούσαν βέβαια και οι εμπλεκόμενες πλευρές. Η δύναμη αυτή, με εξαίρεση κάποιες περιπτώσεις στα αρχικά στάδια της μακρόχρονης παρουσίας της στο νησί, έχει αρκετά θετικά στο ενεργητικό της και γενικά χαίρει εκτίμησης και από τις δύο πλευρές στην Κύπρο. Πιθανόν λοιπόν να μπορούσε να αναλάβει νέο ρόλο στην αποστολή της για να εποπτεύσει και επιτηρήσει την εφαρμογή των αποφάσεων που θα ληφθούν και να συμπληρώσει κάποια κενά ασφαλείας που ενδεχόμενα να υπάρχουν για αμφοτέρους τις πλευρές.

Όλες όμως αυτές οι ιδέες ή προτάσεις, που αφορούν το στρατιωτικό στοιχείο σε σχέση με την αντιμετώπιση του προβλήματος ανασφάλειας, για να επιτευχθούν προϋποθέτουν πρώτα να υπάρξει είτε κάποια σοβαρή αλλαγή στις αντιλήψεις των δύο μερών περί απειλής και ασφαλείας ή σημαντικές αλλοιώσεις στις συγκρουόμενες «κόκκινες γραμμές» τους. Ενώσω όμως τα στοιχεία αυτά συνεχίζουν να υπάρχουν αναλλοίωτα και οι «κόκκινες γραμμές» παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες, καμία φόρμουλα που θα προταθεί όσο κοντά και να βρίσκεται στην ικανοποίηση των θέσεων των δύο πλευρών δεν μπορεί να τετραγωνίσει τον κύκλο της ανασφάλειας ιδίως των Ελληνοκυπρίων.

Επεμβατικά δικαιώματα και εγγυήσεις

Το ζήτημα των εγγυήσεων και κατ' επέκταση του δικαιώματος στρατιωτικής επέμβασης στο νησί όπου οι αντιμαχόμενες πλευρές έχουν εξίσου διαμετρικά αντίθετες και ισχυρές θέσεις – «κόκκινες γραμμές» – θα είναι εκ των πραγμάτων εξαιρετικά δύσκολο έως αδύνατο να αντιμετωπιστεί σε όλες του τις διαστάσεις. Ο συσχετισμός δυνάμεων και μια σειρά παραγόντων πέραν των νομικών, όπως στρατηγικών, γεωγραφικών, στρατιωτικών και άλλων υπει-

σέρχονται στην όλη εξέταση του θέματος. Το γεγονός αυτό καθιστά ακόμη πιο περίπλοκους τους συλλογισμούς και τις προτάσεις γύρω από το πρόβλημα αυτό, που αναπόφευκτα εμπλέκουν και επηρεάζουν σε τελική ανάλυση και το θέμα της ασφαλείας.

Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι τόσο η γεωγραφία όσο και τα στρατιωτικά δεδομένα και η τουρκική κατοχή εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ευνοούν την Τουρκία. Η εγγύτητα του νησιού στην τουρκική επικράτεια και η μεγάλη απόσταση του από την Ελλάδα, η συντριπτική υπεροχή της στο Ναυτικό και την Αεροπορία στο χώρο αυτό προσφέρουν στην Τουρκία ένα σημαντικό πλεονέκτημα – πέραν της υπεροχής των στρατιωτικών δυνάμεων της επί του κυπριακού εδάφους. Βασικά στο χώρο της Κύπρου και στην πέριξ από αυτή περιοχή, στην Ανατολική Μεσόγειο, το πάνω χέρι στρατιωτικά σε μεγάλο βαθμό το έχει η Τουρκία και αυτό δεν έχει αλλοιωθεί αλλά ενισχυθεί τη τελευταία δεκαετία. Με τα δεδομένα αυτά και το γεωγραφικό της εκτόπισμα η Τουρκία των 79 εκ. κατοίκων και των 400.000 περίπου στρατιωτών κατέχει την ικανότητα να έχει λόγο στα γεωπολιτικά δρώμενα και να ασκεί επιρροή στην περιοχή, η οποία στο μέλλον με την περαιτέρω ανάπτυξη των δυνάμεων της, ενδέχεται να είναι ακόμα πιο αισθητή και σημαντική.

Αυτή η δυνατότητα της Άγκυρας να ασκεί επιρροή θα υπήρχε ούτως ή άλλως, με ή χωρίς τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις στο νησί. Με λύση ή χωρίς λύση στο Κυπριακό. Η δε ικανότητα των Ενόπλων Δυνάμεων της Τουρκίας να επέμβουν στρατιωτικά στην Κύπρο, επίσης θα υπήρχε. Συνεπώς είτε με εγγυήσεις που της προσφέρουν επεμβατικά δικαιώματα στο νησί, είτε χωρίς αυτές, η Τουρκία έχει την ικανότητα να ασκεί επιρροή και αν χρειαστεί να επέμβει και στρατιωτικά στο νησί.

Δυστυχώς στο διεθνές πολιτικό περιβάλλον εάν μια χώρα όπως η Κύπρο δεν διαθέτει τις ικανότητες να αμυνθεί έναντι υπέρτερης απειλής με δικές της δυνάμεις, καμία δύναμη ή αστυνομική αρχή δεν υπάρχει που να αποτρέψει ή ανακόψει μια στρατιωτική επέμβαση της Τουρκίας όταν τα ζωτικά συμφέροντα της το επιτάσσουν. Εξαίρεση ίσως θα μπορούσε να αποτελέσει η Ελλάδα, που ενδεχόμενα να αναγκάζοταν να αντιδράσει στρατιωτικά, παρόλο που στον τομέα αυτό είναι σε μειονεκτική θέση στην Κύπρο σε σχέση με την Τουρκία για να αντιμετωπίσει τουρκική επέμβαση στο νησί. Ωστόσο η πιθανότητα δημιουργίας μετώπου στον ελληνοτουρκικό χώρο θα μπορούσε να αποτελεί ένα υπολογίσιμο ανασταλτικό ή αποτρεπτικό στοιχείο σε μια τέτοια τουρκική πρόθεση αν υπήρχε.

Με αυτά τα δεδομένα λοιπόν θα διερωτηθεί κανείς, εφόσον η Τουρκία έχει αυτές τις ικανότητες, τι σημασία έχουν οι εγγυήσεις για τις δύο πλευρές στο Κυπριακό ή αν η Άγκυρα στα πλαίσια συμφωνίας διατηρεί ή όχι κάποιο στρατιωτικό άγλημα ή παρουσία στο νησί; Εντούτοις έχουν σημασία. Η Κύπρος είναι ένα αρκετά σύγχρονο, ανεξάρτητο και κυρίαρχο κράτος, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με δημοκρατικούς θεσμούς και αξίες. Θα ήταν όντως αναχρονιστικό να ήταν υπό την κηδεμονία ή το καθεστώς εγγυήσεων άλλων χωρών και δη εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξάλλου η ύπαρξη τουρκικών εγγυήσεων παρέχει στην Τουρκία και νομικά το δικαίωμα επέμβασης στο νησί, αν προκληθεί, ενώ η απουσία τους αποτελεί ακόμη αποθαρρυντικό στοιχείο σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Παρόλο βέβαια που η Άγκυρα – όπως συμβαίνει σε αυτές τις περιπτώσεις – θα μπορούσε σε τελική ανάλυση να επικα-

λεσθεί ή να εφεύρει άλλα νομικά προσχήματα ή και να τα αγνοήσει και να επέμβει.

Οπότε σε μια τέτοια περίπτωση, η τυχόν στρατιωτική παρουσία της στο νησί, που θα επιθυμούσε να διατηρήσει και μετά τη λύση, έστω και περιορισμένη («κόκκινη γραμμή»), εκτός του ότι αποτελεί απτό δείγμα του ενεργού ενδιαφέροντος της στο νησί, προσφέρει και κάποια άλλα πλεονεκτήματα στην Τουρκία. Θα μπορούσε για παράδειγμα να συμβάλει είτε ως υποδοχέας επεμβατικής τουρκικής δύναμης είτε και ως πληροφοριοδότης ή συντονιστής μιας τέτοιας επιχείρησης, αλλά και ως εκπαιδευτής ομάδων εθελοντών στο τουρκοκυπριακό στρατόπεδο. Θα μπορούσε βέβαια ούτως ή άλλως η Τουρκία να δράσει και χωρίς την παρουσία της εν λόγω στρατιωτικής δύναμης, έχοντας ως προγεφύρωμα το συμπαγή γεωγραφικό χώρο του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους στο βόρειο μέρος του νησιού, αλλά μια στρατιωτική παρουσία της στην Κύπρο διευκολύνει την ενέργεια αυτή. Αυτά προφανώς είναι στοιχεία και συλλογισμοί που προκαλούν ανασφάλεια και ανησυχίες στην ελληνοκυπριακή πλευρά και ενδεχόμενα εξηγούν δικαιολογούν τις «κόκκινες γραμμές» και την εμμονή της στην πλήρη αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων και την κατάργηση των εγγυήσεων στην Κύπρο.

Παρενθετικά πρέπει όμως εδώ να αναφερθεί και το εξής: Σε μια συμφωνία όπου η Τουρκία αποσύρει τις χιλιάδες των στρατιωτών της από την Κύπρο με όλο τον εξοπλισμό και μέσα που διαθέτει στο νησί, αυτό το γεγονός καθ'αυτό - δηλαδή τις απόσυρσης δυνάμεων - αποτελεί από μόνο του πολύ σημαντική και σημαδιακή πολιτική και στρατιωτική κίνηση. Αυτό καθιστά αδύνατη τη θέση εκείνων που υποστηρίζουν ότι ναι μεν η Τουρκία θα αποσύρει κατοχικές δυνάμεις της από το νησί αλλά με την κατάργηση της Εθνικής Φρουράς, με την ύπαρξη τουρκικών εγγυήσεων και την παρουσία στρατιωτικού αγήματος της στο νησί σκοπεύει να επέμβει ξανά. Αυτό θα μπορούσε βέβαια να συμβεί μόνο αν η Άγκυρα προκληθεί πολύ σοβαρά από μια μεγάλη κρίση μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων καθώς και από τα διαδραματιζόμενα στον κυπριακό χώρο, για να επέμβει. Η Τουρκία δεν θα προέβαινε σε αυτή τη μαζική μετακίνηση ανθρώπινου δυναμικού και στρατιωτικού υλικού από την Κύπρο με σκοπό και πρόθεση να επανέλθει, δημιουργώντας νέα αναστάτωση και περιπλοκές περίπου όπως το 1974 με τεράστιες εσωτερικές και διεθνείς προεκτάσεις.

Βέβαια, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι πολύ καλύτερα για την Κύπρο και τους Ελληνοκύπριους να μην υπάρχουν καθόλου εγγυήσεις και τουρκική στρατιωτική παρουσία στο νησί («κόκκινη γραμμή»). Έτσι θα έχουν τουλάχιστο την πεποίθηση ότι είναι πιο ασφαλείς. Αντίθετα οι Τουρκοκύπριοι, όπως λένε, θα είναι πιο ασφαλείς με εγγυήσεις και τουρκική στρατιωτική παρουσία στο νησί («κόκκινη γραμμή»). Μέσω της ρύθμισης αυτής νομιμοποιείται επίσης η Τουρκία όσον αφορά τα επεμβατικά της δικαιώματα και παράλληλα διασφαλίζει τα δικά της στρατηγικά συμφέροντα στο νησί. Σε μια τέτοια περίπτωση όμως η Αϊσέ, που από το 1974 ήρθε για διακοπές στην Κύπρο (όπως ήταν η κωδικοποιημένη ειδοποίηση για εισβολή στο νησί), δεν φεύγει εντελώς από το νησί, σε αντίθεση με τις δηλωθείσες επιθυμίες Ακιντζί κατά την εκλογή του. Αυτό οδηγεί στον προβληματισμό ή τον φόβο των Ελληνοκυπρίων αλλά και σε μερίδα Τουρκοκυπρίων πως για την Άγκυρα η

ρύθμιση αυτή θα μπορούσε ίσως μεταξύ άλλων να είναι και ένα επιπλέον μέσο άμεσου ή έμμεσου χειραγώγησης της τουρκοκυπριακής πλευράς και κατ'επέκταση της ελληνοκυπριακής. Ενισχυτικό τέτοιων ανησυχιών είναι για παράδειγμα και το ότι όταν ο Ακιντζί δήλωσε μετά την εκλογή του τον Απρίλιο του 2015 πως οι Τουρκοκύπριοι πρέπει επιτέλους να ενηλικιωθούν και να χειρίζονται από μόνοι τους τις υποθέσεις τους, χωρίς δηλαδή την Τουρκία, ο Τούρκος Πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν του απάντησε σχεδόν αμέσως ότι «η Τουρκία βλέπει τη σχέση της προς τη βόρεια Κύπρο όπως εκείνη της μητέρας προς το βρέφος της. Και θα εξακολουθήσει να τη βλέπει έτσι». («Ελεύθερη Ζώνη», 28.04.2015). Η επίκληση από τον Ακιντζί στις αρχές του περασμένου Αυγούστου της ανάγκης για «αναλλοίωτη, ενεργή και έμπρακτη εγγύηση της μητέρας πατρίδας» είτε συνιστά υποταγή του στις εντολές της Άγκυρας, είτε όχι, εύλογα δημιουργεί το ερώτημα κατά πόσο αυτό αποτελεί δείγμα των επιδράσεων που θα επιθυμεί να συνεχίσει να έχει η Άγκυρα επί του «βρέφους» της στην Κύπρο;

Όμως είτε η μια πλευρά είτε η άλλη ικανοποιηθεί πλήρως με μια συμφωνία στα θέματα αυτά, σε τελική ανάλυση και υπό οποιεσδήποτε συνθήκες - λύσης ή μη - η γεωγραφία και τα στρατιωτικά δεδομένα στην Τουρκία και στην περιοχή, όπως έχουν σκιαγραφηθεί προηγουμένως, θέτουν την ελληνοκυπριακή πλευρά σε συνεχή μειονεκτική θέση. Και εφόσον η ίδια η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν έχει ούτε μπορεί να εξασφαλίσει τις στρατιωτικές ικανότητες να υπερασπιστεί, δεν υπάρχει καμία νομική ρύθμιση ή στρατιωτική απάντηση που να ικανοποιεί την ανασφάλεια της αυτή εάν όντως συνεχίσει και μετά τη λύση να εκλαμβάνει την ύπαρξη τουρκικής απειλής.

Σ' αυτή την περίπτωση λοιπόν, πού πάει αυτό το πλαίσιο ή το λογικό περίγραμμα σκέψης, που προφανώς τυγχάνει γενικής αποδοχής, που λέει ότι η ασφάλεια της μίας πλευράς δεν πρέπει να αποτελεί απειλή για την άλλη; Είναι γι αυτό που έχει βέβαια σημασία η διευκρίνιση των εννοιών της ασφάλειας και των εγγυήσεων και πώς τις αντιλαμβάνεται και εκλαμβάνει η κάθε πλευρά, ώστε να προταθούν και οι καταλληλότερες και οι καλύτερες δυνατές ρυθμίσεις. Από την άλλη όμως, με τις γνωστές «κόκκινες γραμμές» αλλά ακόμη και χωρίς αυτές - μόνο με την ανασφάλεια που ενδεχόμενα δημιουργεί για τους Ελληνοκυπρίους η συντριπτική τουρκική στρατιωτική υπεροχή στην περιοχή - οποιαδήποτε πρόταση επίλυσης του προβλήματος να μην μπορεί να πλησιάζει στην επίτευξη του σκοπού αυτού αλλά δεν πρόκειται να τετραγωνίσει τον κύκλο.

Συμπέρασμα – επιλογές

Καταλήγοντας, το συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάλυση αυτή είναι ότι πλήρεις συνθήκες ασφάλειας δεν μπορεί να υπάρξουν, ιδιαίτερα για την ελληνοκυπριακή πλευρά ενόσω θα αισθάνεται τη σκιά της τουρκικής στρατιωτικής υπεροχής στην περιοχή. Ούτε και υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες η Τουρκία, που έχει το πάνω χέρι στο Κυπριακό και την αδιαμφισβήτητη ικανότητα να κρατά το βόρειο τμήμα του νησιού υπό τον έλεγχο της, να συγκατατεθεί σε μια λύση βάσει της οποίας θα εγκατέλειπε άμεσα και οριστικά την Κύπρο. Θα ήταν εξαιρετικά απίθανο η Άγκυρα να συμβιβαστεί σε μια λύση, χωρίς να διατηρεί έστω κάποιας μορφής εγγυήσεις ή στρατιωτικής παρουσίας στο νησί, το οποίο πλειστάκις έχει χαρακτηρίσει ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια της.

Υπό το πρίσμα των δεδομένων αυτών, τα μεγάλα διλήμματα τα οποία αργά ή γρήγορα θα αντιμετωπίσει η ελληνοκυπριακή πλευρά και επί των οποίων θα κληθεί να απαντήσει και αποφασίσει εμπεριέχονται στις πιο κάτω επιλογές:

- Να επιμένει μέχρι το τέλος στις « κόκκινες γραμμές» που έχει θέσει εξ υπαρχής στα θέματα ασφάλειας και εγγυήσεων, αφού πρώτα αξιολογήσει και δώσει απαντήσεις στο εξής ερώτημα: Τι επιπτώσεις θα είχε για τους Ελληνοκυπρίους εάν ο διάλογος οδηγηθεί σε αδιέξοδο και πόσο αυτό θα μειώσει, θα αυξήσει ή θα αφήσει αμετάβλητες τις συνθήκες ανασφάλειας στην Κύπρο; Υιοθετώντας αυτή τη στάση και εμμένοντας στις θέσεις της στο θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων πρέπει να είναι πεπεισμένη ότι έχουν εξαντληθεί όλα τα όρια υποχωρήσεων τόσο από την ίδια όσο και από την άλλη πλευρά. Να έχει την πεποίθηση ότι πέραν του σημείου αυτού οποιεσδήποτε περεταίρω υποχωρήσεις στο τομέα της ασφάλειας και των εγγυήσεων καθιστούν τα συμφωνηθέντα σε άλλα κεφάλαια του προβλήματος, όπως το εδαφικό, το περιουσιακό, την εσωτερική διακυβέρνηση κ.λπ, επισφαλή και τη συνέχιση του κυπριακού ομόσπονδου κράτους στη νέα του μορφή αβέβαιη και υπό συνεχή απειλή.

- Η δεύτερη επιλογή είναι: Να δεχτεί η ελληνοκυπριακή πλευρά, με κάποιες περαιτέρω τροποποιήσεις τις τουρκικές «κόκκινες γραμμές» ανεξάρτητα του αν θεθούν ή όχι χρονοδιαγράμματα για την απόσυρση και του τελευταίου Τούρκου στρατιώτη από το νησί ή αν προσδιοριστούν ή όχι μελλοντικά χρονικά όρια κατάργησης οποιονδήποτε επεμβατικών δικαιωμάτων και εγγυήσεων. Αν ωστόσο, είτε άμεσα είτε με κάποιο ελεγχόμενο χρονοδιάγραμμα αποχωρήσει και ο τελευταίος Τούρκος στρατιώτης από την Κύπρο και καταργηθούν εντελώς οι εγγυήσεις αυτό είναι αρκετά καθησυχαστικό για την ασφάλεια των Ελληνοκυπρίων. Και αυτό ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι ούτως ή άλλως σε τελική ανάλυση η Κύπρος και η ελληνοκυπριακή πλευρά ιδιαίτερα, θα συνέχιζε ακόμη και μετά τη λύση να λειτουργεί κάτω από το βάρος της σκιάς της συντριπτικής στρατιωτικής υπεροχής της Τουρκίας στην περιοχή, η οποία αν προκληθεί σοβαρά από τις εξελίξεις στο νησί θα μπορούσε να αποτελέσει ενεργή απειλή.

Η ελληνοκυπριακή πλευρά θα πράξει βέβαια αυτό αφού πρώτα και πάλιν, όπως και στην πρώτη περίπτωση, αξιολογήσει τις τυχόν αλλοιώσεις ή υποχωρήσεις στις «κόκκινες γραμμές» εάν υπάρξουν, καθώς και τις ύστατες θέσεις αμφοτέρων των μερών επί του προκειμένου, και τις συγκρίνει με τα πιθανά πλεονεκτήματα ή τα οφέλη από τα συμφωνηθέντα στα άλλα κεφάλαια στο Κυπριακό. Και τούτο βέβαια αφού πεισθεί ότι τα συμφωνηθέντα στα κεφάλαια αυτά όσο και η διατήρηση της οντότητας και η συνέχεια του νέου ομόσπονδου κράτους δεν τίθενται υπό απειλή και δεν θα υπονομεύονται από τα τυχόν μειονεκτήματα ενός συμβιβασμού των ελληνοκυπριακών θέσεων στα θέματα ασφάλειας και εγγυήσεων. Όμως πλήρης ικανοποίηση έστω και των εναπομεινάντων «κόκκινων γραμμών» αμφοτέρων των πλευρών μετά από μια κοινά αποδεκτή συμβιβαστική πρόταση, ή ο τετραγωνισμός του κύκλου για πλήρη ικανοποίηση των Ελληνοκυπρίων δεν δύναται να υπάρξει. Τα διλήμματα είναι ανυπέρβλητα, οι επιλογές κρίσιμες και οι αποφάσεις οδυνηρές. Εάν η Ελληνοκυ-

πριακή πλευρά επιλέξει την πρώτη επιλογή ως την καλύτερη υπό τις συνθήκες και απορρίψει τις τυχόν προτάσεις στα θέματα ασφάλειας και εγγυήσεων, αυτό θα σημαίνει ότι το Κυπριακό παραμένει άλυτο, συνεχίζει το σημερινό στάτους - κβο και μαζί του και η μαζική η παρουσία των κατοχικών δυνάμεων με όλους τους πιθανούς κινδύνους και απειλές που αυτό συνεπάγεται για την Κύπρο. Διατηρείται όμως η κρατική υπόσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Διατηρούνται ταυτόχρονα ίσως και οι ελπίδες για καλύτερες συγκυρίες στο μέλλον που θα ευνοούσαν μια πιο αποδεκτή λύση. Κάτι τέτοιο όμως φαίνεται μάλλον ισχνό ενδεχόμενο, δεδομένων των συσχετισμών δυνάμεων και της αδιαμφισβήτητης τουρκικής υπεροχής, καθώς και της συνεχούς εμβάθυνσης των θεσμών και της λειτουργικότητας του λεγόμενου τουρκοκυπριακού κράτους, που εκ των πραγμάτων θα καταστήσουν το σημερινό πρότυπο λύσης ετεροχρονισμένο και ανεφάρμοστο.

Εάν η ελληνοκυπριακή πλευρά επιλέξει τη δεύτερη επιλογή, ήτοι αποδοχή των τυχόν προτάσεων για την ασφάλεια και τις εγγυήσεις, ο μόνος τρόπος ίσως για να αντιμετωπισθεί το πιθανό αίσθημα ανασφάλειας των ελληνοκυπρίων θα ήταν η Κύπρος να καταφέρει να κρατηθεί μακριά από οποιεσδήποτε συνθήκες ή εξελίξεις που θα προκαλούσαν την επέμβαση της Τουρκίας. Θα πρέπει δηλαδή να υπάρχει πολιτική ομαλότητα στο νησί και καλές σχέσεις Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων αλλά και η Κύπρος να μην αντιστρατεύεται τα συμφέροντα της Τουρκίας κατά την άσκηση της εξωτερικής της πολιτικής και ιδιαίτερα σε ευαίσθητους γι αυτήν τομείς. Θα πρέπει επίσης η Άγκυρα, όπως και η Αθήνα βέβαια, να μην αναμειγνύονται στις εσωτερικές υποθέσεις των Κυπρίων και να αναπτύξουν εποικοδομητικές σχέσεις και συνεργασία με την κυπριακή ομόσπονδη Δημοκρατία. Το ερώτημα όμως είναι πώς διασφαλίζεται αυτό;

Να σημειωθεί ότι η απειλή συνίσταται βασικά από δύο μέρη, το ένα είναι η μία χώρα να έχει σοβαρές βλέψεις ή επιδιώξεις σε βάρος της άλλης, και το δεύτερο είναι να έχει ταυτόχρονα τις στρατιωτικές ικανότητες να τις επιβάλει. Αν μια χώρα έχει το ένα και δεν έχει το άλλο, αυτό δεν συνιστά ενεργό και ουσιαστική απειλή. Συνεπώς εάν και στην περίπτωση της Κύπρου με την Τουρκία, μετά από μια λύση πάντων να υπάρχουν τουρκικές διεκδικήσεις επί της Κύπρου και οι σχέσεις των δύο κοινοτήτων στο εσωτερικό είναι ομαλές όπως και οι σχέσεις Άγκυρας – Λευκωσίας, οι υπέρτερες στρατιωτικές ικανότητες της χώρας αυτής δεν μπορεί πλέον ουσιαστικά να θεωρούνται και για τους Ελληνοκύπριους απειλή.

Θα πρέπει ωστόσο να γίνει κατανοητό και στις δύο κοινότητες ότι είναι προς το συμφέρον τους στα πλαίσια μιας λύσης να εμπεδώσουν τη λειτουργικότητα των θεσμών, τον αμοιβαίο σεβασμό, την ανεκτικότητα και τη συνεργασία. Το ευρωπαϊκό κεκτημένο αποτελεί βοηθητικό πλαίσιο για σφυρηλάτηση των δικαιών και δικαιωμάτων των δύο κοινοτήτων και των αναγκών διεργασιών. Από την άλλη πρέπει επίσης να λεχθεί ότι μπορεί οι Ελληνοκύπριοι να είναι σε μειονεκτικότερη θέση όσον αφορά την ασφάλεια τους ένεκα συσχετισμών δυνάμεων στην περιοχή αλλά η σύγκρουση, η ένταση και η ανωμαλία στο νησί είναι πηγή ανασφάλειας, ανησυχίας, αβεβαιότητας και κινδύνων για αμφοτέρες τις πλευρές, για όλους τους Κυπρίους.

Οι τουρκικές διεκδικήσεις στον Εναέριο Χώρο του Αιγαίου από το 1964

Του Αντιπτεράρχου ε.α. Παναγιώτη Κατσαρού

Το θέμα του εναέριου χώρου του Αιγαίου αποτελεί για τη Πολεμική Αεροπορία περιοχή ζωτικής σημασίας για τη προστασία και επιβίωση του Έθνους. Ταυτόχρονα είναι ένας χώρος που εποφθαλμιάτε από την Τουρκία που εφαρμόζει αναθεωρητική πολιτική στο Αιγαίο.

Τα τελευταία εξήντα χρόνια, η Ελλάδα και η Τουρκία έχουν βρεθεί πολλές φορές σε περίοδο σοβαρής κρίσης ή ακόμα και στα πρόθυρα πολεμικής σύρραξης: Σεπτεμβριανά (1955), κρίσεις στην Κύπρο (1963-1964, 1967, 1974), Αιγαίο (1976, 1987, 1996-Ιμια), Κύπρος S-300 (1997-98), περίπτωση Οτζαλάν (1999). Στο ίδιο διάστημα λαμβάνει χώρα μια αντιπαράθεση με περιόδους ύφεσης. Παρά την προσέγγιση των δύο πλευρών μετά το 1999, δεν έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος στην προσπάθεια πλήρους ομαλοποίησης των διμερών σχέσεων.

Για να καλυφθεί το θέμα θα αναφερθούμε σε συντομία στη θέση της Ελλάδας στη μεταπολεμική Ευρώπη, το νομικό πλαίσιο που καθορίζει τον εθνικό εναέριο χώρο στη χώρα μας, το NATO και ο Εναέριος χώρος του Αιγαίου, η Περιοχή Πληροφοριών Πτήσεων Αθηνών (FI-RATH), η Έρευνα και Διάσωση, η NOTAM 714, και τέλος θα αναφερθούμε στη συνεισφορά της ΠΑ για αποτροπή της απειλής και στο ποια πρέπει να είναι η πολιτική μας στο Αιγαίο. Επίσης θα αναλυθεί λίγο περισσότερο η πρώτη χρονική περίοδος (1962-1964) των τουρκικών διεκδικήσεων, που είναι λιγότερο γνωστή, όταν έγινε ορατή η τουρκική απειλή.

Η Ελλάδα στην μεταπολεμική Ευρώπη του '50-60

Λίγα χρόνια μετά το τέλος του Β' ΠΠ η Ευρώπη βγαίνει διαιρεμένη σε δύο μεγάλους συνασπισμούς, στο δυτικό συνασπισμό του NATO (1949) και στον ανατολικό συνασπισμό του συμφώνου της Βαρσοβίας (1955). Η Ελλάδα μετά από ένα φοβερό εμφύλιο, όπου οι δύο κυρίαρχες ιδεολογίες παγκόσμια, του καπιταλισμού και του κομμουνισμού συγκρούστηκαν (σήμερα θα μπορούσαμε να το ανακαλέσουμε πόλεμο δια αντιπροσώπων), εντάσσεται στο δυτικό συνασπισμό του NATO (1952) μαζί με την Τουρκία. Η κυρίαρχη δυνάμεις εντός του NATO είναι οι ΗΠΑ και το Η.Β. και δευτερευόντως η Γαλλία. Η Γαλλία θα δυσαρεστηθεί από την κατανόμη ισχύος μέσα στη συμμαχία, κάτι που θα έχει σοβαρές συνέπειες με τις διαφωνίες (έλεγχος πυρηνικών από τις ΗΠΑ) να οδηγούν στην αποχώρησή της από το NATO.

Ταυτόχρονα η Ευρώπη (Δυτική) αρχίζει μια μακρά προσπάθεια ενοποίησης (Ευρωπαϊκή Ένωση Άνθρακα και Χάλυβα). Η διακήρυξη Σουμάν έχει θετικό αντίκτυπο στην ηττημένη Γερμανία αλλά και στη δυσαρεστημένη από το NATO Γαλλία. Προκαλεί σκεπτικισμό στην καταρρέουσα αυτοκρατορία του Η.Β. που βλέπει καχύποπτα ένα πόλο ισχύος, που δεν τον ελέγχει και θα προσπαθήσει μάταια να τον κρατήσει σε ένα επίπεδο οικονομικής ένωσης.

Η Ελλάδα μετά τον εμφύλιο, τελευταία ευρωπαϊκή χώρα που θα μπει σε περίοδο ειρήνης, έρχεται αντιμέτωπη με μια τεράστια προσπάθεια οικονομικής ανόρθωσης, και τον Ιούνιο του 1959 υποβάλλει αίτηση σύνδεσης με την ΕΟΚ.

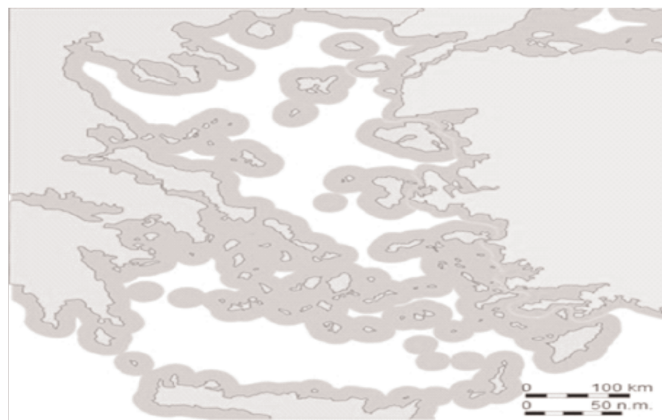
Ταυτόχρονα θα λέγαμε και απροσδόκητα έρχεται αντιμέτωπη με μία τουρκική απειλή που στην αρχή υποτιμήθηκε.

Η Αγγλική επιλογή να εμπλέξει την Τουρκία στην διαμάχη της με την Ελλάδα για την Κύπρο, είχε μακροπρόθεσμα πολύ αρνητικές συνέπειες για τα συμφέροντά μας (σήμερα μπορούμε να πούμε και για τα συμφέροντα της Ευρώπης). Είναι χαρακτηριστική η φράση του τότε Βρετανού Υπουργού Εξωτερικών Harold Macmillan "καθοδηγείστε τους Τούρκους με σκοπό να εξουδετερωθούν οι Έλληνες-stir up the Turks in order to neutralise Greek agitation" (<https://en.wikipedia.org/wiki/Cyprus>).

Η χώρα μας πίσω από τις τεράστιες θυσίες για την ελευθερία στο πλευρό των συμμάχων, δεν αντιλήφτηκε εγκαίρως ότι τα συμφέροντα των μεγάλων συμμάχων μας (ΗΒ-ΗΠΑ) διαφοροποιήθηκαν και χωρίς συναισθηματισμούς προσαρμόστηκαν στα δεδομένα της εποχής του ψυχρού πολέμου. Έτσι η στροφή μετά το 1965 των ΗΠΑ υπέρ της στρατηγικής αξίας της Τουρκίας (που πέρασε ένα παγκόσμιο πόλεμο ως ουδέτερος, κήρυξε τον πόλεμο κατά της Γερμανίας τον Φεβ. του 1945), μόνης χώρας του NATO που είχε σύνορα με τη Σοβιετική Ένωση, έγινε αντιληπτή αφού χάθηκε η μισή Κύπρος, το 1974.

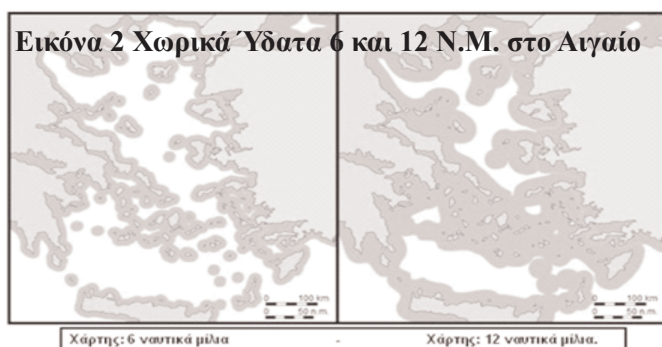
Εθνικός Εναέριος Χώρος Ελλάδας-Αιγιαλίτιδα ζώνη Το νομικό πλαίσιο

Εθνικός εναέριος χώρος ονομάζεται ο εναέριος χώρος που εκτείνεται πάνω από την επικράτεια ενός κυρίαρχου κράτους. Η κυριαρχία της Ελλάδας στον αέρα ασκείται εντός 10 ν.μ. από τις ακτές της (εικόνα 1) και διέπεται από το Προεδρικό Διάταγμα της 6ης Σεπ 1931, σε συνδυασμό με τους νόμους 5017/1931, 230/1936 και 1815/1988.

Εικόνα 1. Εθνικός Εναέριος Χώρος Ελλάδας 10 ν.μ. Χωρικά Ύδατα ή Αιγιαλίτιδα Ζώνη είναι το τμήμα εκείνο της θαλάσσης που βρέχει το έδαφος μιας χώρας σε ακτίνα ορισμένων μιλίων μέσα στην θάλασσα. Η Ελλάδα έχει χωρικά ύδατα 6 μιλίων στην επικράτειά της, ενώ η Τουρκία έχει στο Αιγαίο 6 ν.μ. Στη Μαύρη Θάλασσα και στην ακτή της κατά μήκος της Μεσογείου έχει εφαρμόσει αιγιαλίτιδα ζώνη 12 ν.μ. Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο, εθιμικό και συμβατικό (και όπως αποτυπώνεται από τη νέα Σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας του 1982, άρθρο 3), η Ελλάδα έχει το δικαίωμα επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 ν.μ. (εικόνα 2)

Η παράκτια χώρα, όπως η Ελλάδα, ασκεί πλήρη κυριαρχία στον εθνικό εναέριο χώρο και στα χωρικά της ύδατα, όπως

ακριβώς και στην ξηρά. Δηλαδή η θάλασσα που βρίσκεται εντός των χωρικών υδάτων και ο εθνικός εναέριος χώρος θεωρούνται έδαφος της παράκτιας χώρας.

Η Ελλάδα, ως κυρίαρχο κράτος, επέλεξε να ασκεί κυριαρχία στον αέρα μέχρι το όριο των 10 ν.μ. των χωρικών της υδάτων που όρισε το 1931, όπως ήδη αναφέρθηκε, όσον αφορά τα ζητήματα αεροπορίας και αστυνομικής αυτής, ενώ στη θάλασσα επέλεξε να ασκεί κυριαρχία μέχρι τα 6 ν.μ. (Ν. 230/1936 και Ν.Δ. 187/1973). Συνδυαστικά φαίνονται παρακάτω τα νομικά κείμενα που καθορίζουν τον εναέριο χώρο και τη αιγιαλίτιδα ζώνη της χώρας μας. Το ΠΔ 6 Σεπ 1931 σε συνδυασμό με το νόμο 5017/1931 ορίζει όπως φαίνεται στη συνέχεια:

Περί καθορισμού πλάτους χωρικών υδάτων, όσον αφορά τα ζητήματα της Αεροπορίας και Αστυνομίας αυτής.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έχοντας υπ' όψει τα άρθρα 2 και 9 του νόμου 5017 «περί Πολιτικής Αεροπορίας» δημοσιευθέντος εις το υπ' αρ. 158 της 13—6—31 φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως (Τεύχος Α'), ως και το άρθρον 1 του νόμου 2569 της 19—4—21 «περί κυρώσεως της Διεθνούς Συμβάσεως Αεροπορίας» δημοσιευθέντος εις το υπ' αριθ. 68 φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως της 26—4—21, προτάσει του Ήμετέρου επί της Αεροπορίας Υπουργού, αποφασίσασμεν και διατάσσομεν:

Ορίζομεν το πλάτος της ζώνης των χωρικών υδάτων της αναφερομένης εν τῷ άρθρῳ 2 του νόμου 5017 εις 10 ναυτικά μίλια ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἑπικρατείας.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Αεροπορίας Υπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Δεκελείᾳ τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1931.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Αεροπορίας Υπουργός
Α. Ζάννας

Σε συνδυασμό με το νόμο 1815/1988 (Κύρωση του Κώδικα Αεροπορικού Δικαίου):

Άρθρο 191
Καθορισμός ελληνικού εναέριου χώρου

1. Για τον καθορισμό του ελληνικού εναέριου χώρου η έκταση των χωρικών υδάτων ορίζεται με διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Μέχρι την έκδοση του κατά την προηγούμενη παράγραφο διάταγματος ισχύει το διάταγμα της 6/18 Σεπτεμβρίου 1931 «περί καθορισμού πλάτους χωρικών υδάτων, όσον αφορά τα ζητήματα της αεροπορίας και της αστυνομίας αυτής».

Σε συνδυασμό με το Ν.Δ. 187/1973 (Κύρωση του Κώδικα Ναυτικού Δικαίου):

Άρθρον 139.
Έκτασις χωρικών υδάτων

Τὰ χωρικά ὕδατα περιλαμβάνουν θαλασσίαν ζώνην, τῆς ὁποίας τὸ πλάτος ὀρίζεται εἰς ἕξ ναυτικά μίλια, δυνάμενον νὰ ὀρισθῇ καὶ διαφόρως διὰ Π. Διαταγμάτων, ἐκδιδομένων προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Η Ελλάδα, σε τήρηση των διεθνών διαδικασιών, προέβη χωρίς καθυστέρηση, στη γνωστοποίηση της νομοθεσίας περί του εθνικού εναερίου χώρου της. Οι χάρτες αυτοί αποτυπώνουν το εξωτερικό όριο του ελληνικού εναερίου χώρου στα 10 ν.μ. στην CINA (Commission Internationale de la Navigation Aérienne) περί αεροναυτικών χαρτών της Σύμβασης των Παρισίων 1919 για την Εναέρια Κυκλοφορία.

Με τη θέση σε ισχύ του Παραρτήματος 4 της Σύμβασης του Σικάγο 1944 που αφορά στους Αεροναυτικούς Χάρτες, οι πρώτοι αεροναυτικοί χάρτες του ICAO, που δημοσιεύθηκαν το 1949, είχαν ως βάση τους χάρτες της CINA. Στη δεύτερη δημοσίευσή τους το 1955, οι νέοι αεροναυτικοί χάρτες, τους οποίους η Ελλάδα δημοσίευσε με σαφή περιγραφή των εξωτερικών ορίων του εθνικού εναερίου χώρου στα 10 ν.μ. Υπογραμμίζεται σχετικά, ότι οι αντίστοιχοι τουρκικοί αεροναυτικοί χάρτες συμπεριλαμβάνουν επίσης τα εξωτερικά όρια του ελληνικού εθνικού εναερίου χώρου στα 10 ν.μ.

Σημειώνεται ότι κατά τις Περιοχικές Συνδιασκέψεις των Παρισίων (1952) και της Γενεύης (1958) για την Πολιτική Αεροπορία, καθορίστηκαν τα όρια του FIR Αθηνών, με βάση τα εξωτερικά όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης και του εναερίου χώρου. Ακόμη, στα πρακτικά της Περιοχικής Συνδιάσκεψης του 1958 γίνεται σαφής αναφορά στους ελληνικούς αεροναυτικούς χάρτες, που κοινοποιήθηκαν στον ICAO το 1955 και απεικονίζουν τα όρια του ελληνικού εναερίου χώρου στα 10 ν.μ. Η Τουρκία συμμετείχε σε αυτές τις Περιοχικές Συνδιασκέψεις χωρίς να υποβάλει ενστάσεις όσον αφορά το εύρος των 10 ν.μ. του ελληνικού εθνικού εναερίου χώρου. Στις Συνδιασκέψεις αυτές εγκρίθηκε και ο σχετικός χάρτης του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Αεροναυτιλίας.

Στις 2 Ιουν 1975 όταν η Ελλάδα επανακυκλοφόρησε σε όλα τα μέλη του ICAO το όριο των 10 Ν.Μ. η Τουρκία για πρώτη φορά αντέδρασε (1 Σεπ 1975 με τις σχέσεις μας στο χειρότερο δυνατό σημείο μετά την εισβολή στην Κύπρο) δηλώνοντας ότι αναγνωρίζει μόνο 6 Ν.Μ. εθνικό εναέριο χώρο.

Θέση των ΗΠΑ για Εθνικό Εναέριο Χώρο Ελλάδας

Η Νομική Υπηρεσία του USNAVY στο τμήμα που αφορά τα νομικά κείμενα Ελλάδας (http://www.jag.navy.mil/organization/code_10_mcrm.htm) σχετικά με χωρικά ύδατα-εναέριο χώρο της Ελλάδας αναφέρει τα παρακάτω: «Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν αναγνωρίζουν εθνικό εναέριο χώρο που υπερβαίνει τα (θεσμοθετημένα) χωρικά ύδατα. Οι Η.Π. διαμαρτυρήθηκαν τα έτη 1983, 1984 και 1985 εκτέλεσαν επιχειρησιακές υπερπτήσεις τα έτη 1983, 1984(επνοεόμεταξύτων6και10ν.μ.)» (Εικόνα 3).

Στις 13 Ιουν 1994 ο εκπρόσωπος τύπου του STATE DEPARTMENT στο ερώτημα ποια είναι η θέση των ΗΠΑ στις τουρκικές παραβιάσεις του ελληνικού εναερίου χώρου απάντησε: «Ο έλεγχος εναερίου χώρου στο Αιγαίο

GREECE				
SUMMARY OF CLAIMS (Updated May 2014)				
TYPE	DATE	SOURCE	LIMITS	NOTES
TERRITORIAL SEA	Sep 1931	Presidential Decree 6/18	10nm	Decree to define the extent of the territorial waters for the purposes of aviation and the control thereof.
	Sep 1936	Law No. 230/1936	6nm	Presidential Decree 6/18 not affected. The U.S. does not recognize territorial airspace claims which exceed the territorial sea claim. The U.S. protested in CY 1963, 1964, and 1965, and conducted operational assertions in FY 1963 and 1964 (overflights).
CONTINENTAL SHELF	1969	Decree No. 110/1969	1968 DEF	
MARITIME BOUNDARIES	Nov 1980	Agreement		Agreement between Greece and Italy on the delimitation of the respective Continental Shelf areas. EEF. Go to State Department LIS page , scroll down and click on LIS No. 96 for analysis.
LOS CONVENTION	Oct 1972	Signed Convention		Signed Convention, with Declaration that, where there are numerous islands and alternative straits serving the same international navigation route, the coastal State has responsibility for designating routes for transit passage.
	Jul 1994	Signed Part XI Agreement		Signed Part XI Agreement.
	Jul 1995	Ratified Convention and Part XI Agreement		Ratified Convention and Part XI Agreement, reiterating its Declaration on straits (above).

Εικόνα 3. Πίνακας Ελληνικών Νόμων για χωρικά ύδατα-εναέριο χώρο από το αρχείο του Π.Ν. των ΗΠΑ

είναι ένα περιπλεγμένο θέμα ... Η Ελλάδα ισχυρίζεται 10 N.M. εθνικού εναέριου χώρου γύρω από τα νησιά του Αιγαίου. Οι περισσότερες χώρες περιλαμβανομένων των ΗΠΑ, δεν αναγνωρίζουν 10 N.M. εθνικού εναέριου χώρου... Ο γενικός κανόνας που οι περισσότερες χώρες περιλαμβανομένων των ΗΠΑ αναγνωρίζουν είναι ότι ο εθνικός εναέριος χώρος πρέπει να είναι ίσος με τα χωρικά ύδατα». (...complicated issue. It is one of the several issues involving boundaries in the Aegean which are at the dispute between Greece and Turkey. Greece claims a 10 nautical miles airspace around its Aegean islands. Most countries, including US, do not recognize the 10 nautical miles airspace. The general rule, which most countries, including US recognize is that airspace should be equal to the territorial sea. Greece claims a six-nautical miles territorial sea around its Aegean islands”).

Οι ΗΠΑ για τους δικούς της γεωπολιτικούς λόγους (επιθυμεί τους λιγότερους δυνατούς περιορισμούς στην κίνηση των δυνάμεών της στο χώρο του Αιγαίου και γενικότερα στο Κόσμο) συντάχθηκε με την θέση της Τουρκίας. Η επικύρωση της Συνθήκης για το Δίκαιο της Θάλασσας από τη χώρα μας, έκανε την Τουρκία να εκδώσει ψήφισμα της τουρκικής Εθνοσυνέλευσης στις 8 Ιουν 1995, εξουσιοδοτώντας την Τουρκική κυβέρνηση να κηρύξει πόλεμο (το Casus Belli) στην περίπτωση που η Ελλάδα επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα πέραν των 6 ν.μ.

ΤΟ ΝΑΤΟ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΝΑΕΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Οι χώρες του ΝΑΤΟ μεταβίβασαν την ευθύνη προστασίας των στον Ανώτατο Συμμαχικό Διοικητή Ευρώπης (SACEUR) για ενιαία αντιμετώπιση της απειλής. Έτσι ο χώρος του ΝΑΤΟ δηλ το άθροισμα του αμυντικού χώρου των χωρών, αντιμετωπίστηκε ως σύνολο. Οι στρατιωτικές-αεροπορικές δυνάμεις μπορούσαν να κινηθούν όπου χρειασθεί μετά από ενημέρωση και συντονισμό των εμπλεκόμενων περιοχών. Στον προβαλλόμενο χάρτη φαίνεται η περιοχή ευθύνης των διοικήσεων Βορρά, Κέντρου και Νότου το 1954 (εικόνα 4).

Α. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΕΡΑΜΥΝΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ 1950-60

Η Ελλάδα με τη είσοδό της στο ΝΑΤΟ άρχισε να εκσυγχρονίζει τις αεροπορικές της δυνάμεις με νέα αεροσκάφη JET, αλλά και με ένα μεγάλο αριθμό έργων αεροδρομίων, επικοινωνιών και μονάδων RADAR. Έτσι το 1955 η χώρα διέθετε για επιτήρηση του εναέριου χώρου της το Διδυμότειχο, το Χορτιάτη, την Κέρκυρα, το Πήλιο, και την Πάρνηθα (/Καβούρι). Το 1963 προστέθηκαν οι Μονάδες έγκαιρης Προειδοποίησης (EARLY WARNING SHAPE) Ισμάρου-Βιτσίου-Ζήρου.

Με την κρίση του Κυπριακού, όταν διαπιστώθηκε ότι η Συμμαχία θέτει τα όρια των περιοχών επιτήρησης RADAR, αλλά και δράσης των αφών ανάλογα με τις τεχνικές δυνατότητες των εν λόγω συστημάτων, ανέλαβε μία γιγάντια προσπάθεια για να καλύψει την επιτήρηση του ανατολικού Αιγαίου με συστήματα RADAR, κάτι που ισχυρίζονταν ότι το έκανε λόγω θέσεως (γεωγραφίας) η Τουρκία. Μέχρι το 1965 η χώρα εγκατέστησε επιπλέον RADAR στη Λήμνο (αξιολογήθηκε το 1971 από το ΝΑΤΟ), στη Σκύρο, στη Μύκονο και στην Αστυπάλαια.

Ένας πραγματικός άθλος για να αποφευχθεί η συγκυριαρχία στο Αιγαίο που το ΝΑΤΟ αδυνατούσε να κατανοήσει, ότι το διεθνές δίκαιο που κυριαρχούσε (και κυριαρχεί) στη Β. Ευρώπη δεν είχε σχέση με τις αναθεωρητικές διαθέσεις των Τούρκων, στην περιοχή μας.

Β. ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΓΚΑΙΡΟΥ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΣ-ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΕΡΑΜΥΝΗΣ 41 (EARLY WARNING-AIR DEFENCE AREA 41)

Οι περιοχές εγκαίρου προειδοποίησης δημιουργήθηκαν το 1962, οπότε οι χώρες Ελλάδα-Ιταλία-Τουρκία μεταβίβασαν την ευθύνη προστασίας των από αέρος στον Ανώτατο Συμμαχικό Διοικητή Ευρώπης (SACEUR) και λειτούργησαν το 1963. Κύριο κριτήριο για τον ορισμό των περιοχών ήταν οι τεχνικές δυνατότητες της RADAR και ραδιοηλεκτρονικής κάλυψης και όχι κατά ανάγκη τα εθνικά σύνορα. Έτσι η γραμμή στο Αιγαίο χαράχθηκε έχοντας ως βάση από πλευράς ελληνικής το Διδυμότειχο-Χορτιάτη-Πήλιο-Πάρνηθα (το 1963 προστέθηκε ο Ίσμαρος-Ζήρος) και από πλευράς τουρκικής το Λουλέμπουργκ-Τσανάκ Καλέ-Σμύρνη-Φοινίκη.

Για την Ελλάδα ορίστηκε η περιοχή 41, η οποία όμως άφηνε ένα μεγάλο αριθμό νησιών και τις Μονάδες Διδυμοτείχου και Ζήρου εκτός περιοχής. Το ΓΕΑ με σήμα του ζήτησε οι Μονάδες να τεθούν εντός της περιοχής με την μετατόπιση των ανατολικών ορίων να συμπίσουν με 17 τα όρια του ΑΘΗΝΑ FIR (Μάρτιος 1963).

Εικόνα 5. Περιοχή Έγκαιρης Προειδοποίησης 41 με κόκκινες γραμμές, όπως ορίσθηκε από το NATO το 1962 για τη Ελλάδα σε χάρτη της εποχής.

Σε σύσκεψη στο Ανώτατο Συμμαχικό Στρατηγείο (SHAPE) τον Ιουλ 1963 η Ελλάδα επανέλαβε την πρόταση τα ανατολικά όρια να συμπέσουν με τα όρια του ΑΘΗΝΑ FIR, κάτι που υποσχέθηκαν ότι θα υλοποιηθεί με την πρώτη αναθεώρηση της σχετικής επιχειρησιακής διαταγής.

Το Δεκέμβριο του 1963 η κρίση του κυπριακού επιδεινώνεται και οι Τούρκοι κάνουν πολλές υπερπτήσεις των ανατολικών νησιών του Αιγαίου.

Στις 20 Φεβ 1964 το ΓΕΑ με σήμα προς τον Ανώτατο Συμμαχικό Διοικητή Ευρώπης (SACEUR) αναφέρει παραβιάσεις αγνώστων ιχνών (των Τούρκων) στο “ημέτερο FIR”. Ενημερώνει ότι σε ερώτηση προς το ΑΚΕ (Αεροπορικό Κέντρο Επιχειρήσεων-SOC) Εσκή-Σεχίρ, από το ΑΚΕ Λάρισας για τις παραπάνω παραβιάσεις έλαβε την απάντηση ότι δεν αποκαλύφθηκαν ίχνη και ότι δεν γνωρίζει κάτι σχετικό. Λόγω της σοβαρότητας της καταστάσεως, το ΓΕΑ δήλωσε ότι από 06:00 της 21.2.1964 αναλαμβάνει την προστασία του Εθνικού μας χώρου που αποτελείται από το FIR Αθηνών, αγνοώντας τα όρια της περιοχής 41, τα οποία ακόμη δεν είχαν τροποποιηθεί. Παράλληλα ζητείται από τον SACEUR (Ανώτατο Συμμαχικό Διοικητή Ευρώπης) να εκδηλώσει τις απαιτούμενες ενέργειες για την ταύτιση της περιοχής 41 με το FIR Αθηνών.

Με άμεσο σήμα προς τον SACEUR ο CINC-SOUTH (Διοικητής των Δυνάμεων (NATO) Νότου) στις 21 Φεβ.1964, θεωρεί ότι το ελληνικό αίτημα αναφέρεται στις περιοχές Έγκαιρου Προειδοποίησεως, συμφωνεί για την τροποποίηση των ορίων της περιοχής EW 41 και συνιστά την αναθεώρηση της σχετικής επιχειρησιακής διαταγής (SOP).

Το SHAPE (Supreme Headquarters Allied Powers Europe) με σήμα του στις 22.2.1964, εγκρίνει τη μετακίνηση των ορίων μεταξύ των περιοχών 41 και 45 ώστε να συμπέσουν με τα ανατολικά σύνορα του ATHENS FIR, με ισχύ από λήψεως του σήματος. Επιπλέον ζητάει από τους Διοικητές ΑΚΕ, για την αποφυγή άσκοπης απογείωσης αεροσκαφών, για αναγνώριση αγνώστων ιχνών, να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στο καθήκον τους να ενημερώνουν τα παρακείμενα ΑΚΕ, αν αεροσκάφος υπό τον έλεγχό τους, προσεγγίζει τα όρια άλλου ΑΚΕ.

Στις 23.2.1964 ο CINC-SOUTH (Διοικητής των Δυνάμεων (NATO) Νότου) ενημερώνει το ΓΕΑ για τις αποφάσεις του SACEUR, χωρίς αντίστοιχη ενημέρωση των τουρκικών αρχών. Στις 2.3.1964 το 6 ATAF (Allied Tactical Air Force)-Σμύρνη, με σήμα προς τον COMAIR-SOUTH (COMMANDER AIR FORCES SOUTH - ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ (NATO)

NOTOY), επανέρχεται για να συμπεράνει ότι η αλλαγή που ενέκρινε το Ανώτατο Συμμαχικό Στρατηγείο Ευρώπης αφορά την αλλαγή των ορίων για τις αρμοδιότητες της Έγκαιρης Προειδοποίησης.

Στις 9 Μαρ 1964 το ΓΕΑ αντιδρά στο σήμα του 6 ATAF δηλώνοντας: «...αυτό το Στρατηγείο δεν αντιμετωπίζει καμία δυσκολία στην υλοποίηση των αρμοδιοτήτων της εθνικής/νατοϊκής έγκαιρης προειδοποίησης και αεράμυνας στην περιοχή 41. Η παράγραφος 5 και 7 ανωτέρω δεν είναι σε συμφωνία με τα σχετικά» (σήμα του ΓΕΑ-20.2.64 για ανάληψη της ευθύνης στον εθνικό εναέριο χώρο που αποτελείται από το FIR ΑΘΗΝΩΝ και εγκριτικό σήμα του SACEUR-22.2.64).

Θα ακολουθήσει ανταλλαγή σημάτων με θέμα να πεισθεί η Ελλάδα ότι στο NATO τα όρια ευθύνης δεν είναι σύνορα. Ο Ανώτατος Συμμαχικός Διοικητής Ευρώπης (SACEUR) θα αποφύγει να εμπλακεί στην E-T διαφορά αποδεχόμενος έμμεσα την ελληνική θέση.

Είναι εντυπωσιακό ότι κανένας από τους εμπλεκόμενους που ανταλλάσσουν δεκάδες σήματα δεν θέτει θέμα εθνικού εναέριου χώρου και διεθνούς, ενώ είναι προφανές ότι στο FIR Αθηνών περιλαμβάνεται και διεθνής εναέριος χώρος. Κανένας δεν αμφισβητεί τον όρο ... από 06:00 της 21.2.1964 αναλαμβάνει την προστασία του Εθνικού μας χώρου που αποτελείται από το FIR Αθηνών.

Εδώ θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι τη συγκεκριμένη εποχή στην νεαρή Δημοκρατία της Κύπρου (Χριστούγεννα 1963/πράσινη γραμμή-Αύγουστος 1964/Τηλλυρία) βρίσκεται σε εξέλιξη σχέδιο (Κιουτσούκ-Ντεκτάς) μεταφοράς των τουρκοκυπρίων σε συγκεκριμένες περιοχές με πολλές αιματηρές συγκρούσεις. Ο Αμερικανός Πρόεδρος-Lyndon B. Johnson στέλνει ένα αυστηρότατο γράμμα στον Τούρκο Πρωθυπουργό, με το οποίο ματαιώνει την απόβαση των Τούρκων στο νησί. Δέκα χρόνια αργότερα δεν στάλθηκε κανένα γράμμα για σταμάτημα των Τούρκων.

Από το 1964 μέχρι το 1974 το θέμα αλλαγής των ορίων ευθύνης του Αιγαίου φαίνεται να είναι εν υπνώσει (παρά την κρίση του 67 και τις παραβιάσεις από τουρκικά αεροπλάνα στο Αιγαίο) με τη χώρα μας να έχει εξασφαλίσει την προστασία του εθνικού εναέριου χώρου, αλλά και την προστασία των συμφερόντων της σε ολόκληρο το Αιγαίο. Το 1971 η Τουρκία με την αφορμή Διοικητικής αναδιάρθρωσης της Περιοχής Μεσογείου του Αρχηγείου Ναυτικού ζητάει από το NATO την τροποποίηση των ορίων της περιοχής αεράμυνας 41, κάτι που απορρίπτει η χώρα μας.

Κατά την κρίση του 1974 η Τουρκία ξεδίπλωσε μεθοδικά, όλες τις αναθεωρητικές απαιτήσεις της που αποσκοπούν στην συγκυριαρχία στο Αιγαίο, πράγμα που μεταφράζεται αρχικά να αναλάβει ανάλογες αρμοδιότητες μέσω NATO, ICAO, να γίνει συνεκμετάλλευση των πηγών που βρίσκονται εκεί και τελικά να καταληφθούν τα κοντινά νησιά. Η έκδοση της NOTAM 714 ήταν μία βασική ενέργεια της Τουρκίας που θα την αναλύσουμε παρακάτω.

Μετά την αποχώρηση της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του NATO το 1974 η Τουρκία αμφισβήτησε την ευθύνη της Ελλάδας για τον επιχειρησιακό έλεγχο του Αιγαίου με σειρά ενεργειών της. Παρά τις τουρκικές αιτιάσεις το AIRSOUTH εξέδωσε το 1975 ASM 355-3 στο οποίο ορίζεται με σαφήνεια ως χώρος ευθύνης του SOC Λάρισας το FIR Αθηνών. Το ζήτημα διευθετήθηκε εν μέρει με την επανένταξη της Ελλάδας το 1980, χωρίς όμως να ομαλοποιηθεί η λειτουργία των συστημάτων αεράμυνας Ελλάδας-Τουρκίας (δεν ορίσθηκαν περιοχές παραγωγής ιχνών στο Αιγαίο όπως σε όλο το υπόλοιπο NATO).

Η Τουρκία εξακολουθεί να θέτει θέμα επιχειρησιακών ορίων, ενώ σε δύο ακόμη περιπτώσεις το 1992 (Νέα Δομή Διοίκησης) και το 2000 (Σχέδιο οριοθέτησης περιοχών εναέριας αστυνόμευσης) ανακίνησε το θέμα ορίων ευθύνης με απαιτήσεις πάντα διχοτόμησης του Αιγαίου.

Το 1996-98 το Ανώτατο Συμμαχικό Στρατηγείο (SHAPE) έδωσε εντολή στο Κέντρο Προγραμματισμού του NATO (GLONS) να διερευνήσει τον τρόπο λειτουργίας επικαλυπτόμενων περιοχών δημιουργίας ιχνών (OVERLAPPING TRACK PRODUCTION AREAS). Η προσπάθεια έγινε αρχικά με μυστικότητα, η οποία όμως γρήγορα διέρρευσε, διότι ζητούνταν στην περιοχή του Αιγαίου που η Τουρκία διεκδικεί, να γίνεται παραγωγή ιχνών ταυτόχρονα από δύο χώρες, κάτι που το σύστημα του NATO (NATO AIR DEFENCE GROUND ENVIRONMENT-NADGE) απαγορεύει αυστηρά. Εννοείται ότι η διαφορά ήταν τεράστια από την Ελλάδα να κάνει παραγωγή ιχνών σε εθνικό της και διεθνή εναέριο χώρο (FIRATH), με την Τουρκία να κάνει παραγωγή ιχνών σε διεθνή και σε εθνικό χώρο άλλης χώρας (Ελλάδας).

Επίσης το καταργηθέν CCAIRIZMIR τον Απρ. του 2011 σε μία προσπάθεια να οριοθετηθεί ολόκληρο το Αιγαίο ως περιοχή μη πτήσεων κατά τις μέρες του moratorium, εξέδωσε σηματική διαταγή, κάτι που η χώρα μας απέρριψε ως μηδέποτε ληφθείσα, αναγκάζοντας τον τότε διοικητή του CCAIRIZMIR(MACFANE) να αναδιπλωθεί.

Πρόσφατα η χώρα μας με την μεταφορά του CAOC Λάρισας στο Τορεχόν προέβη σε δήλωση προς το NATO με τη οποία κρατάει το δικαίωμα διευκρίνισης πάνω από τον εθνικό εναέριο χώρο για το Διοικητή Αεράμυνας της χώρας που είναι ο ΑΤΑ.

Περιοχή Πληροφοριών Πτήσεων Αθηνών (FIR-Flight-InformationRegion).

Την 7η Δεκεμβρίου 1944 υπογράφηκε στο Σικάγο η Σύμβαση περί Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας, που προέβλεπε την ίδρυση ενός Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO). Το F.I.R. (Flight Information Region), δηλ. η Περιοχή Πληροφοριών Πτήσεων είναι μία συγκεκριμένη περιοχή εναέριου χώρου στην οποία παρέχεται η υπηρεσία πληροφοριών πτήσεως (μερικές χώρες προσθέτουν και τη συνέγερση). Ο ICAO οριοθέτησε τα όρια των περιοχών ευθύνης για τον έλεγχο του εναέριου χώρου στις χώρες μέλη του.

Το FIR Αθηνών καλύπτει ολόκληρο τον ελληνικό εθνικό εναέριο χώρο και επιπλέον διάσπαρτα τμήματα του

**Εικόνα 6. Το FIR Αθηνών όπως προβάλ-
λεται στην ιστοσελίδα του ICAO**

διεθνούς εναέριου χώρου. Σύμφωνα με τους κανόνες του ICAO και τη διεθνή πρακτική η Ελλάδα απαιτεί, για λόγους ασφάλειας των πολιτικών πτήσεων, όπως όλα τα αεροσκάφη, πολιτικά και στρατιωτικά, υποβάλουν σχέδια πτήσεως πριν από την είσοδό τους στο FIR Αθηνών.

Η Τουρκία ισχυρίζεται ότι κρατικά αεροσκάφη (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα στρατιωτικά) δεν είναι υποχρεωμένα να υποβάλλουν σχέδια πτήσης και κατηγορεί την Ελλάδα για προσπάθεια μετατροπής διαχειριστικής αρμοδιότητας σε δικαίωμα κυριαρχίας στον εναέριο χώρο του Αιγαίου. Προωθεί δε τη διεύρυνση του FIR Istanbul ως το μέσο περίπου του Αιγαίου με αντίστοιχη συρρίκνωση του FIR Αθηνών.

Το FIR Αθηνών οριοθετήθηκε στο πλαίσιο των περιοχικών συνδιασκέψεων αεροναυτιλίας Ευρώπης των ετών 1950, 1952, 1958, 1966 και 1973, όπως ήδη αναφέρθηκε.

Έρευνα και Διάσωση (Search&Rescue/SAR)

Η έρευνα και διάσωση διέπεται για τα ναυτικά ατυχήματα από τη διεθνή Σύμβαση του Αμβούργου του 1979 για την θαλάσσια έρευνα και διάσωση. Για τα αεροπορικά από τις σχετικές συμφωνίες που έχουν γίνει στο πλαίσιο του Οργανισμού Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO). Σύμφωνα με την Περιφερειακή Συμφωνία Αεροναυτιλίας του 1952 οι περιοχές ευθύνης κρατών για αεροπορικά δυστυχήματα είναι αντίστοιχες με τα FIR. Εάν συμβεί κάποιο αεροπορικό δυστύχημα και το αεροπλάνο καταπέσει στη θάλασσα, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις περί έρευνας και διασώσεως του ICAO. Αντιθέτως, στην περίπτωση των ναυτικών ατυχημάτων η σύμβαση του Αμβούργου προβλέπει ότι όπου υπάρχει ανοιχτή θάλασσα θα πρέπει να υπάρχει συμφωνία μεταξύ των παρακτίων κρατών.

Η Ελλάδα από το 1944 συντονίζει τις επιχειρήσεις έρευνας και διασώσεως σε όλες τις περιοχές που υπάρχουν ανοιχτές θάλασσες στο Αιγαίο. Η ζώνη έρευνας και διασώσεως συμπίπτει με τη ζώνη του FIR. Συμφωνία μεταξύ των δύο κρατών δεν έχει υπάρξει διότι η Τουρκία προσπαθεί να εξομοιώσει (όπως φαίνεται στον χάρτη της εικόνας 7) τα αεροπορικά με τα ναυτικά ατυχήματα και κατ' επέκταση να αμφισβητήσει τα όρια του FIR Αθηνών.

Εικόνα 7. Περιοχή έρευνας και διάσωσης για ναυτικά (μαύρη γραμμή) και για αεροπορικά ατυχήματα (κόκκινη γραμμή) σύμφωνα με τις τουρκικές επιδιώξεις.

ΤΟΥΡΚΙΚΗ NOTAM 714/74

Η Τουρκία κατά την Ε-Τ κρίση του 1974 με την έκδοση αγγελίας χαρακτήρισε μέρος του Αιγαίου καταρχήν ως επικίνδυνη περιοχή, αργότερα δε με την παράνομη αγγελία 714 καθόρισε το τμήμα του μισού ανατολικού Αιγαίου, ως ελεγχόμενο από πλευράς εναέριας κυκλοφορίας και υπό των τουρκικών υπηρεσιών.

Εικόνα 8. Χάρτης της τουρκικής NOTAM 714

Με την παραπάνω αγγελία όλα τα αεροσκάφη που κινούνταν ανατολικά υποχρεούνταν να αναφέρουν στην υπηρεσία εναέριας κυκλοφορίας της Τουρκίας όταν έφθαναν σε ορισμένα σημεία της αυθαίρετης γραμμής και όχι στα καθορισμένα διεθνώς σημεία αναφοράς που βρίσκονται στη γραμμή των FIR Αθήνας –Κωνσταντινούπολης.

Την 7 Αυγ. 1974 η Ελλάδα εξέδωσε αγγελία με την οποία γνωρίζονταν ότι η 714 θεωρείται ανύπαρκτη για την Ελλάδα, ως παραβιάζουσα τους διεθνώς ισχύοντες κανονισμούς και δήλωνε ότι τα α/φη υποχρεούνται να αναφέρουν μόνον στα εν ισχύ σημεία αναφοράς. Ταυτόχρονα κατήγγειλε την τουρκική αυθαίρεση στον ICAO, στην Διεθνή Ένωση Αερομεταφορών (IATA), στο NATO (CEAC-Επιτροπή Συντονισμού Εναέριου Χώρου Ευρώπης) και στον ΟΗΕ.

Στις 14 Αυγ. 1974 η Ελλάδα εξέδωσε την αγγελία 1157, με την οποία χαρακτήριζε ολόκληρο το FIR Αθηνών επικίνδυνη περιοχή, πλην των αεροδιαδρόμων που δεν επηρεάζονταν από την τουρκική αγγελία 714 (κλείσθηκαν οι αεροδιάδρομοι του Αιγαίου επειδή πολλά α/φη χωρών όπως Αγγλίας, Γερμανίας, Ισραήλ υπάκουαν στην τουρκική NOTAM 714).

Ο ICAO, απηύθυνε έκκληση και στις δύο πλευρές χωρίς επιτυχία. Τέλος, η Άγκυρα, το 1980, και πάλι μονομερώς, ανακάλεσε τη NOTAM 714 όταν διαπίστωσε ότι το μέτρο έβλαπτε τα συμφέροντά της και ιδίως τον τουρισμό της. Ωστόσο, η Τουρκία έκτοτε, με το επιχείρημα ότι η Σύμβαση του Σικάγο δεν αφορά στα κρατικά αεροσκάφη, σταθερά αρνείται να υποβάλει σχέδια πτήσεων για τις εισόδους των στρατιωτικών αεροσκαφών της εντός του FIR Αθηνών, διαπράττοντας έτσι, πολυάριθμες παραβάσεις των κανόνων Εναέριας Κυκλοφορίας και δημιουργώντας κινδύνους για την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας.

Η συνεισφορά της ΠΑ στην αποτροπή της απειλής στο Αιγαίο

Η ΠΑ αντιμετώπισε διαχρονικά την απειλή με αποφασιστι-

κότητα και δυναμισμό. Από το 1960 εκσυγχρόνισε τις δυνάμεις της, διαδοχικά με νέα μαχητικά αεροσκάφη, το σύστημα αεράμυνας με κατάλληλα συστήματα επιτήρησης και αναχαίτισης. Επέκτεινε τις δυνατότητες αντιμετώπισης της απειλής, με την ίδρυση κατάλληλων Μονάδων στο Αιγαίο σε στρατηγικά σημεία (νησιά). Εκπαίδευσε το προσωπικό της με τον πιο σύγχρονο τρόπο κάθε εποχής.

Αναχαίτισε τον αντίπαλο χιλιάδες φορές και συνεχίζει να τον αναχαίτζει με μεγάλο κόστος οικονομικό, αλλά και μεγάλο φόρο αίματος αφοσιωμένων νεαρών πολεμιστών. Πάντα εκεί που ήταν καλύτερη σε σχέση με την απειλή, ήταν στην εκπαίδευση, στην ετοιμότητα, στο ηθικό, αλλά κυρίως στην πίστη για το δίκαιο του αγώνα μας. Κατάφερε για 60 συνεχή χρόνια να αποτρέψει τα τουρκικά σχέδια ανατροπής του STATUSQUO στο Αιγαίο και συνεχίζει να είναι ο κυριότερος συντελεστής αποτροπής.

Ποια πρέπει να είναι η πολιτική μας στον εναέριο χώρο του Αιγαίου;

Το Αιγαίο είναι η κοιτίδα του πολιτισμού μας. Είναι η κατοικία εκατοντάδων χιλιάδων ελλήνων. Είναι χώρος παραγωγής πλούτου για τη χώρα μας. Η ενιαία πολιτική ασφάλειας για ολόκληρη την Πατρίδα μας, στεριανή και νησιωτική, επιβάλλεται ως παρακαταθήκη από τους πολέμους απελευθέρωσης που κάναμε, αλλά και από τους νεκρούς μας (αεροπόρους, ναύτες, στρατιώτες) που έπεσαν τα τελευταία 60 χρόνια, προστατεύοντας το Αιγαίο. Κάθε παράβαση κανόνων εναέριας κυκλοφορίας και κάθε παραβίαση του εθνικού εναέριου χώρου αντιμετωπίστηκε τα 60 τελευταία χρόνια με οπλισμένα αεροσκάφη επιφυλακής και συνεχίζει να αντιμετωπίζεται, με την ίδια αποφασιστικότητα. Τυχόν διάσπαση του χώρου και αναγνώριση τουρκικών δικαιωμάτων μεταξύ των νησιών μας, θα έχει μακροπρόθεσμα σοβαρές επιπτώσεις για την ασφάλεια και εδαφική ακεραιότητα της χώρας.

Τα 10 NM εθνικού εναέριου χώρου είναι νόμος της χώρας μας και ήταν σεβαστός για 44 συνεχή έτη από την Τουρκία. Ως πολίτες αυτής της χώρας έχουμε χρέος να τον τηρούμε ευλαβικά. Η ασφάλεια της χώρας και το αδιάσπαστο της κυριαρχίας μας σε νησιωτικό και στεριανό χώρο μας επιβάλλει να είμαστε πάντα έτοιμοι, πάντα οπλισμένοι, πάντα εκεί να το βλέπουν εχθροί και φίλοι. Η επέκταση των χωρικών μας υδάτων σε 12 ν.μ. όπως προβλέπεται από το διεθνές δίκαιο θα δυσαρεστήσει κάποιους, αλλά θα διευκολύνει την υποστήριξη όσων συμμάχων-φίλων είναι μαζί μας. Οι ενδεχόμενες συζητήσεις για μεταβλητό εύρος χωρικών υδάτων είναι υποχώρηση με αβέβαια κατάληξη και κινδύνους.

Αν θα προσθέταμε σήμερα στο σήμα παρακαταθήκη που έστειλε το ΓΕΑ «... από 06:00 της 21.2.1964 αναλαμβάνει την προστασία του Εθνικού μας χώρου που αποτελείται από το FIR Αθηνών», μία λέξη, θα ήταν «...FIR Αθηνών-Λευκωσίας». Αυτή θα πρέπει να είναι η πολιτική της χώρας μας, αυτός θα πρέπει να είναι εθνικός αντικειμενικός σκοπός μας.

Αυτή την πολιτική θα έβλεπα αισιόδοξα, με τρεις βασικές προϋποθέσεις: να μην πάψουμε ως λαός να πιστεύουμε ότι έχουμε δίκιο, να έχουμε ικανή πολιτικοστρατιωτική ηγεσία και να μη ξεμεινουμε ποτέ από συμμάχους.

Γεωπολιτικό μήνυμα BREXIT: Όχι στη νέου τύπου γερμανική κυριαρχία...

22/06/2016

Του ΙωάννουΣ. Θεοδωράτου
Δημοσιογράφου-Αμυντικού αναλυτού

Η Ιστορία μαζί με τη Γεωγραφία θα είναι παρούσες στο προσεχές δημοψήφισμα, καθώς 71 έτη μετά το τέλος του Β' ΠΠ, το αρχαιότερο γεωπολιτικό κέντρο λήψεως αποφάσεων του αγγλοσαξονικού κόσμου, φέρεται να έχει καταλήξει και σταθμίσει τα συν και τα μείον μιας νέας γεωστρατηγικής αφετηρίας. Ενδεχόμενη απόφαση εξόδου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) θα αποτελέσει το τέλος της περιόδου γεωστρατηγικής ανοχής, την οποία οι Αγγλοσάξονες επέδειξαν έναντι της Γερμανίας, ανοίγοντας τον γεωπολιτικό ασκό του Αιόλου.

Η προεκλογική δέσμευση του πρωθυπουργού Κάμερον να προχωρήσει σε δημοψήφισμα αναφορικά με την παραμονή ή όχι στην ΕΕ, δεν μπορεί να ειπωθεί ως μια απλή μετεκλογική συνέπεια σε επίπεδο υποσχέσεων. Όχι εφόσον συζητούμε για αποφάσεις που λαμβάνονται στη Μεγάλη Βρετανία.

Οφείλω να ξεκαθαρίσω πως σκοπός της παρούσης αναλύσεως δεν αποτελεί η υποστήριξη του ΝΑΙ ή του ΟΧΙ στο δημοψήφισμα, αλλά να καταγραφεί μια γεωπολιτική εκτίμηση βασιζόμενη επί μιας σειράς ιστορικών και γεωγραφικών αιτιών, τα οποία συνιστούν ένα ακλόνητο υπόβαθρο αντήληψης συμπερασμάτων.

Η «Μεγάλη Βρετανία (GB) προτού συρρικνωθεί σε Ηνωμένο Βασίλειο (UK)» (σ.σ. ως UK εισήλθε το 1973 στην τότε ΕΟΚ προκειμένου να ικανοποιηθεί η γαλλική απαίτηση να μην περιλαμβάνεται ο γεωγραφικός όρος Βρετανία, λόγω της υπάρξεως της γαλλικής Βρετάνης... αν μας λείπει κάτι για τη δική μας διένεξη με τα Σκόπια), υπήρξε επί 300 περίπου έτη η κυρίαρχη θαλάσσια δύναμη, η οποία πρωτοστατούσε στις παγκόσμιες και ευρωπαϊκές εξελίξεις.

Πριν από 112 έτη δια χειρός του Βρετανού γεωγράφου Sir Halford Mackinder, ο κόσμος υποδέχθηκε το διάσημο έργο του «The Geographical Pivot of History» βάσει του οποίου θεμελιώθηκε η γεωπολιτική θεωρία της Heartland. Εάν κάποιος επιχειρούσε να εντοπίσει τη γενεσιουργό αιτία του Brexit θα την ανεύρισκε στον φόβο της θαλασσοκράτειρας ενάντια στην πιθανότητα απώλειας ελέγχου κρίσιμων σημείων ναυτικής γεωγραφίας, από μια χερσαία δύναμη (σ.σ. τη Ρωσία κυρίως και δευτερευόντως τη Γερμανία), η οποία θα κυριαρχούσε στην Ευρασία.

Μετά από δύο παγκοσμίους πολέμους και μετά από τη διατύπωση της θεωρίας της Rimland του Αμερικανο-ολλανδού Nickolas Spykman, ο αγγλοσαξονικός κόσμος υιοθέτησε την αναγκαιότητα αναχαι-

τίσεως/ανασχέσεως της δυνάμεως που θα επικρατούσε στην Ευρώπη (σ.σ. είτε της ΕΣΣΔ ή του Γ' Ράιχ).

Τόσον η ΕΣΣΔ όσο και η Γερμανία, αποτελούσαν τους βασικούς εκπροσώπους της χερσαίας ισχύος – η Γαλλία είχε τεθεί εκτός μετά από τους Ναπολεόντειους Πολέμους – και οι Αγγλοσάξονες, οι οποίοι συνεργάστηκαν στενά για να επικρατήσουν και στις δύο παγκόσμιες αναμετρήσεις, ξεκαθάρισαν και προσδιόρισαν τις μελλοντικές γεωστρατηγικές τους επιδιώξεις. Το Γ' Ράιχ δεν κατόρθωσε να νικήσει τους Σοβιετικούς και η κόκκινη σημαία υψώθηκε στο Ράιχσταγκ.

Η συγκρότηση του ΝΑΤΟ έφερε τους «Αμερικανούς μέσα, τους Ρώσους έξω και τους Γερμανούς κάτω». Ο ισχυρότερος αναθεωρητικός μοχλός στην Ευρώπη, ο γερμανικός ηγεμονισμός είχε συντριβεί και ο γεωγραφικός γερμανικός/πρωσικός χώρος διαμοιράστηκε μεταξύ των νικητών. Ό,τι απέμεινε χωρίστηκε εκ νέου σε δύο τμήματα, τα οποία αποτέλεσαν τα ανεξάρτητα κράτη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας (Δυτικής) και της Λαοκρατικής Δημοκρατίας (Ανατολικής) της Γερμανίας.

Ωστόσο, παρά τις προτάσεις του τότε Αμερικανού υπουργού Οικονομικών (Secretary of the Treasury) Henry Morgenthau, οι οποίες προέβλεπαν την πλήρη και ολοκληρωτική καταστροφή της ικανότητας της Γερμανίας στον τομέα της βιομηχανικής παραγωγής, ώστε να μην μπορέσει ποτέ να αποκτήσει την ισχύ που θα της επέτρεπε να επανασυγκροτήσει τις Ένοπλες Δυνάμεις της, οι ΗΠΑ επέδειξαν μια αξιοσημείωτη γεωπολιτική μεγαθυμία και μεγαλοψυχία.

Η ανάγκη ανασχέσεως της σοβιετικής απειλής ήταν άμεση και επιτακτική. Η θεωρία της Rimland έπρεπε να λειτουργήσει σε βάθος χρόνου και να αντέξει σε οποιαδήποτε πολιτικοοικονομική πίεση. Στο κρίσιμο μέτωπο της Ευρώπης, ωρίμασε η ιδέα της

κατασκευής μιας νέας μορφής ενώσεως, η οποία θα ενίσχυε την άμυνα της Δύσεως και θα προετοίμαζε μια ευρύτατη συνεργασία μεταξύ των καπιταλιστικών χωρών, καθώς η αντιπαράθεση με την ΕΣΣΔ και το κομμουνιστικό στρατόπεδο θα διαρκούσε δεκαετίες.

Παρά την απειλή του πυρηνικού πολέμου οι Αγγλοσάξονες γνώριζαν, ότι αφού διέθεταν τον έλεγχο των θαλασσών και του εμπορίου, αφού έλεγχαν κύρια γεωστρατηγικά σημεία, θα ήταν ζήτημα χρόνου οι δυτικές οικονομίες να κερδίσουν τον αγώνα της αναπτύξεως, της βιομηχανικής παραγωγής και του εκσυγχρονισμού.

Σε αυτό το μεσομακροπρόθεσμο σχεδιασμό, η εμπλοκή της δυτικογερμανικής βιομηχανικής μηχανής θα ήταν ζωτικής σημασίας. Όπως η Ιαπωνία έτσι και η Δυτική Γερμανία θα αναλάμβανε έναν ειδικό ρόλο αναδεικνυόμενη σταδιακά σε ατμομηχανή της Ευρώπης, εξέχον παράδειγμα καπιταλισμού και πιστός σύμμαχος των Αγγλοσαξόνων.

Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος το 1952 έθεσε τις βάσεις για ένα πολύ πιο φιλόδοξο εγχείρημα. Το 1957 με τις Συνθήκες της Ρώμης συγκροτήθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), υλοποιώντας το στρατηγικό σχεδιασμό μιας ζώνης οικονομικής συνεργασίας, ως ισχυρό αντίβαρο ενάντια στους Σοβιετικούς και τους συμμάχους τους.

Η ένταξη της Βρετανίας ως Ηνωμένο Βασίλειο (σ.σ. για να παρακαμφθούν οι γαλλικές αντιδράσεις) το 1973 καθώς και άλλων χωρών στη συνέχεια – μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα – δημιούργησε μια οικονομική ευρωπαϊκή Rimland, την εποπτεία της οποίας ασκούσαν διακριτικώς οι Αγγλοσάξονες με «επίτιμους» τους Γάλλους.

Οι Γερμανοί ένοιωθαν ευγνωμοσύνη καθώς για τις πρώτες δύο δεκαετίες μετά τον Β΄ ΠΠ οι σύμμαχοί τους πλήρωναν τεράστια ποσά για την ασφάλεια και την άμυνα της Δυτικής Γερμανίας, τα εργοστάσιά τους είχαν κατακλυστεί από φθηνά εργατικά χέρια (σ.σ. αλήθεια έχει εκτιμηθεί πόσο και ποιο ήταν το οικονομικό όφελος στην γερμανική οικονομία, το οποίο προήλθε από τους Έλληνες μετανάστες;) και σταδιακά τα προϊόντα τους άρχιζαν να κατακτούν τις αγορές της Δύσεως.

Λίγο πριν από την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού η Δυτική Γερμανία είχε μετεξελιχθεί σε έναν ισχυρότατο οικονομικό παράγοντα, με τους σχετικούς δείκτες να προειδοποιούν ότι η χώρα μπορεί να τα καταφέρει ακόμη καλύτερα. Η κατάρρευση της ΕΣΣΔ αποδέσμευσε όλες τις πρώην χώρες του Συμφώνου της Βαρσοβίας και της ΚΟΜΕΚΟΝ και το ζήτημα της γερμανικής ενοποιήσεως τέθηκε το 1990 επί

χάρτου. Παρά τις βρετανικές αντιρρήσεις οι οποίες κάμφθηκαν, η ενοποίηση των δύο Γερμανιών ήταν γεγονός.

Το 1993 γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) των 12 μελών, η οποία σταδιακά επεκτάθηκε προς ανατολάς φθάνοντας τα 28 κράτη μέλη. Εκείνη την περίοδο οι μελετητές της ευρωπαϊκής ιστορίας θυμήθηκαν το σχέδιο του υπουργού Οικονομικών του Γ΄ Ράιχ (1938-1945) Walter Funk, το οποίο σε περίπτωση νίκης, προέβλεπε τη συγκρότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ενώσεως...

Ο ρόλος της Γερμανίας αναβαθμιζόταν συνεχώς και αυτό άρχισε να δημιουργεί νέες βεβαιότητες για το πώς θα χρησιμοποιούσε το Βερολίνο την αναγεννημένη ισχύ, γεγονός το οποίο φάνηκε κατά τη διάρκεια των γεγονότων που οδήγησαν στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και τον μετέπειτα εμφύλιο πόλεμο (1991-1999).

Η περίοδος προεδρίας Κλίντον συνέβαλλε σημαντικά στην γεωστρατηγική **«αποθράσυνση»** της εμφόρτου με νέα αυτοπεποίθηση Γερμανίας. Τότε, για πρώτη φορά μετά το τέλος του Β΄ ΠΠ, αεροσκάφη κρούσεως Tornado IDS της Luftwaffe συμμετείχαν σε αποστολές καταδείξεως στόχων εδάφους με λείζερ, τους οποίους προσέβαλαν στη συνέχεια μονάδες πυροβολικού. Η Γερμανία πολέμουσε ξανά χρησιμοποιώντας τις Ένοπλες Δυνάμεις της σε μια αποστολή που είχε συμβολική σημασία.

Λίγα χρόνια αργότερα, τον Μάρτιο του 1999, αεροσκάφη Tornado ECR μετείχαν ενεργότερα σε επιχειρήσεις καταστολής/καταστροφής της σερβικής αεραμύνης (SEAD/DEAD). Οι εικόνες των γερμανικών αεροσκαφών να προσβάλλουν στο πλαίσιο της επιχειρήσεως του NATO Allied Force τις σερβικές δυνάμεις, προκάλεσε ισχυρούς ιστορικούς συνειρμούς. Ακόμη ένα εμπόδιο είχε αρθεί ενισχύοντας τη γερμανική γεωστρατηγική.

Το 1999 απεδείχθη καθοριστικής σημασίας όχι μόνο επειδή ολοκληρώθηκε η ήττα της σερβικής πολιτικής μέσω της ΝΑΤΟϊκής εμπλοκής, την οποία η Γερμανία υποστήριξε με υπερβάλλον (σ.σ. έως παρεξηγήσεως) ζήλο, αλλά κυρίως για την υιοθέτηση του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, του ευρώ. Το Βερολίνο έβλεπε να υλοποιείται το όνειρο του Funk χωρίς να χρειαστούν Panzer και Stukas, αυτήν τη φορά.

Η βρετανική στάση υπήρξε σαφής και απορριπτική, καθώς το Λονδίνο δεν εισήλθε στη νέα νομισματική ένωση, γεγονός που θα μπορούσε να εκληφθεί ως μια προειδοποίηση – κίτρινη κάρτα προς τον «υπερφίαλο» πρώην ηττημένο. Όμως η Γερμανία προχώρησε ακόμη περισσότερο, όταν χάρη στις ενέργειες του καγκελαρίου Σρέντερ (Schroeder) τέθηκε σε

εφαρμογή η συμφωνία κατασκευής του αγωγού φυσικού αερίου (φ.α.) Nord Stream, μέσω του οποίου ρωσικό φ.α. θα διοχετευόταν απευθείας στη γερμανική ενδοχώρα.

Επρόκειτο για ένα εξαιρετικής γεωενεργειακής σημασίας έργο, το οποίο διέθετε και μια άλλη παράμετρο. Ο αγωγός δεν θα διερχόταν μέσω των βαλτικών χωρών, ούτε μέσω της Πολωνίας. Η σύγκριση με το Σύμφωνο Μολότοφ-Ρίμπεντροπ στην ενέργεια δεν ήταν καθόλου συμπτωματική.

Η ενεργειακή συνεργασία Γερμανίας και Ρωσίας ενόχλησε τους Αγγλοσάξονες όταν έγινε αντιληπτό ότι:

α) Το φ.α. που αγόραζε σε προνομιακές τιμές η Γερμανία από την Ρωσία χρησιμοποιείτο για την αύξηση του γερμανικού πλούτου και της ισχύος, καθώς το Βερολίνο είχε σταδιακά μετεξελιχθεί σε οικονομικό παντεπόπη – gauleiter, με φιλοδοξίες να ελέγξει τις πολιτικές της ΕΕ και όχι μόνον των χωρών μελών της ΟΝΕ,

β) τα εκατοντάδες δις ευρώ έσοδα τα οποία εισέρεαν στα ρωσικά ταμεία λόγω των πωλήσεων φ.α. χρησιμοποιώντας ολόκληρο το σύστημα αγωγών (π.χ. μέσω Ουκρανίας) χρησιμοποιήθηκαν από την ηγεσία του Κρεμλίνου προς όφελος της αναβαθμίσεως και εκσυγχρονισμού της ρωσικής ισχύος και ιδιαιτέρως της στρατιωτικής,

γ) φαντάζει οξύμωρο, τα χρήματα τα οποία δημιουργήθηκαν πριν και μετά τον Ψυχρό Πόλεμο στην Ευρώπη και έφεραν την αμερικανική σφραγίδα, να διοχετεύονται προς την Μόσχα, τον μεγάλο ηττημένο με αιχμή την ενέργεια. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι Αγγλοσάξονες θέλησαν να τερματίσουν την ρωσική πρωτοκαθεδρία και αποκλειστικότητα, η οποία ενισχύθηκε και συνεχίζει να ενισχύεται από τη γερμανική στάση, αναζητώντας εναλλακτικούς δρόμους τροφοδοσίας με στόχο την μείωση της ρωσικής εξαρτήσεως.

Προειδοποιητικός επίλογος

Η Γερμανία σύμφωνα με την αρχετυπική γεωπολιτική θεώρηση και τους απορρέοντες γεωστρατηγικούς σχεδιασμούς των Αγγλοσαξόνων, όπως προαναφέραμε συνιστά μια δύναμη η οποία οφείλει την ύπαρξή της στην πολιτική ανάσχεσης της Σοβιετικής Ενώσεως και της διαδόχου Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Συνεπώς, δεν θα πρέπει να εκληφθεί από κανέναν Γερμανό επίσημο σοβαρά, ότι η όποια αναβάθμιση της επετράπη, – λόγω συγκυριών ή λαθών – αποτέλεσε αφετηρία για την επανεμφάνισή της ως κέντρο ενός πολυπολικού κόσμου. Το Βερολίνο χρη-

σιμοποιώντας την ήπια ισχύ κατόρθωσε να θέσει υπό τον έλεγχό του τους βασικότερους μηχανισμούς της ΕΕ, χρησιμοποίησε τη γραφειοκρατία, γεγονός που σήμαινε ότι χωρίς πόλεμο, κατάφερε να ηγηθεί μιας νέας Ευρώπης, η οποία έχει ένα φαινομενικό κέντρο στις Βρυξέλλες και ένα ουσιαστικό στη Γερμανία.

Η σύναψη ειδικής σχέσεως με επίκεντρο την ενέργεια με την Μόσχα, απέδειξε μια αυτονόμηση η οποία έφερε δύο πρώην αντιπάλους, αλλά με κοινά συμφέροντα πλέον, στο να συμπήξουν μια ιδιότυπη τακτική συμμαχία. Στόχος της νέας αυτής «πορείας προς ανατολάς» είναι ο έλεγχος (σ.σ. με διαφορετικούς σκοπούς) της Κεντρικής, Ανατολικής και Νοτίου Ευρώπης.

Μια τέτοια δυνητική εξέλιξη προκαλεί την αντίδραση των Αγγλοσαξόνων, η οποία φαίνεται να καταλήγει στο συμπέρασμα πως ο ρόλος της ΕΕ, όπως αυτή μετεξελίχθηκε από τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (σ.σ. η οποία διαλύθηκε το 2010 μετά από 62 έτη και αφού η ΕΕ με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας ανέλαβε τις λειτουργίες της) και ιδιαιτέρως εξαιτίας της γερμανικής – εν πολλοίς – αναθεωρητικής πολιτικής έχει περατωθεί.

Συνεπώς υπό αυτό πρίσμα πρέπει να δοθεί ένα ισχυρό μήνυμα προς το Βερολίνο, καθώς σε αντίθετη περίπτωση θα γίνουμε μάρτυρες της σταδιακής αποδομήσεως της ΕΕ και τη δημιουργία δύο τουλάχιστον οικονομικών χώρων:

α) της γερμανικής ζώνης με ευρώ ή χωρίς αυτό και β) τουλάχιστον άλλης μιας με άλλο νομισματικό σύστημα. Ο αγγλοσαξονικός κόσμος ήδη οικοδομεί τον δικό του νέο ευρωπαϊκό ισχυρό πόλο στην Πολωνία και εάν οι ελληνικές κυβερνήσεις μπορούσαν να αντιληφθούν και να τολμήσουν, ο δεύτερος και πολύ πιο ισχυρός και μεγίστης γεωστρατηγικής αξίας θα μπορούσε κάλλιστα λόγω γεωγραφίας να είναι η χώρα μας.

Συμπερασματικά, το πρόβλημα της Ουκρανίας, η πορεία των αγωγών φ.α. (εναλλακτική διαδρομή από τις πηγές προμηθείας της Μέσης Ανατολής), η προοπτική αποσταθεροποίησεως της Λευκορωσίας (σ.σ. ως συνέχεια του ντόμινο με στόχο την Μόσχα), η ισλαμική πίεση μέσω των λαθρομεταναστών και προσφύγων λόγω της στάσεως της Τουρκίας, θα αποτελέσουν το απόλυτο εκρηκτικό μίγμα αποσταθεροποίησεως για την επόμενη περίοδο.

Ασχέτως του τι θα ψηφίσουν οι Βρετανοί την προσεχή Πέμπτη, εκτιμώ ότι το ξήλωμα του ευρωπαϊκού χιτώ-
νος ξεκίνησε. Τα αίτια παραμένουν αμετάβλητα, οι αφορμές λαμβάνουν πολλές μορφές αναλόγως των συγκυριών και κυρίως των επιλογών.

Brexit:

Οι συνέπειες, οι προκλήσεις και το συμφέρον της Ελλάδας

Του Αποστόλου Τσομπάνη-Νότιου
Βαλκανιολόγου, Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ

Ο «εφιάλης» για την ΕΕ αποτελεί πλέον γεγονός. Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελεί το πρώτο κράτος-μέλος της ΕΕ που αποχωρεί, μετά από απόφαση του λαού μέσω δημοψηφίσματος. Η εξέλιξη αυτή, για έναν γνώστη των συσχετισμών εντός της Ένωσης, ήταν λίγο ως πολύ αναμενόμενη, καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανήκε ποτέ στην «καρδιά της Ευρώπης» και είχε πάντοτε μία «ειδική μεταχείριση» στις Συνθήκες της ΕΕ που υπογράφονταν κατά καιρούς.

Μετά την αναγγελία του επίσημου αποτελέσματος, σύμφωνα με το οποίο το 52% των ψηφισάντων στήριξε την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, συνέβησαν τεκτονικές αλλαγές. Ο Βρετανός πρωθυπουργός, Ντέιβιντ Κάμερον, ανακοίνωσε την παραίτησή του από το αξίωμα καθώς η χώρα χρειάζεται μία νέα ηγεσία. Στη θέση του, μετά από μία ταχύτατη διαδικασία, τοποθετήθηκε η ως τότε Υπουργός Εσωτερικών, Τερέζα Μέι, που έγινε η δεύτερη γυναίκα πρωθυπουργός στην ιστορία της χώρας. Η νέα πρωθυπουργός θα κληθεί να οδηγήσει με ασφάλεια τη χώρα εκτός της ΕΕ και να περιορίσει τις οικονομικές και πολιτικές συνέπειες της εξόδου. Παράλληλα, η Πρώτη Υπουργός της Σκωτίας, Νικόλα Στέρτζεον, επανέφερε στο προσκήνιο το δημοψήφισμα για ανεξαρτησία της Σκωτίας.

Το Ηνωμένο Βασίλειο υπήρξε πάντοτε μία «ειδική περίπτωση» μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από την είσοδό του ως και τη αναμενόμενη έξοδό του το 2019. Οι πρώτες μεταπολεμικές κυβερνήσεις της χώρας θεωρούσαν τη

σχέση με τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης ως τη λιγότερο σημαντική, όσον αφορά την άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δε κατακτήθηκε από τον Άξονα, κάτι για το οποίο είναι ιδιαίτερα υπερήφανοι οι Βρετανοί. Τέλος, ήταν αντίθετες οι κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου σε εκχώρηση εθνικής κυριαρχίας και επιβολής περιορισμών από τη συμμετοχή του κράτους σε διεθνείς οργανισμούς.

Οι επιφυλάξεις αυτές άρχισαν να αίρονται σταδιακά μετά την ήττα των βρετανικών στρατευμάτων στο Σουέζ την περίοδο 1956-1957 και τα οικονομικά ζητήματα που καλούσαν να αντιμετωπίσει η χώρα τη δεκαετία του 1960. Παρά το γεγονός, ότι συμμετείχε στην Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), υπέβαλε αίτηση ένταξης στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, της οποίας έγινε πλήρες μέλος το 1973.

Παρά την ένταξή του στην ΕΟΚ, το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετείχε «με μισή καρδιά» στα όργανα και στους

θεσμούς τόσο της ΕΟΚ όσο και της μετέπειτα ΕΕ. Επιπλέον, έχει πετύχει εξαιρέσεις από συνθήκες-σταθμούς στην ιστορία της ΕΕ, όπως στη Συνθήκη του Σένγκεν. Ακόμη, είχε πετύχει επιστροφή του ποσού που έδινε για τις αγροτικές επιδοτήσεις.

Το 2013, ο τότε Βρετανός πρωθυπουργός Ντέιβιντ Κάμερον ανακοίνωσε ότι θα ξεκινούσε διαπραγματεύσεις για την σχέση της Μεγάλης Βρετανίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίστηκαν και μετά την επανεκλογή του, στις βουλευτικές εκλογές του 2015.

Το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων, το οποίο περιλάμβανε εξαίρεση της χώρας από την εφαρμογή των μέτρων ανακούφισης προς τους πρόσφυγες, παροχή επιδομάτων και άλλα μέτρα αποφασίστηκε να τεθεί στην κρίση των Βρετανών στις 23 Ιουνίου, με τον Ντέιβιντ Κάμερον να κάνει στροφή 180 μοιρών και να καλεί τους ψηφοφόρους να υπερψηφίσουν την συμφωνία. Στο ίδιο μήκος κύματος, αν και με πιο «χλιαρή» στάση, κινήθηκε και ο επικεφαλής των Εργατικών, Τζέρεμι Κόρμπιν. Όμως, μέσα στο εσωτερικό κυρίως των Συντηρητικών υπήρχε ισχυρή τάση που καλούσε τους Βρετανούς να καταψηφίσουν την συμφωνία και να αποχωρήσει η χώρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επικεφαλής της τάσης αυτής ήταν ο πρώην δήμαρχος του Λονδίνου και νυν Υπουργός Εξωτερικών, Μπόρις Τζόνσον.

Μετά την αλλαγή σκυτάλης στο Νούμερο 10, η νέα ένοικος της πρωθυπουργικής κατοικίας στο Λονδίνο σε σειρά ταξιδιών και συζητήσεων που είχε με ομολόγους της κατέστησε σαφές ότι θα χρειαστεί χρόνος για την έναρξη των διαπραγματεύσεων, οι οποίες αναμένεται να ξεκινήσουν εντός του 2017 και να ολοκληρωθούν το 2019-2020. Από την πλευρά τους, οι Ευρωπαίοι ηγέτες και η Ευρωπαϊκή Ένωση ζητούν άμεση ενεργοποίηση του Άρθρου 50 της Ευρωπαϊκής Συνθήκης προκειμένου να υπάρξει ένα γρήγορο και βελούδινο «διαζύγιο» μεταξύ ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου.

Η απόφαση των Βρετανών ψηφοφόρων για απόρριψη της συμφωνίας και έξοδο της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση αντανάκλα την δίνη στην οποία έχει περιέλθει η Ένωση από την έναρξη της διεθνούς οικονομικής κρίσης και εξής. Ενώ έχει επιτευχθεί η οικονομική ένωση σε μεγάλο βαθμό, με κορυφαία την υιοθέτηση του Ευρώ ως εθνικού νομίσματος στα περισσότερα κράτη-μέλη, η πολιτική ένωση επήλθε πολύ αργότερα. Μόλις το 2003, κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής της Αθήνας, παρουσιάστηκε το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα με σκοπό την πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης. Μετά την απόρριψή του στα δημοψηφίσματα στη Γαλλία και στην Ολλανδία, αντικαταστάθηκε από την Μεταρρυθμιστική Συνθήκη, που υπερψηφίστηκε.

Η εκτίμηση είναι ότι η νέα κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου θα αργήσει να ξεκινήσει τις διαπραγματεύσεις για την έξοδο της χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2017 είναι χρονιά εκλογών για τη Γαλλία και τη Γερμανία, καθώς τον Μάιο διεξάγονται οι προεδρικές εκλογές στην πρώτη χώρα και τον Σεπτέμβριο οι ομοσπον-

διακές βουλευτικές στην δεύτερη. Τα αποτελέσματα των εκλογών και οι νέες ισορροπίες που θα διαμορφωθούν από αυτά θα επηρεάσουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις εξελίξεις στο εν λόγω ζήτημα.

Στη Γερμανία, η Άνγκελα Μέρκελ υπέστη ήττα στις τοπικές εκλογές στο Μεκλεμβούργο, την εκλογική της περιφέρεια, καθώς το CDU ήρθε μόλις τρίτο μετά το SPD και το ξενοφοβικό AfD, ενώ σχεδόν παρόμοιο αναμένεται να είναι το σκηνικό στις τοπικές εκλογές του Βερολίνου. Επιπλέον, σε πρόσφατες δημοσκοπήσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας, 1 στους 2 Γερμανούς ψηφοφόρους δεν επιθυμεί την εκ νέου υποψηφιότητα της Άνγκελα Μέρκελ για το αξίωμα του Καγκελάριου. Είναι η πρώτη φορά, μετά από 11 χρόνια διακυβέρνησης, που τα ποσοστά της Γερμανίδας Καγκελάριου έχουν πέσει τόσο πολύ. Επίσης, το AfD λαμβάνει ποσοστό 15% και θεωρείται σίγουρη η είσοδός του στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο της Γερμανίας. Οι αναλυτές θεωρούν ότι η εικόνα αυτή είναι αποτέλεσμα των χειρισμών της Άνγκελα Μέρκελ στη διαχείριση του προσφυγικού – μεταναστευτικού ζητήματος.

Στη Γαλλία, τα ποσοστά αποδοχής του Προέδρου Ολάντ είναι σε ιστορικό χαμηλό επίπεδο, καθώς η υψηλή ανεργία και η φτώχεια μαστιίζουν τα μικρά και τα μεσαία λαϊκά στρώματα. Σε συνδυασμό δε με τις πρόσφατες τρομοκρατικές ενέργειες μέσα στα δύο τελευταία χρόνια, η κοινή γνώμη στη Γαλλία θεωρεί ότι η κυβέρνηση της χώρας αδυνατεί να αντιμετωπίσει επιτυχώς την κατάσταση. Υπό αυτή την κατάσταση, οι δημοσκοπήσεις δείχνουν μία θεαματική άνοδο του Εθνικού Μετώπου και την Μαρίν Λεπέν, αρχηγό του Εθνικού Μετώπου, να έχει αρκετά καλές πιθανότητες να πάει στον δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών. Αν συμβεί αυτό, θα επαναλάβει την επίδοση του πατέρα της στις προεδρικές εκλογές του 2002.

Σε αυτό το περιβάλλον διεθνούς ασφάλειας και ανασφάλειας, η θέση της Ελλάδας οφείλει να είναι μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συμμετοχή της χώρας σε έναν από τους κρυφαίους διεθνείς οργανισμούς αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής, ειδικά στην ευαίσθητη και νευραλγική περιοχή των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής. Αυτό το πλεονέκτημα οφείλει να το διατηρήσει και να το εκμεταλλευτεί καλά η πολιτική ηγεσία της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις ισορροπίες που διαμορφώνονται, ιδίως στο προσφυγικό ζήτημα και στην Τουρκία, μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα και τις εκκαθαρίσεις του Προέδρου Ερντογάν στον δημόσιο τομέα, στις Ένοπλες Δυνάμεις και στα Σώματα Ασφαλείας, στα ΜΜΕ και στη Δικαιοσύνη της χώρας.

Η ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδος που βιώνει η Ευρώπη οφείλει να γίνει εφαλτήριο για μία νέα πορεία επιτυχημένη και όχι να σημάνει την λήξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και σε αυτή την νέα πορεία οφείλει να είναι και η Ελλάδα, ως ισότιμο μέλος και όχι ως παρίας και φτωχός συγγενής. Η θέση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο NATO την καθιστά ως παράγοντα ασφάλειας και σταθερότητας στην περιοχή, και αυτό αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα που δεν πρέπει να χαθεί σε καμιά περίπτωση.

Αποτίμηση της Συνόδου Κορυφής του ΝΑΤΟ στη Βαρσοβία

14-7-2016.

Του Υποστρατήγου ε.α. Ιπποκράτη Δασκαλάκη,
Διευθυντού Μελετών, Μέλους ΔΣ/ ΕΛΙΣΜΕ

Ολοκληρώθηκε με μια κοινή δήλωση 139 παραγράφων η Σύνοδος Κορυφής των αρχηγών των κρατών-μελών του ΝΑΤΟ στη Βαρσοβία στις 8 και 9 Ιουλίου 2016. Οι ηγέτες των 28 μελών περιέγραψαν, σε πάντα κομψή και διπλωματική γλώσσα, τις θέσεις, επιδιώξεις και ενέργειες της Ατλαντικής Συμμαχίας. Βέβαια, τυχόν δομικές αδυναμίες, ασυμφωνίες ανάληψης κοινής δράσεως, απροθυμία εμπλοκής και αναλήψεως επιπρόσθετων βαρών και υποχρεώσεων κρύβονται, όπως πάντα, πίσω από περίτεχνες διπλωματικές εκφράσεις.

Η φυσιολογική μη επίτευξη προόδου σε αριθμό θεμάτων, περιγράφεται με επίκληση διεθνών συμφωνιών, παράθεση ευχολογίων και εκφράσεις ευαρέσκειας για τη σημειωθείσα πρόοδος. Παράλληλα στις πολυάριθμες παραγράφους, ο προσεκτικός αναγνώστης διακρίνει τις βασικές κατευθύνσεις και προθέσεις της Συμμαχίας στο σύνολο των διεθνών θεμάτων. Ενίοτε οι «στρογγυλοποιημένες» αυτές εκφράσεις είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιων διαπραγματεύσεων σε ατελείωτες συσκέψεις βαρετών επιτροπών και υποεπιτροπών που φέρουν συνήθως εντυπωσιακές γραφειοκρατικές ονομασίες κάτω από δυσκολοπροφερόμενα και δυσκολομνημονεύόμενα αρχικά. Οι ίδιες αυτές επιτροπές, συνεπικουρούμενες από νεοσύ-

στατες ομάδες εργασίας και ειδικές υποεπιτροπές θα αναλάβουν τη υλοποίηση των αποφάσεων που ελήφθησαν.

Σε αυτήν την κοπιαστική και ανιαρή διαδικασία και με τους υπηρεσιακούς πρωταγωνιστικούς παράγοντες της Συμμαχίας (θέσεις κλειδιά) να ανήκουν στα ισχυρά κράτη-μέλη, τα τελευταία επιτυγχάνουν τη σταδιακή προώθηση των θέσεων τους. Μικρότερα έθνη που με συνέχεια και συνέπεια παρακολουθούν και συμμετέχουν στις διαιδαλώδεις διεργασίες επιτυγχάνουν μια αναλογική επίτευξη των στόχων ή τουλάχιστον αποφεύγουν τις δυσάρεστες εκπλήξεις.

“Έθνη ενθουσιώδη, χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό, με αδύναμη πολιτική και στρατιωτική παρουσία (σε επίπεδο συνέχειας, προετοιμασίας, μεθοδικότητας και παρουσίας) αναγκάζονται να δίνουν μάχες οπισθοφυλακών και να παρακολουθούν τις εξελίξεις ασθμαίνοντας και επιζητώντας αποδιοπομπαίους τράγους (κυρίως στους «κακούς» συμμάχους) για τις αποτυχίες τους.

Ας επανέλθουμε στη Σύνοδο Κορυφής που από αρκετά διεθνή κυρίως μέσα ενημέρωσης χαρακτηρίστηκε, υπερβολικά κατά τη γνώμη μου, ως η σημαντικότερη μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Τα 139 σημεία της κοινής δήλωσης μάλλον δεν κρύβουν

εκπλήξεις, ούτε υπήρξε κάποια σημαντική τριβή ή εντυπωσιακή αντιπαράθεση πίσω από τα παρασκήνια και τις λαμπερές συνεντεύξεις.

Γνωστές έννοιες επανελήφθησαν κάτω από προσεκτικές διατυπώσεις: συλλογική άμυνα, αποτροπή, χειρισμός κρίσεων, αλληλεγγύη, επίκληση άρθρου 5 της Συνθήκης της Washington, απειλές από ανατολή και νότο, από κρατικούς και μη δρώντες, από ένοπλες δυνάμεις αλλά και από τρομοκράτες, έγκαιρη προειδοποίηση, συλλογή πληροφοριών και διανομή τους, κυβερνοπόλεμος, υβριδικές συγκρούσεις, μια ανακάμπτουσα και επιθετική ρωσική «αρκούδα» που περιφρονεί το διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς συμφωνίες αλλά και μικρότεροι «άτακτοι» κυβερνητικοί δρώντες, καθεστώτα και οργανώσεις που αποσταθεροποιούν τον πλανήτη.

Ξεκάθαρα προκύπτει ότι ο ρόλος της Συμμαχίας είναι πλέον παγκόσμιος και όλα αυτά τα ανακοινωθέντα «ζωγραφίζουν» το συνεχώς (και αναπόφευκτα) διευρυνόμενο φάσμα των ενδιαφερόντων και εμπλοκών της.

Ο ρόλος του NATO στο Αφγανιστάν θα συνεχιστεί, το ίδιο και η παρουσία στο Ιράκ και τα διάφορα προγράμματα υποστήριξης των ταλαιπωρων αυτών κρατών.

Το θέμα της Λιβύης είναι πάντα ανοικτό ενώ ενθαρρύνεται η νέα κυβέρνηση εθνικής ενότητας στην ανοικοδόμηση της χώρας, στην αντιμετώπιση των τζιχαντιστών και στον έλεγχο των μεταναστών.

Νατοϊκά αεροσκάφη έγκαιρης προειδοποίησης (AWACS) θα ενισχύσουν τις ικανότητες του παγκόσμιου συνασπισμού (Global Coalition) κατά του ISIS στη Συρία και Ιράκ παρακολουθώντας ταυτόχρονα και τις ρωσικές κινήσεις (το τελευταίο δεν αναφέρεται στο ανακοινωθέν).

Οι συμμαχικές ναυτικές δυνάμεις στη Μεσόγειο αναλαμβάνουν ήδη σταδιακά διευρυμένο ρόλο και η επιχείρηση Active Endeavour αναβαθμίζεται ενώ ο έλεγχος των μεταναστευτικών ροών και παράνομης διακίνησης εμφανίζεται πλέον στη λίστα των αποστολών.

Σημειωτέον ότι κράτη που σύρθηκαν στην αποδοχή της νατοϊκής παρουσίας αρχίζουν να την «καλοβλέπουν» σε αντίθεση με τους γείτονες τους! Ο κατάλογος των δράσεων του NATO είναι ατελείωτος.

Στην παράγραφο 131 γίνεται αναφορά στην εφαρμογή της απόφασης UNSCR 1325 για τις «Γυναίκες, Ειρήνη και Ασφάλεια» (Women, Peace and Security-WPS) και το αντίστοιχο εκπαιδευτικό πρό-

γραμμα που προσφέρει το NATO σε προσωπικό κρατών μελών και μη. Αν αναρωτηθείτε για τη σκοπιμότητα αυτού του προγράμματος, αβίαστα θα σας απαντήσω ότι η Συμμαχία μέσω πληθώρας προγραμμάτων, περισσότερο ή λιγότερο επιτυχημένων, απευθύνεται κυρίως σε μη μέλη και προσπαθεί να επηρεάσει και αναμορφώσει το προσωπικό τους ώστε να τους καταστήσει μελλοντικά ευνοϊκά διακείμενους (ακόμη και «διαχειρίσιμους») προς τις στοχεύσεις της.

Ένα από αυτά τα κράτη, το Μαυροβούνιο, βλέπει την πόρτα της εισόδου στο NATO να ανοίγει ενώ τα υπόλοιπα φαίνεται ότι θα περιμένουν για αδιευκρίνιστο ακόμη διάστημα αρκούμενα επί του παρόντος σε προτροπές και επαίνους για τις καταβαλλόμενες προσπάθειες τους.

Εκτενής αναφορά έγινε και στην απόφαση συγκρότησης και αποστολής 4 πολυεθνικών ταγμάτων σε Πολωνία, Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία ως αναγκαίας προβολής ισχύος και κυρίως αποφασιστικότητας για την αντιμετώπιση της ρωσικής επιθετικότητας μετά και από αγωνιώδεις αιτήσεις των κρατών αυτών. Αντίστοιχα τονίστηκε και η πρόοδος που σημειώθηκε στην αντιβαλλιστική άμυνα που τόσο έχει προκαλέσει τις ρωσικές αντιδράσεις. Μέσα σε αυτό το κλίμα έντασης καλωσορίστηκε παράλληλα και η επόμενη συνάντηση του NATO-Russia Council (NRC) στις 13 Ιουλίου.

Η ελληνική παρουσία υπήρξε ρεαλιστική και οι θέσεις της συνταυτίστηκαν με την κοινή γραμμή των υπολοίπων μελών. Ακόμη και η μετριοπαθής ελληνική στάση έναντι της Ρωσίας είχε τη σιωπηρά αποδοχή και άλλων σημαντικών δυνάμεων της Ευρώπης. Η «πρώτη φορά αριστερά» κυβέρνηση, παρά τις μικρές και ανώδυνες λεκτικές διαφοροποιήσεις κατά τη διάρκεια των δηλώσεων, συνταυτίστηκε πλήρως (και ορθώς) με τις νατοϊκές κοινές αποφάσεις.

Τελικά το NATO διατύπωσε για άλλη μια φορά ομόφωνα τις βασικές κατευθύνσεις, τις στοχεύσεις του για τα επόμενα χρόνια και την αποφασιστικότητα του για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Συγχρόνως και οι σχέσεις του NATO με την Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάστηκαν «ιδανικές» με τους δύο οργανισμούς να επιδιώκουν μια ευρύτερη και αποδοτικότερη αгаστή συνεργασία και αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων και μέσων.

Το Brexit ήταν στις σκέψεις όλων αλλά προτίμησαν να μην κάνουν καμία αναφορά γνωρίζοντας την ιδιομορφία των αγγλοαμερικανικών σχέσεων αλλά και την ευαισθησία των μελλοντικών εξελίξεων.

DELEND A EST ISIS !!!

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΧΑΛΙΦΑΤΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ!!

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιωάννου Μπαλτζώη

Στο μαρτυρικό Χαλέπι, το σύγχρονο Στάλιγκραντ, η ανθρωποσφαγή συνεχίζεται, η Ιεράπολις (Μανμπίζ) απελευθερώθηκε από τους Κούρδους της Συρίας, η Τζαραμπλούς και η Χασάκα βρέθηκαν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος από πλευράς Τουρκίας η πρώτη και από πλευράς Συριακού στρατού η δεύτερη και οι προετοιμασίες για την απελευθέρωση της Μοσούλης βρίσκονται πλέον στο τελικό στάδιο.

Και το μακάβριο θέατρο του παραλόγου συνεχίζεται στην μαρτυρική Συρία και κατ' επέκταση το Ιράκ, με ΗΠΑ και Ρωσία να επαναπροσδιορίζουν τα ενδιαφέροντά τους και την εμπλοκή τους στο σύγχρονο αυτό γεωπολιτικό σύμπλοκο της Μέσης Ανατολής, με γεωστρατηγικές κινήσεις και τακτικές που επανακαθορίζονται διορθώνοντας τα προηγούμενα λάθη σχεδιασμού των. Και από τα προηγούμενα απουσιάζει η αναφορά στην πρωτεύουσα του Ισλαμικού Χαλιφάτου (ISIS), την αρχαία Ελληνική πόλη Καλλινίκη, η σήμερα Ράκα αραβιστί, καθόσον θα είναι η τελευταία πράξη της λύτρωσης του Συριακού και Ιρακινού δράματος, με την απελευθέρωσή της και την εκδίωξη και καταστροφή του ISIS. Ναι θα πρέπει να επιδιωχθεί η πλήρης καταστροφή αυτού του Ισλαμικού καρκινώματος, γιατί περί αυτού πρόκειται. Και τότε μπορούμε να αισθανθούμε ασφαλέστεροι στην Ευρώπη και παντού και να αναφωνήσουμε πλέον "Game Over". Delenda est Carthago.

Η ιστορία διδάσκει και αποτελεί οδηγό για το παρόν και το μέλλον. Τον 2ο αιώνα π.Χ. ο μεγαλύτερος εχθρός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ήταν η Καρχηδόνα, μια πολύ εύπορη πόλη και η εμπορική δύναμη της εποχής, που ευρίσκετο στα παράλια της Βορείου Αφρικής, στην σημερινή Τυνησία. Η Καρχηδόνα ήταν το κέντρο του αρχαίου πολιτισμού των Καρχηδονίων. Η πόλη αναπτύχθηκε από μία αποικία των Φοινίκων της πρώτης χιλιετίας π.Χ. σε πρωτεύουσα αρχαίας αυτοκρατορίας, λόγω της στρατηγικής τοποθεσίας της στη Μεσόγειο, ήταν δε η άμεση ανταγωνίστρια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, ενώ ήδη είχαν προηγηθεί δύο πόλεμοι ανάμεσα τους.

Ο Έλληνας φιλόσοφος, ο μέγιστος Αριστοτέλης περιέγραψε αναλυτικά τους πολιτικούς θεσμούς της Καρχηδόνας, ενώ θεωρούσε πως η πόλη είχε μια από τις καλύτερες πολιτικές οργανώσεις στον κόσμο, μαζί με αυτές των ελληνικών πόλεων-κρατών της Αθήνας, της Σπάρτης και της Κρήτης.

Όταν το 153 π.Χ. ο Ρωμαίος Συγκλητικός Μάρκος Πόρκιος Κάτων ο Πρεσβύτερος την επισκέφτηκε, διαπίστωσε την ... ραγδαία ανάπτυξή της και την όλο και αυξανόμενη οικονομική ευρωστία της. Έτσι ο Κάτων αντιλαμβανόμενος πως η Καρχηδόνα με την αλματώδη ανάπτυξή της ήταν εν δυνάμει και εν εξελίξει μια ισχυρή

απειλή κατευθείαν στην ίδια την ύπαρξη της Αυτοκρατορίας, επιστρέφοντας στην Ρώμη ενημέρωσε την Σύγκλητο και από τότε δεν έπαψε να τονίζει τον κίνδυνο που διατρέχει η Ρώμη. Όλες του οι αγορεύσεις στην Ρωμαϊκή Σύγκλητο, ανεξαρτήτως θέματος, ολοκληρώνονταν με τη φράση Delenda est Carthago (Η Καρχηδόνα πρέπει να καταστραφεί).

Πράγματι τα κατάφερε, καθώς θεωρείται ο βασικός υποκινητής του Τρίτου Καρχηδονιακού Πολέμου (149-146 π.Χ.), που ολοκληρώθηκε με τη νίκη των Ρωμαίων, ενώ η πόλη ισοπεδώθηκε, αφανίσθηκε πλήρως και οι κάτοικοί της πωλήθηκαν ως δούλοι. Η απειλή της Καρχηδόνας εξαλείφθηκε οριστικά για την Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. = Ουχαμπικός Ισλαμισμός. Ο «Κανίβαλος κατά του Πολιτισμού»! Για να αντιληφθούμε, έστω και οριακά τι είναι η θρησκευτική ιδεολογία, που διακατέχει τους τζιχαντιστές του Ισλαμικού Χαλιφάτου, καθώς και τους άλλους των διαφόρων εξτρεμιστικών ισλαμικών οργανώσεων θα παραθέσω δύο απόψεις σημαντικών ανθρώπων, που έχουν ασχοληθεί με το Ισλάμ και είναι χαρακτηριστικές:

Κατά τον καθηγητή Οικονομικής Γεωγραφίας στο Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Ιωάννη Μάζη, «Το Ισλάμ, ως πρωτίστως Δικαιϊκό σύστημα και δευτερευόντως Μεταφυσική, έχει τέσσερις νομικές Σχολές, ορίζοντας την κοινωνική ζωή των πιστών του επί γης. Πρόκειται για τις σχολές Χανμπάλι (Hanbali), Μαλέκι (Maleki), Σαφεί (Shafeii) και Χανάφι (Hanafi). Δεν μοιάζει με τις υπόλοιπες θρησκείες στον πυρήνα των οποίων βρίσκεται η πνευματική διάσταση της ανθρώπινης φύσης ούτε υπόσχεται, απλώς, κάποιες επιβραβεύσεις και ποινές στον άλλο κόσμο.

Η προσέγγιση που μας απασχολεί, εν προκειμένω, είναι η Σχολή Χανμπάλι της οποίας απότοκος μαθητής είναι ο Μοχάμεντ Ιμπν Αμπντ αλ-Γουαχάμπ που την συνέδεσε με το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας από τη σύστασή του. Έτσι, το Βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας απέκτησε τον προσδιορισμό "ουαχαβιτικό" που σημαίνει ότι το νομικό σύστημα που το διέπει είναι η ερμηνεία του Μοχάμεντ Ιμπν Αμπντ αλ-Γουαχάμπ. Είναι, δηλαδή η πιο σκληρή νομική - σουνιτική ερμηνεία του Ισλάμ.... Το Ισλάμ δεν είναι μία οποιαδήποτε θρησκεία και γι' αυτό θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι οι Μουσουλμάνοι δράστες τρομοκρατικών χτυπημάτων δεν είναι αλλόφρονες, παρά μόνον πιστοί. Η κουλτούρα μας, αυτή των κλασικών ελληνικών οικουμενικών αξιών του Αριστοτέλη και του Διαφωτισμού, δεν μας επιτρέπει να αντιληφθούμε ούτε τι λέει το Κοράνι ούτε να αντιληφθούμε ότι τις επιθέσεις αυτές υπογορεύουν ιερά κείμενα».

9/7/2016

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ευαγγέλου Γριβάκου
Νομικού, Μέλους του ΕΛΙΣΜΕ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), με την υπ' αριθ. 2001/85 Οδηγία, καθόρισε για τα κράτη-μέλη της το πλαίσιο ενός μηχανισμού προβλεπόμενου από το αναθεωρημένο «Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης», με σκοπό την διόρθωση των αποκλίσεων που τυχόν θα προκύπτουν από την εκτέλεση του προϋπολογισμού τους. Η Οδηγία εισήχθη στην Ελλάδα με τον ν.4270/2014 και ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία.

Σύμφωνα με το κείμενο της Οδηγίας, όταν ο μηχανισμός ενεργοποιηθεί από την ΕΕ, επιβάλλει στα κράτη ένα «Σχέδιο Διορθωτικών Ενεργειών», κατά κανόνα περικοπής κρατικών δαπανών, που κατατίθεται προς ψήφιση στη Βουλή και περιλαμβάνει επικαιροποίηση του «Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ)» και της κατάρτισης «Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού». Ο εν λόγω μηχανισμός τίθεται σε λειτουργία εκ των υστέρων (δηλαδή αφού παρουσιασθούν οι μειωτικές αποκλίσεις στον κρατικό προϋπολογισμό συγκεκριμένου κράτους της ΕΕ) και προβλέπει ότι, οι παρεμβάσεις που θα γίνουν μέσω αυτού στις περικοπές των δαπανών ή/και τις αυξήσεις εσόδων προς εξάλειψη των αποκλίσεων, θα πρέπει να είναι εξειδικευμένες και πάντοτε με τήρηση της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας. Στην ουσία, πρόκειται περί ενός ωφέλιμου για το κράτος επί του οποίου επιβάλλεται κόφτης, υπό την έννοια, ότι το προστατεύει από περαιτέρω οικονομικούς -ίσως και ηθικούς- εκτροχιασμούς, ικανούς να το οδηγήσουν σε «μνημονιακούς γκρεμούς».

Τα όργανα της ελληνικής κυβερνητικής ενημέρωσης, ματαιώς αποπειράθηκαν πρόσφατα να πείσουν τον Ελληνικό Λαό, ότι ο ανωτέρω ήπιος κόφτης ταυτίζεται με εκείνον τον σκληρό και ανελέητο, που η ελληνική πλευρά αποδέχθηκε κατά το Eurogroup της 9ης Μαΐου 2016, ως μέρος των ενεργειών που έπρεπε να υλοποιηθούν για την ολοκλήρωση της ήδη περατωθείσας πρώτης αξιολόγησης. Διότι, αν πράγματι ίσχυε μια τέτοια ταύτιση, τότε δεν θα χρειαζόταν ξεχωριστή νομοθέτηση του επιβληθέντος στην Ελλάδα κόφτης, καθόσον, απλούστατα, θα ίσχυε και γι' αυτόν ο ν. 4274/2014.

Ο κόφτης της 9ης Μαΐου έχει κάποια γνωρίσματα, ιδιαίτερα αυστηρά για την εφαρμογή του στην Χώρα μας. Είναι, καταρχήν, στοχευμένος, υπό την έν-

νοια ότι οι δανειστές μας, πεπεισμένοι, ότι το πρόσφατο πακέτο των μέτρων ύψους 5,4 δις (3% του ΑΕΠ) που επέβαλαν στην κυβέρνηση να ψηφίσει σε βάρος του Ελληνικού Λαού δεν είναι ικανό να καλύψει τις συνολικές οικονομικές απαιτήσεις τους μέχρι το τέλος του 2018, όπου λήγει το τρίτο Μνημόνιο, έθεσαν αυτόν σε εφαρμογή ως «θεσμό» για να καλύψουν ένα πρόσθετο και εκ των προτέρων καθορισμένο από τους ίδιους δημοσιονομικό κενό, αντιστοιχούν στο 2% του ΑΕΠ (3,5 δις ευρώ), με «εργαλεία» τα συγκαλυμμένα μέτρα περικοπής μισθών και συντάξεων, την αύξηση των αμέσων και εμμέσων φόρων και την μείωση των επιχορηγήσεων σε ΟΤΑ, ασφαλιστικούς οργανισμούς κλπ, καταργουμένων των τυπικών διατάξεων που προβλέπουν τις διαδικασίες εφαρμογής όλων των ανωτέρω κατηγοριών περικοπών. Πέραν τούτων ο κόφτης ενέχει και το στοιχείο της διαρκούς ισχύος, αφού δεν αφορά μόνο την κάλυψη του προαναφερθέντος δημοσιονομικού κενού των 3,5 δις. ευρώ, αλλά επεκτείνεται διαχρονικά σε διορθώσεις αποκλίσεων για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων στόχων του ΜΠΔΣ, δηλαδή και επέκεινα του 2018, αν φυσικά, απαιτηθεί.

Αναφορικά με την διαδικασία λειτουργίας του κόφτης, οι διατάξεις προβλέπουν ότι, με βάση τα στοιχεία που θα δίνει η ΕΛΣΤΑΤ την 30η εκάστου μηνός Απριλίου για το προηγούμενο έτος, ο Έλληνας υπουργός των Οικονομικών θα συντάσσει Έκθεση, κοινοποιούμενη στη Βουλή και δημοσιευόμενη σε ΦΕΚ, στην οποία θα αναφέρει τις τυχόν αποκλίσεις που καταγράφηκαν σχετικά με την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Στη συνέχεια, μέχρι την 31η Μαΐου, θα πρέπει να έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) με το οποίο θα καθορίζονται τα μέτρα που θα (είναι απαραίτητο να) λάβει η κυβέρνηση προκειμένου να καλυφθούν τα εν λόγω δημοσιονομικά κενά. Σε περίπτωση που δεν εκδοθεί το ΠΔ, τότε, αυτομάτως και χωρίς καμία παρέμβαση από την Βουλή (!!!), θα ενεργοποιούνται τα μέτρα που έχουν προσυμφωνηθεί και θα περικόπτονται ισόποσες κρατικές δαπάνες (κόφτης), με άμεση επέμβαση στους προσχεδιασμένους κωδικούς εσόδων. Από τις περικοπές εξαιρούνται συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών για την υγεία, τα κοινωνικά και προνοιακά επιδόματα, τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων, τις δημόσιες

συμβάσεις κλπ. Αριθμητικά, αν η απόκλιση είναι 0,26% έως 0,75% του ΑΕΠ, τότε ενεργοποιούνται μέτρα της τάξεως των 900 εκατομμυρίων ευρώ και αν είναι από 0,76% έως 1% του ΑΕΠ, της τάξεως του 1,8 δις ευρώ. Όταν η απόκλιση είναι από 1,26% έως 1,75% του ΑΕΠ, τα μέτρα είναι 2,7 δις. ευρώ, ενώ όταν είναι από 1,76% έως 2,25% του ΑΕΠ, τότε τα μέτρα θα φθάσουν τα 3,6 δις. ευρώ. Πάντως, η κυβέρνηση έχει την δυνατότητα, προτού δημιουργηθούν και καταγραφούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα εκάστου έτους, να παρεμβαίνει έγκαιρα προς αποφυγή σχηματισμού τους με προληπτικά μέτρα, όπως το προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού το φθινόπωρο κλπ. Οίκοθεν νοείται ότι τα μέτρα αυτά θα επιβαρύνουν τον Έλληνα φορολογούμενο. Όλα αυτά σημαίνουν ότι, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, όσο θα ισχύουν τα Μνημόνια θα ισχύει αυτεπάγγελα και ο κόφτης, με τους Έλληνες να διάγουν συνεχώς υπό την «δαμόκλειο σπάθη» η οποία, ανά πάσα στιγμή, θα απειλεί τα εισοδήματά τους με περαιτέρω συρρίκνωση, στην περίπτωση αποτυχίας εξασφάλισης πρωτογενούς πλεονάσματος προκαθορισμένου ύψους.

Η υποχρεωτική νομοθέτηση του κόφτη προκλήθηκε από τους εταίρους-δανειστές μας και το ΔΝΤ εξαιτίας της ανευθυνότητας και διεθνούς αναξιοπιστίας που έχουν επιδείξει οι εκάστοτε κυβερνήσεις της κρίσης και ιδιαίτερα η σημερινή, στη διαχείριση των δημοσιονομικών θεμάτων. Τα πράγματα, εν τούτοις, θα μπορούσαν να είναι διαφορετικά, αν το μείγμα δημοσιονομικής προσαρμογής της κυβέρνησης ήταν διαφορετικό και, αντί της αύξησης των φόρων και των εισφορών, κατάρτιζε μια δημοσιονομική πολιτική βασισμένη πρωτίστως στην ρεαλιστική συγκράτηση των δαπανών – ώστε οι πόροι να κατευθύνονται εκεί που θα ήταν περισσότερο αποτελεσματικοί – και στην πραγματοποίηση των διαρθρωτικών αλλαγών που θα καθιστούσαν την Οικονομία μας ανταγωνιστικότερη. Και εάν μέσα σε αυτό το ευνοϊκό κλίμα ερχόταν συμπληρωματικά ένας άλλος κόφτης, πολύ πιο ήπιος και παρόμοιος του περιγραφόμενου στον ν. 4274/2014, τότε η Χώρα μας θα είχε βάσιμες ελπίδες εξόδου από την κρίση και επανόδου στις διεθνείς αγορές, με συμφέροντες όρους δανεισμού. Τώρα, όμως, τα οποιαδήποτε μέτρα που προσπαθεί να επιβάλλει η κυβέρνηση χάνονται στην περιδίνηση της ύφεσης και φοροδιαφυγής, οπισθοδρομούν την ανάπτυξη, πολλαπλασιάζουν τα αντικίνητρα για επενδύσεις και απωθούν τους νέους στο εξωτερικό προς εξεύρεση εργασίας. Υπό αυτές, δε, τις συνθήκες θα πρέπει να θεωρείται βέβαιον ότι η ενεργοποίηση του κόφτη σύντομα θα καταστεί αναγκαία και υποχρεωτική. Πρόσθετα, έγκριτοι οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι εφαρμογή

του κόφτη θα ενεργοποιήσει μέτρα τα οποία θα προκαλέσουν επιστροφή στην ύφεση και περιορισμούς στους ρυθμούς ανάπτυξης, ενώ, παράλληλα, θα παρουσιασθούν κίνδυνοι ακύρωσης οικονομικών ενεργειών, όπως αγορές καταναλωτικών προϊόντων και εφαρμογή επενδυτικών σχεδίων. Η ίδια η επικεφαλής του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ, προ της 9ης Μαΐου 2015, είχε δηλώσει προς τους υπουργούς Οικονομικών της Ευρωζώνης ότι: «Με βάση τις επιδόσεις του παρελθόντος, τέτοια *ad hoc* μέτρα (σημ. συντ. δηλ. ο κόφτης) δεν είναι πολύ αξιόπιστα διότι ενισχύουν την αβεβαιότητα και δεν υποστηρίζουν υποκειμενικές ισορροπίες».

Με την υπογραφή των Μνημονίων και ιδιαίτερα του τελευταίου, την θεσμοθέτηση του αυτόματου κόφτη και την δημιουργία του υπερταμείου αποκρατικοποιήσεων, η Χώρα μας, έχοντας απωλέσει την αποκλειστική ικανότητα αυτοδιάθεσης και αυτοπεριορισμού, μπορεί να μην έχει καταστεί, ακόμη, κράτος-προτεκτοράτο με την έννοια του Διεθνούς Δικαίου, πλην, όμως, θεσμικά έπαυσε πλέον να θεωρείται ισότιμο μέλος της Ε.Ε. και ουσιαστικά έχει περιπέσει σε ένα ειδικό καθεστώς κηδεμονίας και περιορισμένης κυριαρχίας, το οποίο, ασφαλώς, διαφέρει κατά πολύ από τις απαιτήσεις για αυτοπεριορισμό και περιορισμένη εκχώρηση της κυριαρχίας που νόμιμα έχει η Ε.Ε. από τα κράτη-μέλη της προς διασφάλιση των κοινών συμφερόντων τους. Η Ελλάδα του σήμερα δεν είναι τίποτε περισσότερο από μία κρατική οντότητα με περιορισμένη ικανότητα προς δικαιοπραξία, αντίστοιχη με την προβλεπόμενη από τον Αστικό Κώδικα για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν τεθεί υπό μερική δικαστική συμπαράσταση.

Εν τούτοις, το ρητορικό ερώτημα που αναφύεται είναι, μέχρι πότε μπορεί να επιβιώσει ένα κράτος όπως η Ελλάς, στο οποίο η αναποτελεσματικότητα και η διαφθορά έχουν οδηγήσει τους πολίτες του σε οικονομικό μαρασμό και ηθική, κοινωνική και πολιτισμική παρακμή. Δεδομένης της σημερινής νοσηρής κατάστασης, η απάντηση είναι η εξής απλή και μοναδική: Μέχρις ότου ο Έλληνας, τινάσσοντας τα άδεια θυλάκια των ενδυμάτων του, αναφωνήσει όπως ο Μένιππος προς τον Χάρωνα : «Ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος». Όμως τότε δεν θα αρκестεί σε αυτό, αλλά θα κάνει την Επανάστασή του κατά των αιών-δήποτε υπαιτιών της εγκληματικής διαχείρισης της Χώρας. Μια Επανάσταση διαφορετική από τις μέχρι σήμερα γνωστές, που θα αφήσει, για μια ακόμη φορά, έκπληκτο τον κόσμο ολόκληρο, «σπάζοντας τα τζάμια της Πολιτείας» (όπως συνήθιζαν να λένουν οι παλαιότεροι μαρξιστές), με ό,τι αυτό θα μπορούσε να σημαίνει.

ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΚΥΒΕΡΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

(Critical Infrastructures & Cyber Centric Warfare)

Του Ταξιάρχου (ΕΠ) ε.α. Ιωάννου Α. Κολομβάκη
Μηγ/κού Δικτύων-MSc-Μέλους ΕΛΙΣΜΕ

Σχετικά πρόσφατες αναφορές στις κατά τόπους δράσεις πρακτόρων ξένων μυστικών υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την δραστηριότητα των διπλωματικών αρχών, αλλά και μεμονωμένων προσώπων που έδρασαν «ανεξάρτητα» στον κύκλο των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων (βλ. Edward Snowden, Julian Assange), η ροή της τρέχουσας επικαιρότητας και αναταράξεων σε παγκόσμιο επίπεδο, ανακαλούν στο προσκήνιο θέματα αντικατασκοπίας, ασφάλειας πληροφοριών, εγκαταστάσεων κρίσιμων υποδομών και λοιπών δραστηριοτήτων που συνάδουν με την καθημερινή μας ζωή, ασφάλεια και ευημερία.

Οι εκφάνσεις που προσλαμβάνει το θέμα τέτοιων δράσεων, άπτονται εξειδικευμένων θεματικών περιοχών, μία εκ των οποίων είναι η Ασφάλεια των Κρίσιμων Υποδομών από δραστηριότητες «Κυβερνοπολέμου» ή/και «Δικτυο-κεντρικού πολέμου», ο οποίος αναλύεται από τη σκοπιά και την μέχρι σήμερα εμπειρία του εν μέρει «ειδικού» στις ακολουθούσες ενότητες.

Ο στρατιωτικός στόχος κατά την διάρκεια συρράξεων στις κύριες περιόδους εξέλιξης του ανθρώπου, έχει όπως παρακάτω :

- Στην Αγροτική περίοδο στόχο αποτελεί το Ανθρώπινο Δυναμικό.
- Στην Βιομηχανική περίοδο στόχο αποτελεί το Υλικό και οι Εγκαταστάσεις.
- Στην μετα-βιομηχανική περίοδο ή περίοδο της Πληροφορίας στόχο αποτελούν τα Μέσα και οι Δυνατότητες.

Η Κρίσιμη Δικτυακή Υποδομή (Critical Infrastructures)

Με τον όρο Κρίσιμη Δικτυακή Υποδομή ενός κράτους ή/και οργανισμού, πλέον δεν αναφερόμαστε αποκλειστικά σε δίκτυα Η/Υ, αλλά και σε άλλα Δίκτυα όπως :

- Συλλογής, Μεταφοράς και Επεξεργασίας Πληροφοριών
- Υποστήριξης, Διοικητικής Μέριμνας και Ανεφοδιασμού
- Συγκοινωνιών (Χερσαίων, Θαλασσίων και Εναέριων)
- Παραγωγής και Διανομής Ενέργειας
- Επικοινωνιών (Ενσύρματων και Ασύρματων)
- Διαχείρισης και Ασφάλειας Ηλεκτρομαγνητικού Φάσματος
- Διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων και Αποθεμάτων
- Διοικήσεως και Ελέγχου (Command & Control – C2)
- Γνώσης, Πληροφόρησης και Ενημέρωσης
- Παραχώρησης και Κοινωνικών Παροχών
- Διεθνών Αγορών και Συμφερόντων

-Σχέσεων, Γνωριμιών και Κοινωνικής ή/και Θρησκευτικής Δικτύωσης

Τόσο αυτά, όσο και πολλά άλλα, αποτελούν ελκυστικούς στόχους για τον «άγνωστο εχθρό», όχι μόνο κατά τις περιόδους κρίσεων, αλλά και κατά την ροή της τρέχουσας περιόδου.

Επιπλέον, η εκτεταμένη εξάρτηση μας από τα πάσης φύσεως ή μορφής δίκτυα, καθώς και η ανάγκη προστασίας τους, ανέδειξε ένα νέο πεδίο Στρατιωτικού Ενδιαφέροντος, τις Πληροφοριακές Επιχειρήσεις (Information Operations – Info Ops).

Πληροφοριακές Επιχειρήσεις (Info Ops)

Οι Πληροφοριακές Επιχειρήσεις περιλαμβάνουν έξι (6) συνεργαζόμενους τομείς, χωρίς αλληλεξάρτηση ή ιεραρχική δομή μεταξύ τους, αλλά σαφή αλληλεπίδραση και εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων του ενός από τους άλλους. Αυτοί οι τομείς είναι οι ακόλουθοι:

- Πληροφορίες
- Ψυχολογικές Επιχειρήσεις (ΨΕ).
- Κοινή Γνώμη
- Ηλεκτρονικός (Η/Ν) Πόλεμος
- Επιχειρήσεις Διοικήσεως και Ελέγχου (Command & Control Warfare – C2W)
- Κυβερνοπόλεμος (Cyber Warfare) ή Δικτυοκεντρικός πόλεμος (Network Centric Warfare)

Οι Πληροφοριακές Επιχειρήσεις (Info Ops) δεν αντικαθιστούν τις Επιχειρήσεις Διοικήσεως και Ελέγχου (C2W), αλλά δρουν σε επικάλυψη και συντονισμένα με αυτές, ανεξάρτητα από το διαλαμβανόμενο επίπεδο (στρατηγικό, επιχειρησιακό, ή τακτικό). Εκμεταλλευόμενες δε ταυτόχρονα την (απαραίτητα καλή) γνώση της πολιτικής, κοινωνικής και στρατιωτικής κατάστασης, λειτουργούν συμπληρωματικά προκειμένου να ενισχύσουν την διαδικασία λήψεως αποφάσεων, επηρεάζοντας παράλληλα με διάφορους τρόπους την αντίστοιχη του αντιπάλου. Διεθνώς ο γρηγορότερα αναπτυσσόμενος τομέας των Πληροφοριακών Επιχειρήσεων, είναι ο Κυβερνοπόλεμος (Cyber Centric Warfare), ή Δικτυοκεντρικός πόλεμος (Network Centric Warfare).

Πληροφορικός Πόλεμος (Information Warfare) vs Κυβερνοπόλεμος (Cyber Warfare)

«Πληροφορικός Πόλεμος» (Information Warfare) 1

Είναι η επιθετική και αμυντική χρήση της πληροφορίας και των Πληροφορικών Συστημάτων (ΠΣ) με σκοπό να απορρίψει, αλλοιώσει, καταστρέψει και εκμεταλ-

λευτεί την πληροφορία του αντιπάλου, καθώς και τις διαδικασίες που στηρίζονται στην πληροφορία, τα Πληροφορικά Συστήματα (ΠΣ) και τα δίκτυα Η/Υ, προστατεύοντας ταυτόχρονα τα αντίστοιχα φίλια.

«Κυβερνοπόλεμος» (Cyber Warfare) 2

Είναι η εφαρμογή των παραπάνω για Στρατιωτικούς σκοπούς.

Εισαγωγή στον «Κυβερνοπόλεμο» (Cyber Warfare)

Ο «Κυβερνοπόλεμος» (Cyber Warfare) θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν τον πόλεμο κατά της (κρίσιμου) υποδομής του αντιπάλου. (αδόκιμα).

1 Ατομική Διατριβή «Ο Κυβερνοπόλεμος» Ανχης (ΕΠ) Ιωάννης Α. Κολομβάκης – Σχολή Εθνικής Ασφάλειας Οκτ 2006.

2 Ατομική Διατριβή «Ο Κυβερνοπόλεμος» Ανχης (ΕΠ) Ιωάννης Α. Κολομβάκης – Σχολή Εθνικής Ασφάλειας Οκτ 2006.

Έχει σκοπό να προκαλέσει σύγχυση στον αντίπαλο, να τον κάνει ανίκανο να χρησιμοποιήσει την/τις (κρίσιμη/ες) υποδομή/ες που έχει δημιουργήσει και να τον αποσυντονίσει σε σημείο που να μην δύναται να εκτελέσει επιχειρήσεις.

Επιτυγχάνει όλα τα παραπάνω, θέτοντας εκτός λειτουργίας τον κρατικό μηχανισμό, τις επικοινωνίες, τα συστήματα συλλογής και επεξεργασίας των πληροφοριών, τα ΜΜΕ, την οργάνωση, την εγχώρια βιομηχανία και εν γένει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για να υποστηριχθούν οι επιχειρήσεις.

Στον Κυβερνοπόλεμο κάθε επιθετική προσπάθεια επιδιώκει να έχει σαν αποτέλεσμα τα ακόλουθα:

- Στέρηση Παροχής Υπηρεσιών (DoS – Denial of Service
- Υποκλοπή
- Παραπλάνηση

Ο «Κυβερνοπόλεμος» υπόκειται στους ίδιους περιορισμούς με τον συμβατικό πόλεμο, ενώ ταυτόχρονα δρα ως πολλαπλασιαστής ισχύος.

Τελικά ο «Κυβερνοπόλεμος» :

- Δεν είναι «hacking».
- Οι «hackers» έχουν στόχο Πληροφορικά Συστήματα (ΠΣ).
- Οι «Κυβερνοπολεμιστές» έχουν στόχο ανθρώπους.
- Είναι η διαδικασία σχεδιασμού και εκτέλεσης επιχειρήσεων για την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου.
- Ισχύουν οι ίδιες αρχές και μεθοδολογίες με τον συμβατικό πόλεμο :

- * εμμονή στον σκοπό
- * παραπλάνηση
- * συγκέντρωση προσπαθειών
- * απλότητα
- * αιφνιδιασμός

* άμυνα σε πολλά επίπεδα

Δραστηριότητες «Κυβερνοπολέμου»

Οι δραστηριότητες του Κυβερνοπολέμου διακρίνονται σε :

-Επιθετική Δραστηριότητα (Offensive), η οποία έχει σκοπό να απορρίψει, να διαστρέψει, να καταστρέψει και να εκμεταλλευτεί την πληροφορία του αντιπάλου ώστε να επηρεάσει την αντίληψή του και να του μειώσει τις δυνατότητες κατά τις επιχειρήσεις.

-Αμυντική Δραστηριότητα (Defensive), η οποία έχει σκοπό να προστατεύσει εμάς και τους συμμάχους μας από παρόμοια δραστηριότητα και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει την δυνατότητά μας να εκμεταλλευτούμε την/τις διαθέσιμη/ες πληροφορία/ες κατά την διεξαγωγή των επιχειρήσεων.

-Υποστήριξης των Επιθετικών Επιχειρήσεων, με σκοπό να συλλέξει κατά την διάρκεια της ειρήνης πληροφορίες που θα χρησιμοποιήσει για την επίτευξη των παραπάνω ενεργειών του, να βελτιώσει τον κύκλο απόφασης – δράσης και να διαταράξει τον ανάλογο κύκλο του αντιπάλου, ώστε να αποκτηθεί Υπεροχή στην Πληροφορία (Information Superiority).

Υπεροχή στην Πληροφορία (Information Superiority)

Υπεροχή στην Πληροφορία είναι η ικανότητα :

- Συλλογής
- Επεξεργασίας και
- Διασποράς της πληροφορίας στις ημέτερες δυνάμεις, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την αδυναμία του εχθρού να πράξει το ίδιο.

Η ενεργοποίηση του νέου αυτού είδους πολέμου, έχει σαν αποτέλεσμα να έχει ήδη αλλάξει σημαντικά η έννοια και ο τρόπος που αντιμετωπίζουμε τα θέματα ασφαλείας, τόσο σήμερα, όσο και στο άμεσο μέλλον.

Η Έννοια και η Σημασία του Απορρήτου

Η έννοια και η σημασία του «Απορρήτου» έχει αλλάξει. Μέχρι τώρα η προσπάθεια ήταν να «υποκλαπεί» πληροφορία. Τώρα πια η πληροφορία είναι διαθέσιμη ελεύθερα και σε μεγάλες ποσότητες.

Η πληροφορία όμως δεν αποτελεί γνώση. Γνώση αποτελεί η επεξεργασμένη πληροφορία.

Αυτός που έχει την δυνατότητα να την ταξινομήσει γρήγορα και να την μετατρέψει σε εκμεταλλεύσιμη μορφή έχει το πλεονέκτημα.

Στο σύγχρονο πόλεμο, η προσπάθεια του αντιπάλου δεν επικεντρώνεται μόνο στην υποκλοπή της πληροφορίας, αλλά και στο να μας στερήσει τα συστήματα και τις διαδικασίες, όπου βασίζουμε την οργάνωση μας και με τα οποία εκμεταλλευόμαστε την πληροφορία.

Η αναφορά της έννοιας του πολέμου δεν εστιάζει αποκλειστικά στις διάφορες μορφές ενόπλων συγκρούσεων, αλλά αναφέρεται κυρίως στην καθημερινή τρέχουσα οικονομική, πολιτική, διπλωματική και όχι μόνο δραστη-

ριότητα, κρατών, συνασπισμών συμφερόντων ή/και οργανισμών.

Έτσι, η προετοιμασία αποτελεί μια συνεχή και αέναη διαδικασία σε τρέχουσα καθημερινή βάση σ' όλα τα επίπεδα, με αποκλειστικό σκοπό τη διαρκή ετοιμότητα αντιμετώπισης οποιουδήποτε περιστατικού «αστάθειας» ή/και «εισβολής».

Επιπλέον, η έγκαιρη κι επιτυχής αντιμετώπιση των καθημερινών μικρών ή μεγαλύτερων «περιστατικών», προσομοιάζει «επ' έργω» τις πραγματικές ή σχεδόν πραγματικές συνθήκες αντιμετώπισης καταστάσεων κρίσεων. Παράλληλα, αργά αλλά σταθερά, διαμορφώνει ένα βαθμό ή κατάσταση ετοιμότητας, η οποία εκφράζεται με την ικανότητα αντίδρασης ή/και αντι-αντίδρασης σε ανάλογο αριθμό «περιστατικών», που ενδέχεται να εκδηλωθούν ταυτόχρονα ή/και σε συνδυασμό χρονικής ακολουθίας εξελίξεώς τους.

Επειδή δε, η εποχή μας και το προσεχές μέλλον χαρακτηρίζεται από τις παραμέτρους ακαριαία «ταχύτητα» και σημειολογική ή χειρουργική «ακρίβεια», οποιαδήποτε όχι άμεση αντίδραση, καθίσταται βραδεία και αναποτελεσματική.

Ας υποθέσουμε ότι «άγνωστος εχθρός» προσβάλλει και διακόπτει για σημαντικό διάστημα κάποιων ωρών το σύστημα παραγωγής και διανομής ενέργειας – ισχύος (ηλεκτροδότησης) σε μια ευρεία γεωγραφική περιοχή της χώρας. Αυτή η περιοχή παραλύει κυριολεκτικά, καθώς η διακοπή παροχής ενέργειας διακόπτει την λειτουργία εκατοντάδων δραστηριοτήτων, με αποτέλεσμα την δημιουργία χαοτικών καταστάσεων σε διαφορετικά πολλαπλά επίπεδα. Ταυτόχρονα δημιουργεί και διασπείρει γεωμετρικά συνθήκες πανικού στον πληθυσμό, ο οποίος κατά κανόνα αντιδρά σπασμωδικά (όχι συντεταγμένα) και κατά το δοκούν, με ότι αυτό συνεπάγεται. Πολλά συστήματα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σταματούν ξαφνικά να λειτουργούν, διακόπτοντας χιλιάδες δραστηριοτήτων που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως τραπεζικές ή χρηματο-οικονομικές συναλλαγές, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, επεμβάσεις ή παροχές υγείας, εμπορίου, εκπαίδευσης, επικοινωνιών και συγκοινωνιών, ενημέρωσης και ασφάλειας, αλλά και τις όποιες καθημερινές δραστηριότητες εργασίας ή ρουτίνας του πληθυσμού, με απίστευτες συνέπειες ή παρενέργειες.

Αντίστοιχες ενέργειες με συναφή επακόλουθα μπορεί να προκληθούν σε άλλες κρίσιμες υποδομές όπως οι τηλεπικοινωνίες, η ύδρευση, το χρηματοπιστωτικό (τραπεζικό) σύστημα, οι συγκοινωνίες, κλπ.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο «αντίπαλος» καθίσταται ευάλωτος σε πολλά και διαφορετικά μέτωπα ή επίπεδα, καθώς καλείται να αντιμετωπίσει εκτός της πολλαπλής εσωτερικής αστάθειας στην συγκεκριμένη περιοχή και ότι αυτή επηρεάζει, ταυτόχρονα με την οποιαδήποτε άλλη/ες «απειλή/ες», όπου και όποτε ενδεχομένως εκδηλωθεί. Κι αυτό από μόνο του, συνιστά μια ασύμμετρη απειλή αν όχι την κυριότερη από αυτές που μπορεί να είναι συνδυασμός «Κυβερνοπόλεμου», με παράλληλη χρήση όπλων νέας τεχνολογίας όπως τα βουβά ή σιωπηλά όπλα (silent weapons).

Εδώ διαφαίνεται η αξία της «ετοιμότητας» με την αμεσότητα αντίδρασης ή/και αντι-αντίδρασης, χωρίς τη γε-

νίκευση του συναγερμού (και του πανικού που θα ρυμουλκήσει), αλλά την δυνατότητα αντιμετώπισής του σε τοπικό επίπεδο, ως καθημερινό «περιστατικό» ή συμβάν, ταυτόχρονα με παράλληλη κατακόρυφη και οριζόντια ενημέρωση και ετοιμότητα αντίδρασης. Αυτό συνάδει με μια διαρκή κατάσταση αναμονής η οποία δεν είναι παθητική στάση, αλλά ενεργητική δηλ. στάση επιχειρησιακής ετοιμότητας, διότι έχει συνεχώς την κουλτούρα κι εναλλαγή αντιμετώπισης οποιουδήποτε περιστατικού ήθελε παρουσιαστεί (βλ. Incident Response Capabilities).

Η παραπάνω διαδικασία διαφαίνεται απλοϊκή, εφόσον αντιμετωπίζεται καθημερινά σε επίπεδο τρέχουσας διαδικασίας ή εργασίας από το αρμόδιο προσωπικό, το οποίο παράλληλα εκπαιδεύεται επ' έργω (on the job training), χωρίς να διακατέχεται από το άγχος του αιφνιδιασμού και του αποτελέσματος των ενεργειών, διατηρώντας νηφαλιότητα, ψυχραιμία, αυτοπεποίθηση και επάρκεια αντιμετώπισης και ελέγχου της όποιας κατάστασης. Η συνθήκη αντιμετώπισης «περιστατικών εισβολών» σε τρέχουσα βάση, οποιαδήποτε ώρα του 24ώρου, επαυξάνει εκθετικά την αποτρεπτική ικανότητα του συνόλου (ανθρώπων – διαδικασιών – μηχανισμών ελέγχου των καταστάσεων), και δημιουργεί ηθικό έρισμα και συνείδηση ετοιμότητας. Παράλληλα δημιουργεί και συνθέτει ένα πολυδιάστατο υπόβαθρο διαδικασιών ελέγχου ασφαλείας, παρασύροντας σ' αυτό και παράπλευρους τομείς πάσης φύσεως δραστηριοτήτων, οι οποίοι επηρεάζουν ούτως ή άλλως τη ζωή και ευημερία του τόπου.

Η ικανότητα συντεταγμένης, άμεσης και συμπαγούς αντίδρασης, ταυτόχρονα από πολλούς διαφορετικούς μηχανισμούς, διαμορφώνει εκτός από πνεύμα ή κουλτούρα ασφάλειας σε πολλούς, ένα ικανό «πλέγμα διαδικασιών ασφάλειας», οι οποίες περιβάλουν τις καθημερινές συνθήκες ζωής, δραστηριοτήτων και συνηθειών της κοινωνίας στο σύνολό της, διαχέοντας σιγουριά κι αισιοδοξία. Επιπλέον, έμμεσα πλην σαφώς «πιέζουν» κι άλλους τομείς δραστηριοτήτων να ενταχθούν ενεργά στη θέσπιση και ακολουθία κοινών κανόνων ασφαλείας υπό ενιαία διοίκηση και έλεγχο.

Ακόμα, στον Κυβερνοπόλεμο, η απόσταση δεν έχει ουσιαστικά νόημα και γι' αυτό το λόγο η προσέγγισή πρέπει να είναι τοπολογική. Στην πραγματικότητα και την πράξη, αυτό που έχει σημασία είναι καθαρά ο χρόνος. Και στην κρυπτασφάλεια ο χρόνος είναι ο σημαντικός και κυρίαρχος παράγοντας, γιατί η ασφάλεια έχει ημερομηνία λήξης, αφού κάθε κώδικας σπάζεται και το σπάσιμο είναι αποκλειστικά θέμα χρόνου. Κατά συνέπεια δεν υπάρχει λόγος να αναζητούμε την πληρότητα.

Επειδή στον «Κυβερνοπόλεμο» δεν υπάρχει γραμμικότητα στην εξέλιξη αλλά ούτε και συνέχεια, η ασυνέχεια δημιουργεί προβλήματα στις προβλέψεις. Επίσης, επειδή ο «Κυβερνοπόλεμος» λειτουργεί ως «Ασύμμετρη Απειλή» που έχει ελάχιστο κόστος, δεν επαρκούν ενδιάμεσες λύσεις. Όποιες δε επιλεγούν και εφαρμοσθούν, πρέπει να είναι ταυτόχρονα έξυπνες, αλλά και αποτελεσματικές. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι χρειάζονται μεγάλα ή/και ακριβά σε οικονομικό επίπεδο μέσα. Πρώτα πρέπει να αντιμετωπίσουμε την νοητική αδράνεια και ν' αναζητή-

στικότητα και στην πλαστικότητα του εγκεφάλου μας. Έχει σημασία λοιπόν να αναπτύξουμε την στρατηγική μας και να μάθουμε πώς να μαθαίνουμε για να μπορέσουμε όχι μόνο να ανταποκριθούμε αλλά να έχουμε ανάδραση και ανθεκτικότητα στις επιθέσεις. Διότι, δεν έχει αξία μόνο η επίθεση, αλλά και το πώς καταφέρνεις και κρατάς μια θέση σε βάθος χρόνου. Η διαχρονικότητα είναι ο μόνος τρόπος να είσαι αξιόπιστος στον «Κυβερνοπόλεμο» γιατί αποδεικνύεις με τρόπο βιωματικό ότι ξέρεις να επιβιώσεις και σε εχθρικό περιβάλλον. Συνεπώς μπορείς να περάσεις και στην αντεπίθεση, η οποία είναι η καλύτερη επίθεση, αφού έχει όλα τα δεδομένα.

Έτσι ο «Κυβερνοπόλεμος» σχετίζεται άμεσα με τη νοημοσύνη και δεν υπάρχει λόγος να θεωρούμε ότι δεν μπορούμε να παίξουμε ένα ρόλο ακόμα και αμυντικό για να προστατέψουμε τις αξίες μας.

Εκτίμηση Κινδύνων (Risk Assessment)

Εδώ υπεισέρχεται ένας όρος υπό την έννοια της διαρκούς διαδικασίας εκτίμησης – επανεκτίμησης των συνθηκών, που συνθέτουν τους κινδύνους που διατρέχει οποιαδήποτε χρονική στιγμή, η οντότητα, αυτοτέλεια, αλλά και απρόσκοπτη λειτουργία της κάθε μιας κρίσιμης υποδομής της χώρας. Συνίσταται και αποτελεί αλληλένδετο μέρος, μαζί με την ετοιμότητα αντίδρασης σε κάθε περίπτωση, της συνολικής ικανότητας αποτροπής κρίσεων σε οποιοδήποτε επίπεδο, εφόσον οι μηχανισμοί και διαδικασίες που υποστηρίζουν την αδιάλειπτη 24ωρη λειτουργία της, λειτουργούν στο πνεύμα των παραπάνω αναφερθέντων προϋποθέσεων λειτουργικής ετοιμότητας.

Η ρευστότητα των συνθηκών σε τρέχουσα βάση επιβάλλει τη διαμόρφωση περιβάλλοντος διαρκούς σταθερότητας και ασφάλειας, το οποίο προδιαγράφει η ικανότητα και επάρκεια του προσωπικού που διαχειρίζεται κάθε κρίσιμη υποδομή ή το πληροφορικό σύστημα (ΠΣ) ελέγχου της, σε αδιάλειπτη 24ωρη βάση.

Συνοψίζοντας, οι Κρίσιμες Υποδομές μιας χώρας διαχειρίζονται από ΠΣ, τα οποία θα πρέπει να είναι εξασφαλισμένα από κάθε περίπτωση εισβολών που θα δεχθούν, μέσα από τις χαώδεις διαστάσεις του διαδικτύου (Internet), στο οποίο επ' ουδενί τρόπω ή χρόνω, δεν πρέπει να διασυνδέονται. Ούτως ή άλλως αυτές καθ' αυτές αποτελούν «στόχο» σε κάθε επιτήδριο (hackers επιστρατευμένοι από μυστικές υπηρεσίες κρατών κι όχι μόνο αλλά και crackers), ο οποίος διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία (know how) προκειμένου να τις προσβάλλει, χωρίς να αφήσει ψηφιακά ίχνη.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία μας απέδειξε ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος εντοπίζεται στον πυρήνα (κέντρο ελέγχου) του κάθε συστήματος, παρά στην περιφέρεια («περιμετρική» ασφάλεια-υποσυστήματα), η οποία ελέγχεται ούτως ή άλλως από αυτόν. Κι αυτό εστιάζεται στην υπερεκτίμηση των μέσων, των δυνατοτήτων ή/και κτηθέντων γνώσεων, αλλά και την διαρκή επανάληψη, η οποία πολλές φορές μεταπίπτει σε «ρουτίνα» που ρυμουλκεί ο ανθρώπινος παράγοντας, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Ούτως ή άλλως η διασφάλιση των Κρισίων Υπο-

δομών εδράζεται σε ΠΣ, τα οποία κάτω από ανθρώπινη διαχείριση, εξασφαλίζουν την σε 24ωρη βάση αδιάλειπτη παροχή υπηρεσιών, μέσων, δυνατοτήτων ή αγαθών, που απαιτεί η εύρυθμη λειτουργία κάθε σύγχρονης ευνομούμενης και ευημερούσας κοινωνίας.

Άρα αυτές θα πρέπει να θωρακίζονται δυναμικά (κι όχι στατικά) από συνδυασμό συστημάτων, διαδικασιών και προσωπικού, με κατάλληλη συγκρότηση κι εξειδίκευση, αλλά και απαιτούμενου αριθμού επάνδρωσης κι εναλλακτικής (εξ)υπηρέτησης, συνεχή επικαιροποίηση, εστιασμένα στο διαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

Πηγές

- 1 «Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων» Σ. Κάτσικας – Δ. Γκρίτζαλης – Σ. Γκρίτζαλης Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών 2004.
- 2 «Ψηφιακή Εγκληματικότητα Η ανασφαλής όψη του Διαδικτύου» Χρ. Τσουραμάνης, Εκδόσεις Βασ. Ν. Κατσαρού 2005.
- 3 «Η Τέχνη της Απάτης» Κέβιν Μίτνικ – Ουίλιαμ Σάιμον, Εκδόσεις Ωκεανίδα 2006
- 4 Διδακτορική Διατριβή «Η Επανάσταση στις Σύγχρονες Στρατιωτικές Εξελίξεις (Revolution In Military Affairs – RMA)» Κώστας Γρίβας 2004.
- 5 Ατομική Εργασία «Ο Κυβερνοπόλεμος» Ανχης (ΕΠ) Ιωάννης Α. Κολομβάκης – Σχολή Εθνικής Ασφάλειας Οκτ 2006.
- 6 «Γεωπολιτική Προσέγγιση για ένα νέο Ελληνικό Αμυντικό Δόγμα» Ι. Μάζης Εκδόσεις Παπαζήση 2006.
- 7 «Critical Foundations Protecting America's Infrastructures» The Report of the President's Commission on Critical Infrastructure Protection October 1997.
- 8 «Threat & Vulnerability Model for Information Security» The Report of the President's Commission on Critical Infrastructure Protection 1997.
- 9 «Security in the Information Age: New Challenges, New Strategies» The Joint Economic Committee United States Congress 2002.
- 10 «Vulnerability Assessment Framework» Critical Infrastructure Assurance Office 1998.
- 11 «National Strategy for Critical Infrastructure and Cyberspace Security» Information & Communication Sector National Strategy Input May 2002.
- 12 «Defending America's Cyberspace National Plan for Information Systems Protection» White House 2000.
- 13 «The National Strategy to Secure Cyberspace» February 2002.
- 14 Computer Incident Response Capabilities (CIRC) NATO, Brussels Belgium 2004.
- 15 Computer Emergency Response Team (CERT) NATO, Brussels Belgium 2005.
- 16 Cyber Defense Exercises NATO, Krakow Poland 2005.
- 17 www.lygeros.org
- 18 Βασικές Αρχές Ασφάλειας Δικτύων, Εφαρμογές & Πρότυπα William Stallings © 2008
- 19 Διαχείριση Έργων Πληροφορικής Δρ Ευάγγελος Κιουντούρης Καθηγητής ΟΠΑ

Θράκη

Επιμελείται ο Αντιπλοίαρχος (ε) ε.α. Χρήστος Γιανταμίδης Π.Ν.

Η πρόβλεψη είναι έργο των Σ ο φ ώ ν, και ιδιαίτερα των πολιτικών, στρατιωτικών ή Ταγών του Έθνους. Είναι προτιμότερο να λαμβάνονται μέτρα για αποφυγή δυσάρεστων για την πατρίδα μας συνεπειών παρά να ακολουθούμε τα γεγονότα που πολλές φορές επιφέρουν ανεπανόρθωτες για το Έθνος καταστροφές, πρέπει να είμεθα προμηθείς και όχι επιμηθείς.

Αν ανατρέξουμε στο ιστορικό μας παρελθόν, θα διαπιστώσουμε ότι λόγω της μη έγκαιρης και ορθολογικής πρόβλεψης των επερχομένων γεγονότων, η χώρα μας υπέστη ανεπανόρθωτα δεινά, όπως της καταστροφής της Μικράς Ασίας του 1922, του καταραμένου εμφυλίου πολέμου του 1946-1949, των δραματικών γεγονότων εις βάρος της ελληνικής μειονότητας στην Πόλη και στα νησιά Ίμβρο και Τένεδο και της εισβολής στην Κύπρο το 1974.

Και τώρα τι; Μήπως η ελληνική Θράκη έχει σειρά;

Γιατί αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα κατά της επιθετικής τουρκικής διείσδυσης στην μουσουλμανική μειονότητα μέσω του Προξενείου της στην Κομοτηνή, τότε, ίσως να έχουμε προβοκατόρικες μελλοντικές εντάσεις στην περιοχή με απρόβλεπτες συνέπειες για τα εθνικά μας σύνορα.

Γιατί; Διότι η Τουρκία, ουδέποτε εγκατέλειψε την πολιτική των βλέςων της για την Ελληνική Θράκη. Αυτό φαίνεται και από το παρακάτω απόσπασμα της διακήρυξης του Μουσταφά Κεμάλ, στο εθνικό όρκο (misak-i-milli) του 1923 : «Στις διαπραγματεύσεις που θα γίνουν με τους ξένους για το πολιτικό μέλλον της Δυτικής Θράκης πρέπει να δραστηριοποιηθούμε με σύνεση. Σκοπός μας είναι η Δυτική Θράκη να παραμείνει στα τουρκικά χέρια, σαν ενιαίο σύνολο και σε κατάλληλο χρόνο και ευκαιρία να ενωθεί με την Μητέρα Πατρίδα [...]. Εμείς δεν μπορούμε να αποδεχτούμε την απαλλοτρίωση του τουρκικού αυτού τμήματος. Οι αδελφοί μας της Δυτικής Θράκης, σε πρώτο βήμα, πρέπει να αγωνιστούν για να κερδίσουν την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Δυτικής Θράκης».

Σύμφωνα λοιπόν με την ανωτέρω διακήρυξη, αποδεικνύεται ότι από το 1923, την επομένη της υπογραφής της Συνθήκης της Λωζάνης, η Τουρκία με μακροχρόνια, μεθοδευμένη πολιτική, με επιμονή και υπομονή στοχεύει στους στόχους της. Έχουν σπείρει σε γόνιμο έδαφος με την ανοχή και την αδιαφορία μας.

Περιμένουν την κατάλληλη δοθείσα ευκαιρία, ίσως και από δικά μας λάθη να θερίσουν, και θα θερίσουν όσο παραμένουμε αδρανείς και δεν εφαρμόζουμε μια σειρά ειρηνικών αντιμέτρων κατά της πολιτικής της τουρκικής διείσδυσης στην μουσουλμανική - θρησκευτική μειονότητα της Ελληνικής Θράκης.

Ας πάρουμε όμως τα γεγονότα με την σειρά, για να διαπιστώσουμε τι επέφερε η Τουρκική πολιτική εις βάρος της Ελληνικής μειονότητας της Πόλης και των Νησιών Ίμβρου και Τενέδου. Στην συνέχεια να αναφερθούμε στις στοχευμένες ενέργειες κατά της Ελληνικής Θράκης, και σε προτεινόμενα μέτρα που θα αναχαιτίσουν την πολιτική διείσδυσης της Τουρκίας στην μουσουλμανική-θρησκευτική μειονότητα της Ελληνικής Θράκης.

Το 1930, ο τότε Πρωθυπουργός της Ελλάδος Ελευθέριος Βενιζέλος υπέγραψε με τον τότε Πρωθυπουργό της Τουρκίας Ισμέτ Ινονού την περιβόητη συμφωνία Ελληνο-Τουρκικής φιλίας. Η συμφωνία αυτή διαχρονικά, ουδέποτε εφαρμόστηκε από την Τουρκία για τους παρακάτω λόγους.

Το 1930 ιδρύεται το τουρκικό προξενείο στην Κομοτηνή, με την συγκατάθεση της Ελληνικής κυβέρνησης, χάρη της Ελληνο-Τουρκικής φιλίας.

Το 1934-1935 μετά από πίεση της Τουρκικής κυβέρνησης 10.000 Κων/τες Ελληνικής ιθαγένειας αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την Πόλη. Βλέπετε η φανέλα της Ελληνικής μειονότητας άρχισε να ξηλώνεται λίγο μετά την υπογραφή της Ελληνο-Τουρκικής φιλίας.

Το 1942, η Τουρκία με τον Ν.4305/1942 (varlik vergisi) επιβάλλει δυσανάλογο βαρύ φόρο στους μη μουσουλμάνους, που ειδικότερα στόχευε στην Ελληνική μειονότητα. Όσοι δεν μπορούσαν να πληρώσουν τον βαρύ αυτό φόρο, η περιουσία τους δημεύονταν και στην συνέχεια εκτοπίζονταν σε στρατόπεδα εργασίας.

Το 1954, η Τουρκία κατάφερε και με την συγκατάθεση της Ελληνικής κυβέρνησης να μετατρέψει τον όρο μουσουλμανική-θρησκευτική μειονότητα σε Τουρκική μειονότητα.

Εκδόθηκε απόφαση της Ελληνικής κυβέρνησης για αντικατάσταση των όρων «Μουσουλμάνος - Μουσουλμανικός» με τον όρους «Τούρκος - Τουρκικός», στις πινακίδες δρόμων, σχολείων, κοινοτικών καταστημάτων ... κλπ. Παρότι στην Συνθήκη της

Λωζάνης, αναφέρεται και αναγνωρίζεται ως «Μουσουλμανική- θρησκευτική μειονότητα»

Τον Σεπτέμβριο του 1955, βίαια επεισόδια έλαβαν χώρα κατά της ομογένειας στην Κων/λη, λόγω της προβοκατόρικης ενέργειας, με την έκρηξη δύο βομβών στο σπίτι του Μουσταφά Κεμάλ, καθώς και στο Προξενείο τους στην Θεσ/νίκη. Αποτέλεσμα, 16 Έλληνες νεκροί, 32 τραυματίες και 200 Ελληνίδες βιάστηκαν με τον πιο θηριώδη τρόπο. 1004 κατοικίες, 4348 καταστήματα, 21 φαρμακεία, 21 εργοστάσια, 110 ξενοδοχεία και εστιατόρια λεηλατήθηκαν ή καταστράφηκαν. Μεγάλες καταστροφές υπέστησαν και 73 ορθόδοξες εκκλησίες, 26 ελληνικά σχολεία και 5 αθλητικοί σύλλογοι .

Το 1964, μαζικές απελάσεις Ελλήνων και δήμευση της περιουσίας τους, τόσο των Κων/των όσο και των Ιμβρίων της Ελληνικής μειονότητας.

Το 1974 με την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο και στην συνέχεια με τη δημιουργηθείσα κρίση στο Αιγαίο το 1975-1976 απελάθηκαν και οι τελευταίοι ομογενείς. Αποτέλεσμα στα τέλη της δεκαετίας του 1980 οι εναπομείναντες Έλληνες να μην ξεπερνούσαν τους 3500 στην Πόλη και μερικές εκατοντάδες στην Ίμβρο και στην Τένεδο .

Η συνεχής προσπάθεια της Τουρκοποίησης των μουσουλμανικών πληθυσμών της Ελληνικής Θράκης και η προσπάθεια για ανεξαρτητοποίηση και αυτονόμηση της οικονομικής πολιτικής της μουσουλμανικής μειονότητας αποδεικνύεται και με την ίδρυση το 2008 δύο υποκαταστημάτων της τράπεζας Ziraat Bankasi, στην Ξάνθη και την Κομοτηνή.

Συμπεραίνεται λοιπόν, ότι η Ελληνο-Τουρκική συμφωνία φιλίας των δύο λαών που συνυπογράφηκε το 1930, αποδείχτηκε έμπρακτα ως γκριζολυκοφιλία από πλευρά της Τουρκίας.

Πιθανός, επιδιωκόμενος στόχος είναι στο μέλλον να μετατρέψουν την μουσουλμανική μειονότητα σε πλειονότητα, με κάθε μέσο, ακόμη και με την εγκατάσταση μουσουλμάνων μεταναστών στην Ελληνική Θράκη, παρέχοντάς τους κάθε οικονομική, εργασιακή, επαγγελματική βοήθεια, καθώς και κοινωνική αποκατάστασηκλπ

Μετά την απόκτηση της πλειονότητας των μουσουλμάνων στην Θράκη, με μια πιθανή προβοκατόρικη ενέργεια (όπως το 1955) εις βάρος της μουσουλμανικής μειονότητας, θα ζητήσει από τους Διεθνείς μηχανισμούς επέμβαση, ως αυτόκλητη προστάτιδα των μουσουλμάνων να επέμβει και στην συνέχεια να ζητήσει την αυτονομία της, την ανεξαρτησία της και μακροπρόθεσμα την ένωσή της με την Τουρκία, έχοντας ως βασικό άξονα/μοχλό προώθησης και

εκτέλεσης της πολιτικής της το Προξενείο τους στην Κομοτηνή.

Όχι πια άλλες χαμένες πατρίδες.

Παρότι η εξωτερική πολιτική εφαρμόζεται από το Υπουργείο Εξωτερικών, που γνωρίζει πολύ καλύτερα από τον καθένα μας τα χρόνια προβλήματα στην Ελληνική Θράκη για να λάβει τα απαραίτητα δραστικά μέτρα για την αποφυγή των αναφερομένων, ας μου επιτραπεί να παραθέσω παρακάτω και τα δικά μου προτεινόμενα μέτρα.

Ισχυρή κρατική παρουσία σε όλη την Ελληνική επικράτεια, και ιδιαίτερα στην ευαίσθητη αυτή περιοχή της Ελληνικής Θράκης, για να μην αμφισβητείται η Ελληνική κυριαρχία.

Αυστηρά προειδοποίηση στο τουρκικό Προξενείο στην Κομοτηνή , έτσι ώστε να περιορισθεί σε δραστηριότητες που απορρέουν μόνο από την επίσημη αποστολή του.

Να μην επιτραπεί η εγκατάσταση μουσουλμάνων μεταναστών στην εν λόγω περιοχή για ευνόητους λόγους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί και με την ισχυρά αμυντική θωράκιση της, με δυνάμεις που θα ελέγχουν την εισροή τους και σε συνεργασία τοπικών παραγόντων-φορέων.

Να εκπονηθεί μεσοπρόθεσμο-μακροπρόθεσμο πρόγραμμα για την οικονομική, εκπαιδευτική, πολιτιστική και δημογραφική ανάπτυξη/αναπτέρωση στα πλούσια αυτά εδάφη της Ελληνικής Θράκης μας. Εάν είναι εφικτά δυνατόν να μεταφερθούν οι εναπομείναντες Έλληνες (κατ' εκτίμηση 150.000) από τις ακτές του Βορείου Ευξείνου Πόντου, στην Ξάνθη και στην Κομοτηνή, εφόσον το επιθυμούν, παρέχοντάς τους όλα τα απαραίτητα για να επιβιώσουν, έτσι ώστε να παραμείνουν στην περιοχή.

Το επίσημο κράτος και όλοι οι Έλληνες να αγκαλιάσουμε την μουσουλμανική μειονότητα με οποιονδήποτε τρόπο, έτσι ώστε να σταματήσει η επί σειρά ετών το καθεστώς της απαξίωσης και της αδιαφορίας που το Ελληνικό κράτος επέδειξε για όλη την Ελληνική παραμεθόρια περιοχή, συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικής Θράκης. Η απαξίωση/αδιαφορία αυτή τους οδήγησε στην αγκαλιά της άλλης πλευράς, γιατί έπαιξε τον ρόλο του καλού κηδεμόνα με την προσεγγίζουσα διορατική πολιτική τους.

Να εφαρμοσθεί πιστά η απόφαση της Συνθήκης της Λωζάνης που αναγνωρίζει την μειονότητα της Ελληνικής Θράκης ως «Μουσουλμανική-Θρησκευτική μειονότητα», και όχι τουρκική.

Ποιός έχει τον έλεγχο της ζοφερής πορείας που διάγει η Τουρκία;

Του Ταξιάρχου ε.α. Χρήστου Μηνάγια

Το τελευταίο διάστημα, ένα ζήτημα που προκαλεί εύλογους προβληματισμούς έχει να κάνει με τις απόψεις έγκριτων Τούρκων αναλυτών, οι οποίοι διερωτώνται για το ποιος κυβερνά τη χώρα τους. Ειδικότερα, η δημοσιογράφος Ασλί Αϊντίντασμπας σε άρθρο της αναφέρει τα εξής: «Το κύριο ερώτημα αφορά στο εάν η Τουρκία τελεί υπό έλεγχο ή έχει τεθεί εκτός ελέγχου και οδεύει προς την ακυβερνησία. Εάν ρωτήσετε τους αριστερούς, αυτοί θα σας απαντήσουν ότι η χώρα οδηγείται σε δικτατορία ελεγχόμενη πλήρως από το Παλάτι (σ.σ. εννοεί τον Ερντογάν). Εάν ρωτήσετε τους Κούρδους, αυτοί θα σας απαντήσουν ότι η χώρα επιστρέφει στη δεκαετία του 90, όπου όλα τελούσαν υπό τον έλεγχο του στρατού. Εάν ρωτήσετε τους οπαδούς του κινήματος του μιάμη Φετουλάχ Γκιουλέν, αυτοί θα σας απαντήσουν ότι βρίσκεται σε εξέλιξη μια εκκαθάριση υπό τις διαταγές της Εργκένεκον. Αν ρωτήσετε τους οπαδούς του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος CHP της αξιωματικής αντιπολίτευσης, αυτοί θα σας απαντήσουν ότι το βαθύ κράτος της Τουρκίας χρησιμοποιεί τον Ερντογάν. Ας το πούμε ξεκάθαρα. Δεν θεωρώ ότι η Τουρκία τελεί υπό τον έλεγχο του Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος είναι ο πιο ισχυρός και κραταιός άνδρας της χώρας. Ο Ερντογάν μπορεί να σχηματίζει κυβερνήσεις, να προετοιμάζει τα κείμενα των νόμων, να ομιλεί καθημερινά στους τηλεοπτικούς σταθμούς, να σφετερίζεται τις δημοτικές αρχές, να επιτροπεύει σε εταιρείες, ωστόσο δεν δεσπάζει ούτε στην Τουρκία, ούτε στον κρατικό μηχανισμό. Εν τω μεταξύ, ποιος είναι ο ρόλος του στρατού; Στις 22-06-2016, ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ενόπλων Δυνάμεων συμμετείχε στο Υπουργικό Συμβούλιο που συνεκλήθη στο Προεδρικό Μέγαρο. Φυσικά αυτό δεν έχει ξαναγίνει και δεν υπάρχει προηγούμενο. Εκτός τούτου, όλοι βλέπουμε ότι, οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις αναβάθμισαν την αξία τους, καθορίζουν την πορεία του κουρδικού προβλήματος και έχουν το πάνω χέρι σε ό,τι έχει να κάνει με τις εξελίξεις στη νοτιοανατολική Τουρκία. Στο παρελθόν, το τουρκικό οικοδόμημα, αρχικά, στηρίχθηκε στους φιλελεύθερους, κατόπιν στην Ευρώπη και στη συνέχεια στο κίνημα του Γκιουλέν. Τώρα όμως, όλοι επιδιώκουν την προσέγγιση με το στρατό για να σταθούν όρθιοι και να μην καταρρεύσουν. Εντούτοις υπάρχει μια πραγματικότητα. Η δομή του στρατού δεν διαθέτει το όραμα και την ισχύ που απαιτούνται για να διαβάσει σωστά την πορεία των πραγμάτων στην Τουρκία και να μπορέσει να κυβερνήσει τη χώρα. Εν κατακλείδι, τα άτομα που αποκαλούνται ως η ανώτατη βαθμίδα της διοικήσεως, είναι μέσης ηλικίας, για 35 χρόνια φορούν στολή, διαμένουν στα στρατιωτικά οικήματα και έχουν περιορισμένες σχέσεις-επαφές τόσο με τον κόσμο, όσο και την κοινωνία. Με τα άρματα και τα όπλα μπορούν να προστατεύ-

σουν τον κοσμικό χαρακτήρα του κράτους και να διαχειρισθούν τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας. Όμως, δεν είναι σε θέση ούτε να χαράξουν την πορεία της Τουρκίας, ούτε να κατευθύνουν τις εξελίξεις και ούτε προβλέπεται να τα επιχειρήσουν αυτά. Συνεπώς, κανένας δεν έχει τον έλεγχο της ζοφερής πορείας που διάγει η Τουρκία. Συμπεριλαμβανομένου και του Ταγίπ Ερντογάν κανένας δεν ωφελείται από την κατάσταση αυτή, η οποία τείνει να γίνει μη αναστρέψιμη.»

Είναι ευρέως γνωστό ότι, το καθεστώς Ερντογάν, προκείμενου να διατηρήσει την ισχύ του στην εσωτερική πολιτική σκηνή της χώρας και να διαφυλάξει τα στρατηγικά του συμφέροντα, χρησιμοποιεί αυταρχικά στερεότυπα του παρελθόντος με αποτέλεσμα να διευρύνεται η αστάθεια και το χάος στη χώρα. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι, το νέο «δόγμα πολέμου» που υλοποιείται στους κουρδικούς νομούς της νοτιοανατολικής Τουρκίας δεν αποφασίστηκε μόνο από τον Ερντογάν και το κυβερνών κόμμα AKP. Συγκεκριμένα, πρόκειται για ένα δόγμα που αποφασίστηκε από το τουρκικό Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας (Σ.Ε.Α.) και τέθηκε σε εφαρμογή με τη σύμφωνη γνώμη όλων των συστημικών κομμάτων όπως, το AKP, το ρεπουμπλικανικό κόμμα CHP και το εθνικιστικό κόμμα MHP. Επίσης, το δόγμα αυτό δεν έχει να κάνει μόνο με τις προσωπικές φιλοδοξίες του Ερντογάν προκειμένου να αλλάξει το πολίτευμα της χώρας σε μια μορφή προεδρικής ή ημιπροεδρικής δημοκρατίας, αλλά θεωρείται ως ένας ολοκληρωτικός εκκαθαριστικός πόλεμος όλων των στρατηγικών κέντρων ισχύος της Τουρκίας (ισλαμιστές-εθνικιστές-στρατιωτικοί) εναντίον των Κούρδων σε πρώτη φάση και στη συνέχεια εναντίον των υπολοίπων μειονοτικών, προοδευτικών και δημοκρατικών δυνάμεων της χώρας.

Οι πρόσφατες πρωτοβουλίες της Άγκυρας προκειμένου να αποκατασταθούν οι σχέσεις της με τη Ρωσία, το Ισραήλ, τη Συρία και την Αίγυπτο εντάσσονται στα πλαίσια της νέας τουρκικής στρατηγικής για «περισσότερους φίλους και λιγότερους εχθρούς». Ωστόσο, για την εξομάλυνση των σχέσεων αυτών απαιτούνται καλή πρόθεση, αποφασιστικότητα και μεγάλο χρονικό διάστημα (2-3 χρόνια). Εν τω μεταξύ στο διάστημα αυτό θα πρέπει να υπάρξει οικονομική συνεργασία, πολιτικός διάλογος και συνεργασία σε στρατηγικούς και στρατιωτικούς τομείς. Επίσης, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να δοθεί τέλος σε εκφράσεις που πυροδοτούν την εχθρότητα.

Εν τω μεταξύ σε ό,τι έχει να κάνει με τη Ρωσία, επιδιώκεται να ακολουθηθεί μια διαδικασία που θα προβλέπει τα εξής: πρώτον, να εξομαλυνθούν οι τουρκο-ρωσικές σχέσεις μέχρι τις 15-08-2016 και

μέχρι τις 15-12-2016 αυτές να επανέλθουν στην κατάσταση που ήταν πριν την κατάρριψη του ρωσικού αεροσκάφους το Νοέμβριο του 2015. Δεύτερον, τον Αύγουστο του 2016, να αρχίσουν οι επίσημες επαφές μεταξύ των δύο χωρών σε επίπεδο υφυπουργών και γενικών γραμματέων. Τρίτον, μέχρι τις 01-09-2016 οι δύο χώρες να προβούν, από κοινού, στην αποτίμηση των επιπτώσεων που υπήρξαν σε πολιτικό, οικονομικό, πολιτιστικό και κοινωνικό επίπεδο και αμέσως μετά να εξετάσουν τους τρόπους αποκατάστασης τους, με προτεραιότητα τον πολιτικό και οικονομικό τομέα. Τέταρτον, να χρησιμοποιηθούν τα ΜΜΕ των δύο χωρών προκειμένου να αλλάξει η στάση και η συμπεριφορά της τουρκικής και ρωσικής κοινωνίας, ώστε αυτές να αποδεχθούν και να στηρίξουν την προσπάθεια προσέγγισης των δύο χωρών. Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι, η Τουρκία προτίθεται να στηρίξει την προσπάθεια αυτή μέσω τουρκικών σήριαλ και εκπομπών που θα μεταδοθούν σε ρωσικούς τηλεοπτικούς σταθμούς. Πέμπτον, θα υπάρξει συντονισμός των υπουργείων Εξωτερικών των δύο χωρών για θέματα που αφορούν στη Μέση Ανατολή και ειδικά στη Συρία. Υπόψη ότι, στις 11-04-2016 η αραβόφωνη εφημερίδα El Vatan γνωστοποίησε ότι, με τη διαμεσολάβηση της Αλγερίας διεξάγονται μυστικές διαπραγματεύσεις μεταξύ Τουρκίας και Συρίας. Έκτον, θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στη συνεργασία επιχειρηματικών Ομίλων και Οργανισμών. Έβδομον, δεν θα χρησιμοποιηθεί καμία άλλη χώρα ως διαμεσολαβητής για τη εξομάλυνση των τουρκο-ρωσικών σχέσεων, προκειμένου οι διαδικασίες αυτές να προχωρήσουν γρηγορότερα.

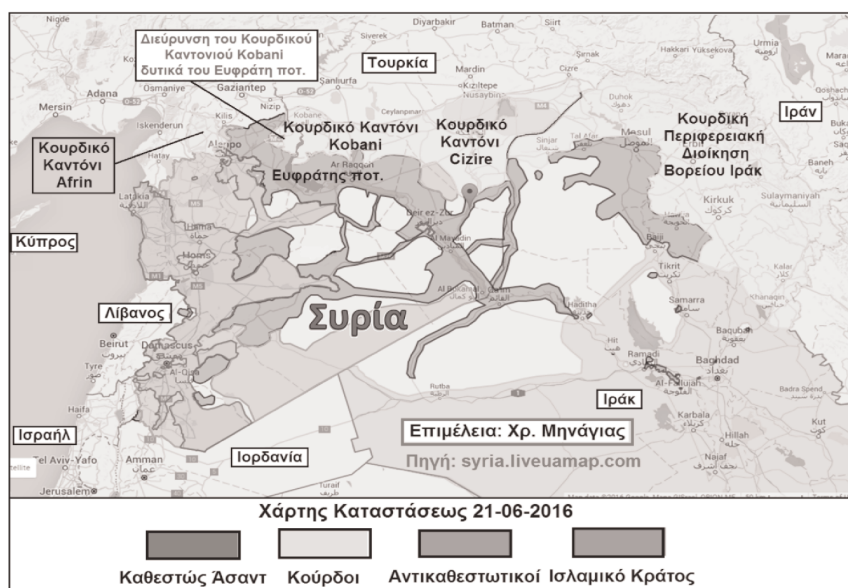
Περαιτέρω θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, η Άγκυρα και ο Ταγίπ Ερντογάν αντιλαμβάνονται την περιπλοκότητα της κατάστασης στη Συρία και όλες οι κινήσεις τους έχουν να κάνουν με μια ευρύτερη στρατηγική, ώστε να διατηρήσουν κάποιο ρόλο αναφορικά με τις επόμενες εξελίξεις στη χώρα αυτή και να μην απομονωθούν. Επίσης, σύμφωνα με την τουρκική αντίληψη, το κουρδικό κίνημα PYD της Συρίας θεωρείται μεγαλύτερη απειλή ακόμη και από το «Ισλαμικό Κράτος», δεδομένου ότι, η παρουσία των τζιχαντιστών κατά μήκος των τουρκο-συριακών συνόρων δεν θα είναι μόνιμη, σε αντίθεση με την κουρδική ηγεμονία, η οποία αφενός θα είναι μόνιμη στην περιοχή αυτή μέσω των καντονιών που ίδρυσαν, αφετέρου θα δημιουργήσει πολυδιάστατους γεωπολιτικούς κινδύνους που θα έχουν σχέση με την πιθανή δημιουργία κουρδικού κράτους και την αλλαγή των συνόρων στην περιοχή.

Παράλληλα, η διέλευση των κουρδικών δυνάμεων της Συρίας δυτικά του Ευφράτη ποταμού αποτελεί Ιστορικό και Γεωγραφικό Κέντρο Βάρους για την Τουρκία που έχει άμεση επίπτωση στους σχεδιασμούς της Άγκυρας για την επίλυση του κουρδικού

προβλήματος όπως αυτή επιθυμεί και επιδιώκει. Συνεπώς, ο πόλεμος που ξεκίνησε ο τουρκικός κρατικός μηχανισμός εναντίον του PKK τον Ιούλιο του 2015 δεν αφορά μόνο στην εξάλειψη του εν λόγω ανταρτικού κινήματος στις πόλεις και στην ύπαιθρο της τουρκικής επικράτειας, αλλά αποσκοπεί στη σταδιακή κατάρρευση των κουρδικών γεφυρών που ενώνουν τα ιδεολογικά, εθνικά, θρησκευτικά και πολιτιστικά τείχη που υπάρχουν μεταξύ της δυτικής Τουρκίας και των ανατολικών περιοχών της χώρας όπου η πλειοψηφία των Κούρδων είναι πραγματικότητα.

Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι, ο Ταγίπ Ερντογάν δεν έχει όρια και κανέναν ενδοιασμό να παίξει επικίνδυνα παιχνίδια είτε για να αποκτήσει περισσότερη δύναμη, είτε για να παραμείνει στην εξουσία όπως αυτός επιθυμεί. Μάλιστα, ένα ζήτημα που επιβεβαιώνει την άποψη αυτή και προκαλεί εύλογους προβληματισμούς είναι η επιδίωξη του να χορηγήσει την τουρκική υπηκοότητα σε Σύριους που εκτοπίστηκαν από τη χώρα τους και προσέφυγαν στην Τουρκία. Ειδικότερα:

- Ο Ερντογάν αφού χρησιμοποίησε το πρόβλημα των Σύριων «μεταναστών» ως εργαλείο άσκησης εξωτερικής πολιτικής με βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες διαστάσεις εναντίον της Ελλάδος και εν γένει της ευρωπαϊκής ένωσης, τώρα περνά στο επόμενο βήμα, μετατρέποντας την κρίση αυτή, αρχικά, σε εργαλείο άσκησης εσωτερικής πολιτικής και μελλοντικά σε έναν τρόπο παρέμβασης και απόκτησης ρόλου στη διαμόρφωση της Νέας Συρίας. Φυσικά ο ρόλος αυτός έχει να κάνει με το όραμα της Νέας Τουρκίας, ενώ οι ακόλουθες απόψεις είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικές για το θέμα αυτό. Η πρώτη αφορά στον βουλευτή Σαΐτ Γιουτζέ του κυβερνόντος κόμματος ΑΚΡ και μέλος της Επι-

τροπής της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης για τα Δικαιώματα των Προσφύγων ο οποίος δήλωσε τα εξής: «Αυτοί που λένε ότι η ιστορία της Τουρκίας αρχίζει μετά το 1923 δεν μπορούν να κατανοήσουν το βάθος και την ορθότητα της απόφασης μας να χορηγήσουμε

την τουρκική υπηκοότητα στους Σύριους πρόσφυγες. Στο παρελθόν στα εδάφη αυτά οι άνθρωποι που είχαν τον ίδιο πολιτισμό και την ίδια θρησκεία έφεραν τις ίδιες ταυτότητες. Ούτως ή άλλως, πριν από 100 χρόνια οι Σύριοι ήταν δικοί μας υπήκοοι.». Και η δεύτερη άποψη παρατίθεται στο ακόλουθο άρθρο του δημοσιογράφου Ρασίμ Οζάν Κιουτάχειαλι με τίτλο «Οι Σύριοι και ο στόχος της Μεγάλης Τουρκίας»: «Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είναι πράγματι ένας πολύ μεγάλος ηγέτης στον οποίο ανήκει η κυριότητα του αυτοκρατορικού ορίζοντα που δικαιούται η Τουρκία. Άλλωστε, ποιος άλλος θα είχε το θάρρος να πραγματοποιήσει αυτό το άνοιγμα στους Σύριους; Πρέπει να σταματήσουμε να βλέπουμε τους Σύριους πρόσφυγες ως βάρος και ως πρόβλημα, αλλά πρέπει να εστιασθούμε στη δυναμική που αυτοί έχουν στη βάση μιας μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στρατηγικής. Εξάλλου, η Τουρκία δεν είναι μια χώρα μεταναστών; Οι πρόγονοι των περισσότερων από εμάς δεν μετανάστευσαν στην Ανατολία (σ.σ. εννοεί τη Μικρά Ασία) από διαφορετικές περιοχές της Αυτοκρατορίας; (σ.σ. εννοεί την Οθωμανική Αυτοκρατορία).»

- Η κρίση των Σύριων μεταναστών αποτελεί την πιο σοβαρή κρίση της σύγχρονης Τουρκίας. Φυσικά, όπως γίνεται κάθε φορά έτσι και τώρα ο Ερντογάν μετατρέπει την κρίση αυτή σε μια πολιτική ευκαιρία, δεδομένου ότι οι μετανάστες αυτοί θα αποτελέσουν μια ερντογανική δεξαμενή ψηφοφόρων της τάξεως του 3%, ανοίγοντας το δρόμο για τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων που θα αφορούν στο όραμα του να αλλάξει το πολίτευμα της χώρας και να γίνει πρόεδρος μιας προεδρικής ή ημιπροεδρικής δημοκρατίας.

Παρατηρώντας, ωστόσο, τη γενικότερη τουρκική κατάσταση βλέπει κανείς ότι, η χορήγηση υπηκοότητας στους Σύριους δεν θα επιλύσει την «μεταναστευτική» κρίση, απλώς θα αλλάξει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της, δημιουργώντας νέες κοινωνικές, πολιτιστικές και πολιτικές προστριβές. Συνεπώς, με την πάροδο του χρόνου στα υπάρχοντα εσωτερικά προβλήματα της Τουρκίας θα προστεθεί και το πρόβλημα των Αράβων μεταναστών. Συνακόλουθα δε, το ακόλουθο άρθρο του έγκριτου Τούρκου δημοσιογράφου Καντρί Γκιουρσέλ για το θέμα αυτό αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον: «Που θα εγκατασταθούν οι 400.000 περίπου Σύριοι που βρίσκονται στους καταυλισμούς όταν θα τους δοθεί η τουρκική υπηκοότητα; Πρόκειται για ένα κρίσιμο και ιδιάζουσας σημασίας ερώτημα δεδομένου ότι μια ενδεχόμενη εγκατάσταση τους σε περιοχές που βρίσκονται οι Κούρδοι και οι Αλεβίτες θα αποτελέσει την αιτία αλλαγής της δημογραφικής δομής των περιοχών αυτών. Κατά συνέπεια, θα κλιμακωθεί η ένταση και θα αυξηθεί ο κίνδυνος δημιουργίας συγκρούσεων. Εάν ο Ερντογάν είχε πράγματι την πρόθεση να επιλύσει την κρίση των Σύριων που προσέφυγαν στην Τουρκία θα

έπρεπε να τους εντάξει αρχικά στο καθεστώς του πρόσφυγα και στη συνέχεια να τους χορηγήσει την τουρκική υπηκοότητα. Σημειωτέον ότι, η Τουρκία δεν αναγνωρίζει στους Σύριους το καθεστώς του πρόσφυγα, αλλά τους εντάσσει στο καθεστώς της προσωρινής προστασίας. Επίσης, αυτό αποτελεί μια πάγια τακτική της Άγκυρας, ώστε οι ροές των ανθρώπων που προσφεύγουν στην Τουρκία από την Ασία και την Αφρική να μην εγκαθίστανται μόνιμα εκεί, αλλά να μετακινούνται σε άλλες τρίτες χώρες. Επομένως, η απόφαση του Ερντογάν να χρησιμοποιήσει τους εν λόγω Σύριους θα φέρει τη χώρα αντιμέτωπη με μία πολύ σοβαρή απειλή στο μέλλον.». Ας σημειωθεί ακόμη ότι, σε όλα τα επίσημα έγγραφα τους οι Τούρκοι αναφέρονται μόνο σε «μετανάστες ή μεταναστευτικό» και ποτέ δεν αναγράφουν «πρόσφυγες ή προσφυγικό». (σ.σ. Σύμφωνα με οδηγία της ευρωπαϊκής ένωσης η «προσωρινή προστασία» εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη με έγκριση του Συμβουλίου, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής. Η απόφαση αυτή, αφενός λαμβάνεται όταν διαπιστωθεί η μαζική εισροή εκτοπισθέντων στην ευρωπαϊκή ένωση, αφετέρου καθορίζει τις ομάδες των προσώπων στα οποία θα εφαρμοστεί η προστασία. Η διάρκεια της «προσωρινής προστασίας» είναι ετήσια με δυνατότητα παράτασης για δύο χρόνια κατά ανώτατο όριο. Μπορεί επίσης να τερματιστεί όταν το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, κρίνει ότι η κατάσταση στη χώρα προέλευσης επιτρέπει τον ασφαλή και μόνιμο επαναπατρισμό των εκτοπισθέντων. Επίσης, τα κράτη μέλη οφείλουν να βεβαιώνονται για τη θέληση των εκτοπισθέντων να γίνουν δεκτοί στην επικράτειά τους. Τέλος, δύνανται να εξαιρεθούν από το ευεργέτημα της «προσωρινής προστασίας» πρόσωπα ύποπτα για εγκλήματα κατά της ειρήνης, εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, για σοβαρό έγκλημα που δεν είναι πολιτικό, για πράξεις που αντιβαίνουν στους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και πρόσωπα που θεωρούνται επικίνδυνα για την εθνική ασφάλεια του κράτους υποδοχής.)

Συμπερασματικά, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι, η διορθωτική πορεία που αποφάσισε να χάραξει ο Ταγίπ Ερντογάν για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν λόγω της αλαζονικής και τυχοδιωκτικής συμπεριφοράς του, στηρίζεται στους τρεις κύριους πυλώνες του τρόπου σκέψης του τουρκικού λαού: στη θρησκεία, την ιστορία και τον εθνικισμό. Στην περίπτωση όμως που οι γεωπολιτικές εξελίξεις πληξούν τον μεγαλοϊδεατισμό των Τούρκων, δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο μιας έτι περαιτέρω αναβάθμισης του κύρους των στρατιωτικών και μιας εν μέρει παρεμβατικότητας τους στην πολιτική ζωή της χώρας.

Πηγές: Τουρκικές εφημερίδες Milliyet, Sabah, Zaman, Cumhuriyet και Yeniasafak

Η πτώση της Βαστίλης και η άποψη του Ισλάμ

Του Ευαγγέλου Βενέτη*
Συνεργάτου ΕΛΙΣΜΕ

Η Βαστίλη έπεσε... Μόνο τυχαία δεν ήταν η χρονική συγκυρία της επίθεσης του Ισλαμικού Κράτους (ΙΚ) στη Νίκαια. Δεν συνέπεσε απλώς η επίθεση με την πιο σημαντική εορτή των Γάλλων με παγκόσμια σημασία. Δεν ήταν μόνο το γεγονός ότι η προσοχή της Γαλλίας και του κόσμου ήταν στραμμένη στην γαλλική επικράτεια. Δεν σκόπευε απλώς να προκαλέσει μεγάλο αριθμό θυμάτων για να ακουσθεί στην άκρη του κόσμου η επιχειρησιακή δεινότητα του ΙΚ και η ανεπάρκεια μίας μεγάλης χώρας και γεωπολιτικής δύναμης να προστατεύσει τους πολίτες της εντός της επικράτειας. Στόχευε στην καρδιά του συμβολισμού της Βαστίλης και ό,τι μέσω αυτής πρεσβεύει η Γαλλική Επανάσταση για τον δυτικό κόσμο τους τελευταίους δύο και πλέον αιώνες: η υπεροχή της φυλής επί της θρησκείας, η εκκοσμίκευση σε βάρος της μεταφυσικής, η ύλη επί του πνεύματος, το εγώ επί του εμείς, ο ορθολογισμός επί του συναισθήματος, η αθεΐα επί της πίστης, η δημοκρατία επί της μοναρχίας και εν τέλει ο διαχωρισμός εκκλησίας και κράτους.

Η Γαλλική επανάσταση έθεσε τον Θεό στο περιθώριο της καθημερινότητας του δυτικού ανθρώπου και έθεσε τις βάσεις για την συντριπτική αλλαγή του τότε χριστιανικού κόσμου σε αυτό που έχει διαμορφωθεί σήμερα και εξελίσσεται μέρα με την μέρα: μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία καταναλωτών χωρίς πολιτισμό και ιδιαίτερη αντίληψη της πραγματικότητας. Το Ισλάμ αλλά και όλες οι θρησκείες που έχουν τον θεό στο επίκεντρο της καθημερινότητας των πιστών διαφωνούν με τα κελεύσματα των Γάλλων επαναστατών. Οι Ουαχαβίτες Μουτζαχεντίν του αυτοαποκαλούμενου Ισλαμικού Κράτους δεν θα μπορούσαν να αποτελούν εξαίρεση.

Οι Ισλαμιστές μουσουλμάνοι ανά τον κόσμο θεωρούν ότι η Γαλλική επανάσταση δεν περιορίστηκε μόνο στην αλλαγή του χριστιανικού κόσμου αλλά μέσω της αποικιοκρατίας έθεσε ως στόχο την βίαιη και υπεροπτική μετάλλαξη και του ισλαμικού κόσμου από μέρους των αποικιοκρατών Άγγλων και Γάλλων. Μόνο που στον ισλαμικό κόσμο οι ιδέες των Γάλλων Διαφωτιστών επηρέασαν μόνο το εποικοδόμημα της κάθε μουσουλμανικής κοινωνίας χωρίς να διεισδύσουν στην βάση της κοινωνίας.

Και αν ιδρύθηκαν έθνη-κράτη τα οποία διέλυσαν την έννοια της μουσουλμανικής κοινότητας (ούμμα) και ενότητας, ο εθνικισμός δεν υπήρξε δημοφιλής στα πολυπληθή ευσεβή πληθυσμιακά στρώματα των Μουσουλμάνων. Γιατί; Μα, επειδή το Ισλάμ δεν είναι απλώς θρησκεία, όπως ο Χριστιανισμός, αλλά ένα θρησκευτικό-κοινωνικό-πολιτικό-οικονομικό λεπτομερές σύστημα και τρόπος ζωής. Αυτό το σύστημα δεν δέχεται κανένα από τα κελεύσματα της Γαλλικής Επανάστασης. Και γι' αυτό μέχρι σήμερα αντιδρά σε αυτά και στο απότοκό τους, την παγκοσμιοποίηση.

Η Βαστίλη έπεσε για άλλη μια φορά, λοιπόν, όπως κάθε χρόνο. Μόνο που αυτή την φορά οι Γάλλοι και ο λοιπός δυτικός κόσμος καλούνται να αντιληφθούν ότι χωρίς την λογική θεώρηση του κόσμου που πρεσβεύει η ίδια η Γαλλική Επανάσταση, και χωρίς τον διαπολιτιστικό σεβασμό που επιβάλλει η αρχή της ελευθερίας, η Δύση καθίσταται επικίνδυνα ναρκισσιστική, καταργώντας την διαπολιτιστική αμοιβαιότητα και σεβασμό.

Η δαιμονοποίηση του Άλλου και η υποτίμηση του με υπεραπλουστευμένες ερμηνείες του τύπου της δήθεν ψυχοπάθειας, της δήθεν έλλειψης μόρφωσης των κατά καιρούς δραστών των επιθέσεων δεν είναι αντικειμενική και παραπλανά την κοινή γνώμη στην Δύση για τα κίνητρα της αντιπαράθεσης με τον ισλαμικό κόσμο.

Αντί να αναζητά η Δύση την «ρίζα του Κακού» στην Μέση Ανατολή, είναι επιβεβλημένο να προβεί αφενός σε μία πολιτιστική ενδοσκόπηση για τον άνισο τρόπο που βλέπει η Δύση σήμερα τους άλλους πολιτισμούς, αφετέρου σε αυτοκριτική για τις γεωπολιτικές της αποφάσεις στον ισλαμικό κόσμο (Παλαιστινιακό, αποσταθεροποίηση κυβερνήσεων του ισλαμικού κόσμου κλπ.), καταστάσεις οι οποίες δυναμιτίζουν την κοινή γνώμη ένθεν κακείθεν, δίνοντας την ευκαιρία στα άκρα να αναδειχθούν...

*Υπεύθυνος Ερευνητικού Προγράμματος Μέσης Ανατολής – ΕΛΙΑΜΕΠ Πρόγραμμα Μεταναστευτικών Σπουδών, Κέντρο Ελληνικών Σπουδών «Σταύρος Νιάρχος», Παν/μιο Σάιμον Φρέιζερ – Καναδάς

Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Γεγονότα και εξελίξεις στο διάστημα από 11 ΙΟΥΝΙΟΥ έως 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ. Μουστάκη
Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

1.ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

α. Κύπρος

Συνεχίζεται ο ενδοκυπριακός διάλογος χωρίς κάποια ουσιαστική εξέλιξη. Αγκάθια εξακολουθούν να αποτελούν η εκ περιτροπής προεδρία, οι εγγυήσεις, το εδαφικό, που η τουρκοκυπριακή πλευρά αρνείται την επιστροφή της Μόρφου και το περιουσιακό.

Ο κ. Ακιντζί απεκάλυψε ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά κατέθεσε άτυπο έγγραφο για το θέμα των εγγυήσεων στις 2 Σεπτεμβρίου το οποίο δεν ικανοποιεί τις ανησυχίες της τουρκοκυπριακής πλευράς, προσθέτοντας ότι δεν βλέπει σύστημα εγγυήσεων χωρίς την παρουσία της Άγκυρας.

Στις 7 Σεπτεμβρίου ο κ. Αναστασιάδης δήλωσε ότι μετά την τελευταία συνάντηση του εν εξελίξει κύκλου συνομιλιών στις 14 Σεπτεμβρίου θα εκδοθεί κοινή ανακοίνωση των δύο ηγετών στην οποία θα αναφέρεται η σημειωθείσα πρόοδος και όχι μερική συμφωνία.

Στις 26 Σεπτεμβρίου θα πραγματοποιηθεί τριμερής συνάντηση στη Νέα Υόρκη του ΓΓ/ΟΗΕ με τους κ.κ. Αναστασιάδη και Ακιντζί, με τις ΗΠΑ να πιέζουν και για πολυμερή διάσκεψη εφό-

σον εκτιμηθεί ότι έχει σημειωθεί πρόοδος.

Από όσα έχουν διαρεύσει, αλλά και από τις δηλώσεις των δύο ηγετών δεν έχει σημειωθεί τέτοια πρόοδος που θα δικαιολογούσε μια πολυμερή διάσκεψη και επομένως θα υπάρξει και νέος κύκλος συνομιλιών.

Στις 8 Σεπτεμβρίου κατά τη συνεδρίαση της υποεπιτροπής ΜΑ και Β.Αφρικής της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Κογκρέσου, αναφέρθηκε, ότι μία λύση του Κυπριακού θα μπορούσε να δημιουργήσει τις συνθήκες για απ'ευθείας μεταφορά αερίου από το Ισραήλ, μέσω Κύπρου, στην Τουρκία και απ'εκεί προς την Ευρώπη και ότι ένα τέτοιο σχήμα θεωρείται βιώσιμο, σε αντίθεση με τον υποθαλάσσιο αγωγό Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδος.

β. Προσφυγικό

Στις 4 Σεπτεμβρίου ο Γερμανός Υπουργός Εσωτερικών κ. Μεζιέρ και στις 5 Σεπτεμβρίου η εκπρόσωπος της ΕΕ για το προσφυγικό κ. Μπερτό δήλωσαν, ότι η Ελλάδα μέχρι το Δεκέμβριο 2016 θα έχει ενταχθεί στην οικογένεια

του Δουβλίνου και ως εκ τούτου θα πρέπει να δεχθεί πίσω, ως πρώτη χώρα εισόδου, πρόσφυγες, που είχαν υποβάλει αίτημα προστασίας, πριν προωθηθούν στη Γερμανία και σε άλλες χώρες της ΕΕ.

Η τυχόν επιστροφή προσφύγων σε συνδυασμό με την αύξηση των ροών από την Τουρκία στα νησιά θα μετατρέψουν την χώρα σε αποθήκη εκατοντάδων χιλιάδων προσφύγων. Το πρόβλημα θα είναι ακόμη μεγαλύτερο σε περίπτωση που καταρρεύσει η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας.

Η ΕΕ, εκτιμώντας ότι η Τουρκία θα τηρήσει τη συμφωνία δηλώνει ότι δεν διαθέτει σχέδιο Β. Σύμφωνα μάλιστα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, η Γερμανία σχεδιάζει την άσκηση πιέσεων, ακόμη και οικονομικών, στην Ελλάδα προκειμένου να φυλάξει αποτελεσματικότερα τα σύνορά της σε συνεργασία με τη FRONTEX. Επίσης στις 7 Σεπτεμβρίου ο πρωθυπουργός της Σλοβενίας κ. Τσέραρ κατηγόρησε τη χώρα μας ότι δεν φυλάει αποτελεσματικά τα εξωτερικά σύνορα της Σέγκεν και ότι χρησιμοποιεί τη βοήθεια που παίρνει για άλλους σκοπούς.

Η Ελλάδα οφείλει να έχει σχέδιο Β για την αντιμετώπιση κάθε μιας, αλλά και όλων μαζί των πιθανών δυσμενών εξελίξεων και να μη βασίζεται στην ΕΕ, η οποία το μόνο που σκέπτεται είναι να τα φορτώσει όλα στην Ελλάδα ενισχύοντάς την μόνο οικονομικά. Επίσης πρέπει να στείλει το μήνυμα, με τη λήψη μέτρων στο εσωτερικό, προς όλους τους πιθανούς πρόσφυγες ότι η ζωή τους στη χώρα μας δεν θα είναι τόσο άνετη, όσο τους υπόσχονται οι διακηρύξεις.

γ. Ε/Τ Σχέσεις

Μετά το πραξικόπημα έχουν παγώσει οι διερρευνητικές συνομιλίες για το Αιγαίο και τα ΜΟΕ και ουδείς γνωρίζει, μετά τα νέα δεδομένα, αν θα αναθεωρηθεί η τουρκική πολιτική έναντι της Ελλάδος ή όχι.

Η συμφωνία για το προσφυγικό, όπως συμφώνησαν οι δύο πρωθυπουργοί σε τηλεφωνική τους συνομιλία, έχει καλά αποτελέσματα με τις ροές να έχουν ελαχιστοποιηθεί.

Ένταση στις σχέσεις των δύο χωρών προκάλεσαν η μη χορήγηση αδείας για λειτουργία στην Παναγία Σουμελά στην Τραπεζούντα, ενώ εδίδετο τα τελευταία τρία έτη και η δήλωση του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, κατά το προσκύνημά του στην Παναγία Σουμελά στο Βέρμιο στις 15 Αυγούστου, ότι η Τουρκία πρέπει να αναγνωρίσει την γενοκτονία των Ποντίων, η οποία προκάλεσε την οργισμένη αντίδραση του ΥΠΕΞ της Τουρκίας, που τον κατηγορήσε για δημαγωγία.

Κλίμα εντάσεως θα προκληθεί σε περίπτωση που η ελληνική δικαιοσύνη απορρίψει το αίτημα-απαίτηση της Τουρκίας για έκδοση των επτά πραξικοπηματιών που πέρασαν με ελικόπτερο στην Αλεξανδρούπολη.

Η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να εφαρμόσει τα διεθνή νόμιμα και να μην υποκύψει σε απειλές.

Κατά τα λοιπά η Ελλάδα πρέπει να τηρήσει αυστηρή ουδετερότητα και να μη εμπλακεί στη διένεξη ΕΕ και ΗΠΑ με την Τουρκία, γιατί μας συμφέρει μια σταθερή χώρα με ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Αντίθετα μια χώρα σπαρασόμενη από εσωτερικές διενέξεις και κυρίως από έναν εμφύλιο θα είναι ότι χειρότερο, γιατί πέραν των πιθανών θερμών επεισοδίων η Ελλάδα θα μετατραπεί σε ένα τεράστιο Hot Spot για να φιλοξενήσει τις χιλιάδες Τούρκους πρόσφυγες, που θα αναζητήσουν καταφύγιο στη χώρα μας.

δ. Σκοπιανό

Πλήρης στασιμότητα επικρατεί στις διαπραγματεύσεις υπό τον κ. Νίμιτς, για το θέμα της ονομασίας, λόγω της πολιτικής αστάθειας που επικρατεί στα Σκόπια και θα συνεχιστεί, κατ'ελάχιστον, μέχρι τις εκλογές που θα γίνουν στις 11 Δεκεμβρίου.

Στις 24 Ιουνίου συναντήθηκαν στα Σκόπια οι ΥΠΕΞ της Ελλάδος κ.Κοτζιάς και των Σκοπίων κ. Ποπόσκι, όπου ανακοίνωσαν τη συμφωνία για έντεκα ΜΟΕ.

ε. Σχέσεις με Αλβανία

Ο οδικός χάρτης, που συμφώνησαν οι ΥΠΕΞ της Ελλάδος και της Αλβανίας κ. Μπουσάτι τον Ιούνιο, δεν έχει αρχίσει να υλοποιείται, ενώ συνεχίζονται οι τριβές στις σχέσεις των δύο χωρών.

Η συμφωνία, μεταξύ άλλων, προβλέπει την έναρξη συνομιλιών για τις θαλάσσιες ζώνες, το καθεστώς του εμπολέμου, τα δύο νεκροταφεία για του Έλληνες νεκρούς του 1940 και τη μειονότητα.

Ο κ. Ράμα δεν πρόκειται να προχωρήσει σε συζητήσεις, γιατί είναι αυτός που προκάλεσε την ακύ-

ρωση, από το Συνταγματικό Δικαστήριο, της Συμφωνίας για τις θαλάσσιες ζώνες και δεν είναι εύκολο να αλλάξει στάση. Επίσης η κυβερνητική συνεργασία με το κόμμα των «Τσάμηδων» δεν του επιτρέπει να συζητήσει τα θέματα της μειονότητας και μάλιστα εν όψει της προεκλογικής περιόδου για τις εκλογές του Ιουνίου 2017, που θα ανέβουν οι εθνικιστικές κορώνες.

2. ΤΟΥΡΚΙΑ

α.Εσωτερική Κατάσταση

Στις 5 Ιουλίου εξεδηλώθη στρατιωτικό πραξικόπημα το οποίο κατεστάλη κατόπιν κινητοποιήσεως του λαού, μέσω τηλεοράσεως, από τον κ. Ερντογάν, που διέφυγε τη σύλληψή του.

Ο κ. Ερντογάν κατηγορήσε ως υποκινητή τον αυτοεξόριστο στις ΗΠΑ Ιμάμη Φετουλάχ Γκιουλέν και απαίτησε την άμεση έκδοσή του, την οποία αρνήθηκε ο κ. Ομπάμα, πριν ακολουθηθούν οι νόμιμες διαδικασίες. Αυτό εξόργισε την Τουρκία και οι σχέσεις των δύο χωρών βρίσκονται σε ένταση.

Ο κ. Ερντογάν, μετά την κήρυξη της χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, εξαπέλυσε σαρωτικό κύμα εκκαθαρίσεων στις ΕΔ, τη Δικαιοσύνη, το Διπλωματικό Σώμα, τα Πανεπιστήμια, την Παιδεία και τους ιδιώτες επιχειρηματίες, φυλακίζοντας ή απομακρύνοντας όλους τους αντιπάλους του, γκιουλενιστές και μη. Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν οι αντίπαλοί του (διαπόμηση, βιαιοπραγίες, λιντσαρίσματα κ.λ.π.) χαρακτηρίστηκε από τη Δύση βάρβαρος και μη συμβατός σε «κράτος δικαίου».

Οι παρεμβάσεις του στις ΕΔ (διαπόμηση ανωτάτων αξιωματικών, αποστρατείες ικανών και προώθηση ημετέρων, ο διαχωρισμός των στελεχών σε προσκεϊμένους και μη, το κλείσιμο των παραγωγικών σχολών και η αποστρατεία μικρών στε-

λεχών και ιδιαίτερα 265 πιλότων) ήταν βίαιες και άστοχες με αποτέλεσμα την απαξίωσή τους σε βαθμό που θα απαιτηθεί πολύς χρόνος για να ξαναβρούν την όποια ισχύ είχαν πριν το πραξικόπημα. Η δήλωση του Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων, ότι οι επιχειρήσεις στη Συρία απέδειξαν πως δεν έχασαν τίποτα από την ισχύ τους, έγινε για εσωτερική κατανάλωση, γιατί είναι γνωστό ότι οι τζιχαντιστές είχαν αποχωρήσει από την πόλη Τζαραμπλούς και η επίθεση έγινε «εν κενώ» όπως είχε γίνει και στην Κύπρο, που αποβιβάστηκαν χωρίς αντίσταση!!!

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις του ISIS και του PKK έχουν ενταθεί σε βαθμό που πολλοί αναλυτές, κυρίως υποστηρικτές του κ. Ερντογάν, υποστηρίζουν ότι βρίσκεται σε εξέλιξη σχέδιο των ξένων για να οδηγηθεί η χώρα σε εμφύλιο τύπου Συρίας.

Η νίκη του κ. Ερντογάν θα αποδειχθεί πύρρειος γιατί τόσο τα στελέχη των ΕΔ, που περιθωριοποιήθηκαν όσο και ένα μεγάλο μέρος του λαού, που έχει συνδέσει το κλέος της Τουρκίας με τις ΕΔ θα αναζητήσει τρόπους εκδίκησης. Το μέλλον του κ. Ερντογάν και της Τουρκίας διαγράφεται δυσοίωνα, είτε θα εξουδετερωθεί ο ίδιος είτε η χώρα θα οδηγηθεί σε εμφύλιο.

β. Εξωτερικές Σχέσεις

Οι σχέσεις με τις ΗΠΑ βρίσκονται σε ένταση (λεπτομέρειες στην παράγραφο 4).

Ο νέος πρωθυπουργός κ. Γκιλντιρίμ, αντιλαμβανόμενος τα αδιέξοδα που είχε δημιουργήσει η πολιτική Νταβούτογλου αποκατέστησε τις σχέσεις με Ισραήλ, Ρωσία και Ιράν.

Ο κ. Ερντογάν, μετά την ένταση των σχέσεων με ΗΠΑ και ΕΕ, που τις κατηγόρησε ότι δεν τον στήριζαν κατά το πραξικόπημα, έκανε

άνοιγμα προς τη Ρωσία και συναντήθηκε με τον κ. Πούτιν. Οι δύο άνδρες συμφώνησαν για συνεργασία στον ενεργειακό τομέα με την αναβίωση του Turkish Stream, στην οικονομία, αλλά και στην πολεμική βιομηχανία, γεγονός που οδήγησε πολλούς στην εκτίμηση για στρατηγικό αναπροσανατολισμό της Τουρκίας.

Η αλλαγή αμυντικής πολιτικής από την Τουρκία είναι πολύ δύσκολη, γιατί η αμυντική βιομηχανία της είναι εξαρτημένη από τις ΗΠΑ και η οικονομία της βασίζεται στη συνεργασία με την ΕΕ και δεν μπορεί να υποκατασταθεί από τη Ρωσία ή κάποια άλλη χώρα.

Οι όποιες κινήσεις του κ. Ερντογάν έχουν στόχο να ικανοποιήσουν τους οπαδούς του.

Οι σχέσεις με την ΕΕ είχαν επίσης ενταθεί λόγω των απειλών ευρωπαίων αξιωματούχων ότι η πόρτα της Ευρώπης θα είναι κλειστή αν ο κ. Ερντογάν συνεχίζει να μην εφαρμόζει τους κανόνες «κράτους δικαίου» και αν επαναφέρει, όπως απειλεί, τη θανατική ποινή. Η κατάσταση άρχισε να αλλάζει μετά την επίσκεψη στην Άγκυρα στις 7 Σεπτεμβρίου της κ. Μογκερίν και του Επιτρόπου για τη Διεύρυνση κ. Γιόχανς Χαν, ο οποίος, ξεχνώντας τα περί «κράτους δικαίου», δήλωσε ότι η Τουρκία ήταν και παραμένει υποψηφία για ένταξη χώρα.

3. Ευρωπαϊκή Ένωση

α. Βρετανία

Στο δημοψήφισμα της 23 Ιουνίου 2015 επικράτησε το Brexit με 51,9% έναντι 48,1% του Bremain. Στη Σκωτία το 62% και στη Β.Ιρλανδία το 56% ψήφισαν υπέρ του Bremain. Κατόπιν αυτού παραιτήθηκε ο πρωθυπουργός κ. Κάμερον και στη θέση του εξελέγη η κ. Μέι, η οποία δήλωσε ότι θα υλοποιήσει την απόφαση. Ακόμη αναγκάστηκε σε

παραίτηση ο αρχηγός του Εργατικού Κόμματος και προκηρύχθηκαν εσωκομματικές εκλογές για τις 22 Σεπτεμβρίου, στις οποίες θα είναι και πάλι υποψήφιος.

Μετά το πρώτο σοκ άρχισαν συζητήσεις για τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να αγνοηθεί το Brexit, είτε με νέο δημοψήφισμα, είτε με εκλογές στις οποίες κάποιο κόμμα θα έχει δηλώσει σαφώς ότι θα ακυρώσει, είτε με παραπομπή του στο Κοινοβούλιο, σε περίπτωση που η Δικαιοσύνη αποφασίσει θετικά στο σχετικό αίτημα που έχουν υποβάλλει ομάδες πολιτών.

Η Σκωτία δήλωσε ότι επεξεργάζεται σχέδιο διεξαγωγής δημοψηφίσματος για την ανεξαρτητοποίησή της και την παραμονή της στην ΕΕ.

Πολλοί πιστεύουν και μαζί με αυτούς και ο ΥΠΕΞ των ΗΠΑ κ. Κέρι, ότι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος δεν θα υλοποιηθεί, αλλά η κ. Μέι επιμένει ότι θα το υλοποιησει.

β. Γερμανία

Στις 5 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκαν τοπικές εκλογές στο Μεκλεμβούργο, στις οποίες το CDU της κ. Μέρκελ περιορίστηκε στην Τρίτη θέση με 15%, με πρώτο το σοσιαλιστικό SPD με 25% και δεύτερο το ξενοφοβικό AfD με 17% το οποίο ανεβαίνει και δημοσκοπικά. Ο γερμανικός τύπος αποδίδει το αποτέλεσμα στην προσφυγική κρίση και προαναγγέλει το λυκόφως της κ. Μέρκελ, της οποίας η δημοτικότητα στις τελευταίες δημοσκοπήσεις έπεσε από το 59% στο 47%.

Στις 16 Αυγούστου διέρρευσε απόρρητο έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών προς αριστερό κόμμα, με το οποίο χαρακτηριζόταν η Τουρκία ως «πλατφόρμα τρομοκρατικών οργανώσεων» τις οποίες υποστηρίζει και ενεργά, προκαλώντας την έντονη αντίδραση του κ. Ερντογάν και την περαιτέρω ένταση στις

σχέσεις των δύο χωρών.

Η Τουρκία δεν χορήγησε άδεια σε Γερμανούς βουλευτές να επισκεφθούν στις 25 Αυγούστου Γερμανούς στρατιώτες που υπηρετούν στη Βάση Ιντσιρλίκ, ως αντίποινα για την έγκριση από το γερμανικό κοινοβούλιο στις 2 Ιουνίου του ψηφίσματος για την γεννοκτονία των Αρμενίων.

γ. Γαλλία

Σοκ έχουν προκαλέσει σε όλο τον κόσμο το πολύνεκρο τρομοκρατικό κτύπημα του ISIS στις 14 Ιουλίου στη Νίκαια με 84 νεκρούς και 303 τραυματίες και ο αποκεφαλισμός ιερέα στις 26 Ιουλίου εντός ναού στη Νορμανδία, από τζιχαντιστές.

Κατόπιν αυτού ανανεώθηκε για Τρίτη φορά η κήρυξη της χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, που αποφασίστηκε μετά τις πολυαίμακτες επιθέσεις του περασμένου Νοεμβρίου.

Αντιδρώντας ο κ. Ολάντ ανακοίνωσε ότι η Γαλλία θα συνεχίσει τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς κατά του ISIS και ότι θα ενισχύσει με όπλα και εφόδια την ιρακινή κυβέρνηση. Απέκλεισε όμως την ανάπτυξη στρατευμάτων στο έδαφος.

Στις 28 Ιουλίου ο κ. Ολάντ ανακοίνωσε ότι προτίθεται να δημιουργήσει εθνοφρουρά για να συνδράμει στη μάχη κατά των τρομοκρατών.

δ. Ιταλία

Στις 22 Αυγούστου συναντήθηκαν στην Ιταλία η κ. Μέρκελ, ο κ. Ολάντ και ο κ. Ρέντζι, όπου συζητήσαν το μέλλον της ΕΕ, μετά το Brexit.

Σύμφωνα με διπλωματικές πηγές, οι κ.κ. Ολάντ και Ρέντζι, υποστηρίζουν ότι οι λαοί χρειάζονται «περισσότερη Ευρώπη» με τολμηρά βήματα στα πεδία της οικονομίας, της άμυνας, της παιδείας και του πολιτισμού. Αντιθέτως η κ. Μέρκελ, που

αντιμετωπίζει πίεση από το ευρωσκεπτικιστικό AFD εν όψει των εκλογών του 2017, διαμηνύει ότι δεν χρειάζεται «περισσότερη Ευρώπη», αλλά «καλύτερη Ευρώπη» και απορρίπτει το ενδεχόμενο χαλάρωσης της δημοσιονομικής πειθαρχίας.

ε. Αυστρία

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την επανάληψη στις 4 Δεκεμβρίου του β' γύρου των προεδρικών εκλογών, που ακυρώθηκαν από το δικαστήριο.

Αντίπαλοι θα είναι ο υποψήφιος των πρασίνων κ. Μπέλερ, που είχε αναδειχθεί νικητής και ο υποψήφιος του ακροδεξιού κόμματος κ. Χόφερ.

στ. Ισπανία

Το Κοινοβούλιο δεν έδωσε ψήφο εμπιστοσύνης στον κ. Ραχόι και κατά πάσαν πιθανότητα η χώρα θα οδηγηθεί και σε τρίτες συνεχόμενες εκλογές.

4. ΗΠΑ

Συνεχίζεται η προεκλογική εκστρατεία για τις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου, με την κ. Κλίντον να προηγείται στις δημοσκοπήσεις.

Το ΥΠΕΞ της Ρουμανίας διέψευσε τις φήμες ότι οι ΗΠΑ έχουν αρχίσει τη μεταφορά των ΠΟ (περισσότερα από 20) από το Ιντσιρλίκ στη Ρουμανία, λόγω της επιδεινώσεως των σχέσεών τους με την Τουρκία.

Ως είναι γνωστόν πληροφωρίες αναφορικά με τη διακίνηση ΠΟ στις ΗΠΑ ποτέ δεν επιβεβαιώνονται.

Στις 23 Αυγούστου ο αντιπρόεδρος κ. Μπάιντεν επισκέφθηκε τη Λετονία προκειμένου να διαβεβαιώσει τις χώρες της Βαλτικής ότι το ΝΑΤΟ θα τις προστατεύσει σε περίπτωση που δεχθούν επίθεση και να

τους συστήσει να μη λαμβάνουν υπόψη τις περί του αντιθέτου διακηρύξεις του κ. Τραμπ.

Στις 24 Αυγούστου ο κ. Μπάιντεν επισκέφθηκε την Τουρκία με στόχο την εξομάλυνση των σχέσεων των δύο χωρών.

Για την έκδοση του Γκιουλέν επανέλαβε τη θέση των ΗΠΑ για τήρηση της νομιμότητας. Χαρακτήρισε νόμιμη την τουρκική επιχείρηση στο έδαφος της Συρίας και κάλεσε τους Σύρους Κούρδους να αποσυρθούν ανατολικά του Ευφράτη, απειλώντας τους με διακοπή της υποστηρίξεώς τους σε περίπτωση που δεν συμμορφωθούν. Και ενώ οι τόνοι είχαν αρχίσει να χαμηλώνουν, νέα ένταση προκάλεσε η σύσταση των ΗΠΑ για τερματισμό των επιχειρήσεων εναντίον των Κούρδων στη Συρία (λεπτομέρειες στην παράγραφο 8α).

5. ΝΑΤΟ

Από 8 έως 9 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία η Σύνοδος Κορυφής της Συμμαχίας, κατά την οποία αποφασίστηκε, μεταξύ άλλων, και η ανάπτυξη 4 πολυεθνικών Μονάδων, 1000 ανδρών εκάστη, στην Πολωνία και στις χώρες της Βαλτικής, προκειμένου να κατευναστούν οι ανησυχίες των χωρών της Αν. Ευρώπης για τυχόν επανάληψη του σεναρίου τύπου Ουκρανίας.

Το Κρεμλίνο αντέδρασε με δηλώσεις, στις 9 Ιουλίου του εκπροσώπου της προεδρίας, ο οποίος χαρακτήρισε την ενέργεια ως πρόκληση, αναφέροντας όμως ότι η Ρωσία παρά ταύτα, παραμένει ανοικτή στο διάλογο, στις 10 Ιουλίου του κ. Λαβρόφ, ο οποίος χαρακτήρισε την απόφαση του ΝΑΤΟ ως προσπάθεια αντιμετώπισης μιας ανύπαρκτης απειλής από ανατολάς.

Από 14-18 Αυγούστου πραγματοποιήθηκαν κοινές ναυτικές ασκήσεις των ΗΠΑ και της Ρουμανίας στη Μαύρη Θάλασσα, προκαλώντας την αντίδραση της Μόσχας, η

οποία ανησυχεί ιδιαίτερα από την πίεση που ασκούν η Πολωνία και οι χώρες της Βαλτικής στο ΝΑΤΟ για την παρουσία μόνιμης ναυτικής του δύναμης στη Μαύρη Θάλασσα.

Ο ΓΓ του ΝΑΤΟ κ. Στόλτενπεργκ, δήλωσε στις 21 Ιουλίου ότι δεν τίθεται θέμα αναθεώρησης της συμμετοχής της Τουρκίας στη συμμαχία. Το ίδιο δήλωσε και ο εκπρόσωπος της τουρκικής προεδρίας στις 11 Αυγούστου, προσθέτοντας όμως ότι η Τουρκία «δεν έλαβε την επιθυμητή στήριξη, από τους δυτικούς συμμάχους στον τομέα της άμυνας και ως εκ τούτου είναι φυσικό να αναζητεί άλλες εναλλακτικές λύσεις».

Τελικά η Τουρκία και στο ΝΑΤΟ θα παραμείνει και υποψηφία για ένταξη στην ΕΕ θα είναι.

6. ΡΩΣΙΑ

Στις 22 Αυγούστου το Ιράν ανακοίνωσε ότι σταμάτησε η χρησιμοποίηση της Βάσεως Χαμαντάν από τη ρωσική αεροπορία, που είχε αρχίσει στις 17 Αυγούστου, επικρίνοντας ταυτόχρονα και το Πεκίνο, γιατί προέβη σε δημοσιοποίηση της χρησιμοποίησής της, χωρίς την άδειά του.

Στις 9 Αυγούστου συναντήθηκαν στη Μόσχα οι κ.κ. Πούτιν και Ερντογάν, επισφραγίζοντας και επίσημως την πλήρη αποκατάσταση των σχέσεων των δύο χωρών, ύστερα από την επιστολή συγγνώμης του κ. Ερντογάν.

Ρώσοι αναλφάβητοι εκτιμούν ότι η προέγχιση είναι επιφανειακή, γιατί η κίνηση του κ. Ερντογάν αποτελεί αντιπερισπασμό προς τις ΗΠΑ και την ΕΕ για τη στάση τους μετά την απόπειρα πραξικοπήματος.

Στις 24 Αυγούστου η Ρωσία ανακοίνωσε την παράταση του εμπάργκο στα ελληνικά αγροτικά προϊόντα μέχρι το 2017. Έως τώρα οι απώλειες για την Ελλάδα, από τον

Αύγουστο 2014, που άρχισε το εμπάργκο, έχουν φτάσει στα 180 εκατομ.

7. ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Στις 10 Αυγούστου οι ρωσικές μυστικές υπηρεσίες ανακοίνωσαν ότι απέτρεψαν τρομοκρατικές επιθέσεις με στόχο κρίσιμες εγκαταστάσεις στην Κριμαία, που θα πραγματοποιούσαν Ουκρανοί πράκτορες με στόχο την αποσταθεροποίηση της Χερσονήσου πριν τις εκλογές του Σεπτεμβρίου.

Οι μυστικές υπηρεσίες της Ουκρανίας προέβησαν σε διάψευση, χαρακτηρίζοντας τη ρωσική ενέργεια ως προβοκάτσια, με τον πρόεδρο Ποροσένκο να δηλώνει ότι ο κ. Πούτιν ψάχνει για αιτίες πολέμου και να διατάσσει τις Μονάδες κοντά στην Κριμαία να βρίσκονται σε πολεμική ετοιμότητα.

Απαντώντας ο κ. Πούτιν διέταξε την ενίσχυση των μέτρων ασφαλείας στις εγκαταστάσεις της Κριμαίας και στις 12 Αυγούστου η Ρωσία ανέπτυξε και πυραύλους S-400 σε αυτή.

Το θέμα συζητήθηκε μεταξύ των κ.κ. Ομπάμα και Πούτιν, αλλά και μεταξύ των άλλων ηγετών στο περιθώριο της G20 στο Πεκίνο στις 5 Σεπτεμβρίου. Ο κ. Ολάντ μάλιστα ανήγγειλε τη διοργάνωση, κατά τις προσεχείς εβδομάδες, μιας Συνόδου Κορυφής, ανάμεσα σε Γερμανία, Γαλλία, Ρωσία και Ουκρανία.

8. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

α. Συρία

Ύστερα από τις διαδοχικές συναντήσεις οι κ.κ. Κέρι και Λαβρόφ, αλλά και μετά τη συνάντηση Ομπάμα και Πούτιν στις 5 Σεπτεμβρίου στο Πεκίνο, ανακοίνωσαν στις 8 Σεπτεμβρίου ότι συμφώνησαν για εκκενρία από τη νύκτα 11 προς 12 Σεπτεμβρίου, η οποία αν τηρηθεί μια εβδομάδα θα οδηγήσει

και στη συνεργασία των αεροπορικών δυνάμεων ΗΠΑ και Ρωσίας κατά του ISIS. Από την ανακωχή εξαιρέθηκαν το ISIS και η οργάνωση Φατάχ αλ Σαμ, μέχρι πρότινος Αλ Νούρσα.

Οι δυνάμεις του Άσαντ, με την υποστήριξη της ρωσικής αεροπορίας έχουν ανακαταλάβει πολλές πόλεις από αυτές που κατείχαν οι αντικαθεστωτικοί και οι τζιχαντιστές και ήδη ανεμένετο και πτώση της πόλεως Χαλέπι, της οποίας ο πληθυσμός απειλείται με ανθρωπιστική καταστροφή. Σύμφωνα με επιβεβαιωμένες πληροφορίες ο στρατός του Άσαντ χρησιμοποιεί και βόμβες χλωρίου.

Οι Κούρδοι του PYD συνεχίζοντας τις επιχειρήσεις κατά μήκος των συνόρων Συρίας-Τουρκίας, με στόχο την ένωση των κουρδικών καντονίων, είχαν περάσει στις 23 Αυγούστου δυτικά του Ευφράτη, είχαν καταλάβει την πόλη Ναμπίζ και απέμενε μόνο η κατάληψη της πόλεως Τζαραμπλούς για να ολοκληρώσουν το στόχο τους.

Προ αυτού του κινδύνου, η Τουρκία εισέβαλε στη Συρία στις 24 Αυγούστου και κατέλαβε την πολη Τζαραμπλούς με πρόσχημα, όπως ανακοίνωσε, της απομακρύνσεως των τζιχαντιστών από την περιοχή, που την χρησιμοποιούσαν ως ορμητήριο για τα τρομοκρατικά κτυπήματα στο έδαφός της. Παράλληλα βομβάρδισαν και τους Κούρδους του PYD, οι οποίοι υπό την πίεση των ΗΠΑ απεσύρθησαν ανατολικά του Ευφράτη και συνέχισαν τις επιχειρήσεις απορρίπτοντας τη σύσταση των ΗΠΑ για ανακωχή με αυτούς. Την ανησυχία της Ρωσίας για τη συνέχιση των επιχειρήσεων εξέφρασε και ο κ. Λαβρόφ με δηλώσεις του μόλις στις 31 Αυγούστου.

Στις 5 Σεπτεμβρίου ο κ. Ερντογάν δήλωσε ότι στόχος της επιχείρησής στη Συρία είναι η συντριβή του ISIS και η αποτροπή επέκτασης των Κούρδων, επαναλαμβάνοντας και την παγία θέση του για τη δημιουργία ζώνης απαγορεύσεως

πτήσεων στη Β. Συρία.

Η Τουρκία εισέβαλε στη Συρία για να αποτρέψει την ενοποίηση των κουρδικών καντονίων και όχι για να εκδιώξει το ISIS. Αν οι Κούρδοι κατελάμβαναν τη Τζαρμπλούς θα εδημιουργείτο μια συνεχής ζώνη 500 χλμ υπό τον έλεγχό τους και θα δημιουργείτο ντε φάκτο αυτόνομη περιοχή, κατά το πρότυπο του Ιρακινού Κουρδιστάν. Αυτό αποτελεί εφιάλτη για την Τουρκία και γι' αυτό δεν πρόκειται να αποσυρθεί μέχρις ότου λυθεί το συριακό.

Οι ΗΠΑ μάλλον αιφνιδιάστηκαν, αλλά δικαιολόγησαν την εισβολή ως χειρονομία καλής θελήσεως για την αποκατάσταση των σχέσεών τους, που έχουν ενταθεί μετά το πραξικόπημα. Προ όμως του κινδύνου της καταστροφής του PYD, που είναι ο μόνος αξιόπιστος σύμμαχός τους στη Συρία, θα εντείνουν τις πιέσεις προς την Τουρκία με απρόβλεπτες συνέπειες για τις σχέσεις τους. Αντιθέτως η Ρωσία, η οποία μάλλον ήταν ενήμερη δεν ενδιαφέρεται για την τύχη των Κούρδων, αρκεί η Τουρκία να αλλάξει στάση ως προς την τύχη του Ασαντ, τον οποίο στηρίζει ο κ. Πούτιν.

β. Ιράκ

Στις 21 Αυγούστου απαγορεύστηκαν 36 τζιχαντιστές που είχαν κριθεί ένοχοι για την σφαγή 400 νεοσυλλεκτών στρατιωτών το 2014 στο στρατόπεδο «Σπάϊσερ» κοντά στο Τγκρίτ.

Ο ιρακινός στρατός με την υποστήριξη συιτικών και κουρδικών πολιτοφυλάκων και της αμερικανικής αεροπορίας έχει ανακαταλάβει, τους τελευταίους μήνες, μεγάλες περιοχές που κατείχαν οι τζιχαντιστές και πολλές πόλεις με κυριότερες το Τγκρίτ, το Ραμάντι και τη Φαλούντζα.

Ήδη προετοιμάζει την επίθεση για την ανακατάληψη της Μοσού-

λης, της δεύτερης μεγαλύτερης πόλης του Ιράκ. Η πόλη αυτή έχει σημαντικό συμβολικό βάρος, γιατί σ' αυτήν στις 29 Ιουνίου 2014 ο ηγέτης του ISIS Αμπού Μπακράλ Μπαγκντάτι, ανακήρυξε το ισλαμικό «χαλιφάτο» της Συρίας και του Ιράκ, μετατρέποντας την τρομοκρατική οργάνωση σε κράτος.

Το ISIS πραγματοποιεί συνεχώς τρομοκρατικές επιθέσεις με εκατοντάδες νεκρούς ως αντιπερισπασμό για τις ήττες του στο πεδίο της μάχης.

γ. ISIS

Ο στρατός του Ιράκ και της Συρίας έχουν ανακαταλάβει το μεγαλύτερο μέρος των εδαφών που κατείχε το ISIS, του οποίου η ήττα και ο εξοβελισμός από την περιοχή αναμένεται να συμβεί σε σύντομο διάστημα, οπότε και θα βρεθεί χωρίς κράτος. Ήδη οι μαχητές του στη Συρία και το Ιράκ έχουν μειωθεί από 33.000 σε περίπου 20.000 ενώ τα έσοδά τους από το λαθρεμπόριο πετρελαίου έχουν μειωθεί στα 150 εκατομ. δολάρια το χρόνο, σημαντικό ακόμη κονδύλι, λόγω της καταστροφής από την αμερικανική αεροπορία των πετρελαιοπηγών και των δρομολογίων διακινήσεως των βυτιοφόρων.

Η ηγεσία του ISIS αντιλαμβανομένη ότι θα μείνει χωρίς κράτος, έχει αρχίσει να μεταλλάσσει την οργάνωση στα πρότυπα της Αλ Κάϊντα, προβαίνοντας σε τρομοκρατικές ενέργειες σε όλο τον πλανήτη. Οπωσδήποτε θα είναι πολύ πιο επικίνδυνη από την Αλ Κάϊντα γιατί διαθέτει πολλαπλάσιους μαχητές, τα υπόγεια δίκτυα εθελοντών, που έχει ήδη δημιουργήσει στις χώρες της Δύσης και οικονομική άνεση.

9. ΑΦΡΙΚΗ-ΛΙΒΥΗ

Το Κοινοβούλιο αρνήθηκε ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση Συνεννόησης που αναγνωρίζεται από

τον ΟΗΕ, η οποία εδώ και μήνες προσπαθεί να επιτύχει τη νομιμοποίησή της, προκειμένου να αναλάβει δράση.

10. ΑΣΙΑ

α. Κίνα

Το Διαιτητικό Δικαστήριο της Χάγης δικάωσε, με απόφασή του, τις Φιλιππίνες για τις διαφορές τους με την Κίνα στη Νότια Σινικική Θάλασσα. Αυτή προκάλεσε ένταση στις σχέσεις Κίνας και ΗΠΑ που την υιοθέτησαν εν αντιθέσει με τη Ρωσία που την απέρριψε.

Όπως ανακοίνωσαν Κίνα και Ρωσία θα πραγματοποιήσουν κοινές αεροναυτικές ασκήσεις στη Νότια Σινικική Θάλασσα από 12-20 Σεπτεμβρίου. Η πραγματοποίηση των ασκήσεων εκλαμβάνεται από τη Δύση ως αντίδραση για την παραπάνω απόφαση του Δικαστηρίου της Χάγης.

Κοινές ασκήσεις πραγματοποίησαν οι δύο χώρες και τον Αύγουστο νότια του Βλαδιβοστόκ στον Ειρηνικό Ωκεανό.

β. Β. Κορέα

Στις 9 Σεπτεμβρίου η Β. Κορέα πραγματοποίησε την 5η δοκιμή πυρηνικής βόμβας αγνοώντας τη διεθνή κατακραυγή και την ομόφωνη καταδίκη της, από το ΣΑ/ΟΗΕ συμπεριλαμβανομένης και της Κίνας, για την εκτόξευση βалиστικού πυραύλου μεγάλου βεληνεκούς που πραγματοποίησε πτήση 500 χλμ στις 23 Αυγούστου.

Σύμφωνα με ειδικούς η Β. Κορέα ετοιμάζεται και για έκτη δοκιμή πυρηνικής βόμβας, αποδεικνύοντας έτσι την πρόοδο που έχει κάνει στο πυρηνικό της πρόγραμμα, αλλά και την ανάπτυξη βαλλιστικών πυραύλων, που μπορούν να δεχθούν πυρηνική κεφαλή.

Περί φωτίσεως του πνεύματος

Δοκίμιον

Του Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Στον ελλαδικό χώρο είμαστε περί τα δέκα εκατομμύρια Έλληνες. Δεν λογίζεται το ξένο στοιχείο. Αυτά τα δέκα εκατομμύρια ψυχές παρουσιάζουν μία παγκόσμια πρωτοτυπία. Δηλαδή εάν ερωτηθούν ή και εάν δεν ερωτηθούν πάνω σε ζητήματα που αφορούν στο κοινωνικό σύνολο, λαμβάνουν προσωπική θέση. Αποτέλεσμα. Δέκα εκατομμύρια διαφορετικές απόψεις. Μερικοί είναι περισσότερο διευκρινιστικοί: «...ορίστε με πρωθυπουργό για 24 ώρες κι εγώ θα αλλάξω ριζικά την εικόνα και την πορεία της χώρας».

Αυτό το φαινόμενο της διαφορετικής προσλήψεως και κατανόησης του ίδιου φαινομένου μπορεί να σημαίνει δύο πράγματα. Πρώτον: απαξάπαντες οι Έλληνες είναι σοφοί. Ένας έκαστος Έλληνα είναι μία διακεκριμένη πνευματική προσωπικότητα, διότι η άποψή του διακρίνεται για την κοινωνική και επιχειρησιακή του ηθική, για τον θετικισμό του, για την σαφήνεια της διατυπώσεως της εκτιθεμένης από αυτόν θεωρίας, για τον επιστημονισμό του, για την διεισδυτικότητα της διανοήσεώς του, για την διαλεκτική δυναμική του, για την ευαπόδεικτη επιχειρηματολογία του, για την προβλεπτικότητα του επί των μελλουμένων, για τον κριτικό του ορθολογισμό, για την φυσική του βελτιωσιμότητα, για το αυτεξούσιο των επιλογών του, για τις αφυπνιστικές του αναλύσεις, τις συνθέσεις και προτάσεις και τέλος ως προστεθούν και άλλες εκατό θετικότητες συνηγορούντος και του αναγνώστου. Δεύτερον: δεν είναι σοφοί, διότι είναι οι ίδιοι υπαίτιοι για την δική τους άγνοια και την συνεπαγόμενη ανωριμότητα.

Βεβαίως και υπάρχουν ενστάσεις επάνω σ' αυτή την προσέγγιση, όπως και απόψεις που θα χαρακτηρίσουν μαχητή την κατηγοριοποίηση «σοφοί και μη σοφοί». Κι αυτό ακόμη συνιστά επιβεβαίωση του, ότι ο καθ' ένας μας διεκδικεί την αλήθεια και το δίκαιον της δικής του θέσεως. Κάποιοι νηφαλίως εκτιμώντες εχέφρονες νέες οδηγούν στο αποφαντικό: "... ναι, υπαίτιοι είμαστε εμείς οι ίδιοι, διότι αντί να ικετεύουμε για λίγη κατανόηση από το σύστημα διοικήσεως, που χειραγωγεί το πνεύμα και το θυμικό μας, θα μπορούσαμε να διεκδικήσουμε το δικαίωμά μας για διαφωτισμό". Όμως η ικανοποίηση τέτοιων διεκδικήσεων δεν είναι στις προθέσεις του κατεστημένου. Ουδαμού στην ιστορία του κόσμου καταγράφεται διαφωτισμός υπηκόων, διότι έτσι θα απομυθοποιείτο το σύστημα εξαγγελιών περί μελλοντικής ευδαιμονίας του λαού.

Το να πιστεύει ο καθένας μας στην δυνατότητα της εξελίξεως είναι μία καλή αρχική σκέψη. Κι αυτή η σκέψη γεννά τις μεταγενέστερες, που εισηγούνται την απεξάρτησή μας από τα επαγγελόμενα των κρατούντων. Οι σκέψεις αυτές μας παροτρύνουν στο να επικεντρωθούμε σε ένα σκοπό. Στον αυτοδιαφωτισμό. Σε πνευματική αντεπανάσταση. Σε αγνόηση της κοινωνικής μηχανικής, που στοχεύει στην πνευματική μας αιχμαλωσία, με την επιστημονική μέθοδο της -εν αγνοία μας- χειραγωγήσεώς μας. Στο να γίνουμε κύριοι του εαυτού μας. Στο να ανατρέψουμε την υφισταμένη και αποτυχημένη μας σχέση με τους κρατούντες. Στο να επιχειρήσουμε να σκεφθούμε ελεύθερα. Να καταλάβουμε, ότι η δυστυχία μας δεν οφείλεται στους κυβερνώντες αλλά στον ίδιο μας τον εαυτό. Και τούτο διότι μέχρι τώρα -είναι αποδεδειγμένο- συμπεριφέρεται σαν ανώριμος, όταν ακούει με αγαλλίαση όσους του τάζουν καλύτερες ημέρες, ότι λεφτά υπάρχουν, ότι θα σχίσει τα μνημόνια, ότι οι φόροι θα ελαφρυνθούν και όλα αυτά τα εύχητα.

Ο εχέφρων προσπαθεί να στηριχθεί σε μία αφετηρία συλλογισμών, που να διακρίνεται για τις αρχές και τις αξίες, τις οποίες οι ιστορικοί έχουν χαρακτηρίσει βάσεις μεγαλουργίας των λαών. Προσπαθεί να συναντήσει ομοφρόνους, που να διατηρούν την ηθική τους φύση και το αίσθημα του δικαίου. Να συνοδηγορήσουν προς μία ωριμότητα που θα τους καταστήσει ικανούς να αποποιηθούν κάθε έννοια δεσμού με τον πολιτικό τους ποδηγέτη. Να ομονοήσουν στο, ότι εάν θέλουν μία πολιτεία που πρέπει να πορεύεται εξελικτικά, αυτό θα είναι απόρροια της σοφίας και της ωριμότητας ενός εκάστου των ατόμων. Το αντίθετο σημαίνει σταδιακό μαρασμό (στην Ελλάδα ήδη επιτελείται).

Να δώσουν στον εξουσιαστή να καταλάβει, ότι ενεργώντας με βάση το δίκαιον και όχι με γνώμονα τις προσωπικές φιλοδοξίες και τις κομματικές σκοπιμότητες, τότε θα αποκατασταθεί σαν ένας ηθικός τύπος, που είναι ολοκληρωμένος και προσβλέπει με σεβασμό στα δικαιώματα ωρίμων και πεφωτισμένων διοικουμένων.

Ο εχέφρων ενθαρρύνει επιδιώξεις της μορφής «... φωτίζω το πνεύμα μου απομακρύνοντάς το από την θολούρα του πνευματικού μου εμβολιασμού, και τούτη την πράξη την θεωρώ πρώτιστο καθήκον».

Ιωάννης Καποδίστριας και Στρατός

Η συμβολή του Καποδίστρια στην επιτυχή έκβαση του ένοπλου αγώνα κατόπιν των αλληπάλληλων λαθών των, υποτίθεται, ειδικών «στρατιωτικών» ήταν ανεκτίμητη. Η στρατηγική του Καποδίστρια σε θέματα πολέμου δεν ήταν η κατά μέτωπον επίθεση του στρατού κατά των ισχυρών δυνάμεων του εχθρού και των οχυρών του θέσεων, αλλά προτιμούσε με τις κατάλληλες κινήσεις να επιτυγχάνεται η προσβολή των μετόπισθεν του εχθρού, η κατάληψη ασφαλών θέσεων, η επίθεση κατά μεμονωμένων τμημάτων του εχθρού και τέλος η αποκοπή των γραμμών ανεφοδιασμού.

Ο Καποδίστριας φρόντισε να εξασφαλίσει τη γενική διεύθυνση του πολέμου μέσω μιας κεντρικής ηγεσίας η οποία καθόρισε τους αντικειμενικούς σκοπούς του πολέμου, τις απαραίτητες στρατιωτικές επιχειρήσεις, την αξιολόγηση των συμβουλών των ξένων όσον αφορά τις πολεμικές επιχειρήσεις, είχε την υπεύθυνη παρακολούθηση των πολεμικών επιχειρήσεων που ήταν υπό εξέλιξη, φρόντισε για την σωστή κατανομή των υπάρχοντων στρατιωτικών μέσων για τις πολεμικές επιχειρήσεις. Ιδρύσε το Γενικό Φροντιστήριο στο οποίο του ανατέθηκαν συν τω χρόνω καθήκοντα Γενικού Στρατηγείου και εξέδωσε ψήφισμα για τον κανονισμό της στρατολογίας. Ο Καποδίστριας είχε στόχο την οργάνωση του στρατού, και αντιμετώπισε δύο σημαντικά προβλήματα. Ποια πρέπει να είναι η μορφή και η διάρθρωση των βασικών μονάδων, και ποιοί στρατιωτικοί θα τις στελεχώσουν.

Για την επίλυση των παραπάνω προβλημάτων ο Καποδίστριας οργάνωσε και τον άτακτο και τον τακτικό στρατό. Κατ' αρχήν χώρισε τον στρατό σε τρεις κύριες στρατιωτικές περιφέρειες: Την περιφέρεια Πελοποννήσου με αρχηγό τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, την περιφέρεια Ανατολικής Ελλάδος με αρχηγό τον Δημήτριο Υψηλάντη και την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος με αρχηγό τον στρατηγό Ρίτσαρντ Τσώρτς.

Ο στόλος χωρίστηκε σε τέσσερις μοίρες: την μοίρα του Αιγαίου (περιλαμβανομένης και της ηπειρωτικής Ελλάδας) με αρχηγό τον Ανδρέα Μιαούλη, τη μοίρα ακτών Μεσσηνίας με αρχηγό τον Γεώργιο Σαχτούρη, τη μοίρα του Ευβοϊκού με αρχηγό τον Γεώργιο Σαχίνη, τη μοίρα της Δυτικής Ελλάδος με αρχηγό τον Άγγλο πλοίαρχο Φρανκ Άστιγξ. Αρχηγός του στόλου των πυρπολικών ήταν ο Κωνσταντίνος Κανάρης με υπαγωγή του στη μοίρα του Αιγαίου.

Ο άτακτος στρατός οργανώθηκε με το να καθοριστεί η χιλιαρχία ως ανώτερη και βασική μονάδα η οποία περιλάμβανε δύο πεντακοσιάρχους. (Κατά άλλη άποψη ο θεσμός των χιλιαρχιών δεν υπήρξε επιτυχής διότι θα έπρεπε να προτιμηθούν μικρότερες μονάδες. Άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι η μελέτη και η εισήγηση για τον τρόπο οργάνωσης του στρατού και συγκροτήσεώς του σε χιλιαρχίες, είχε ανατεθεί από τον Κυβερνήτη στους Δ. Υψηλάντη, Ι. Κωλέτη και Α. Μεταξά). Συνολικά οργανώθηκαν οκτώ χιλιαρχίες στις οποίες προβλέφθηκε σε κάθε μονάδα η ύπαρξη ιερέως, ιατρού και υπασπιστού και λοιπού προσωπικού. Οι στρατιώτες συνειδητοποίησαν ότι

ήταν στρατιώτες της πατρίδος και όχι του αρχηγού που όλο τον προηγούμενο καιρό ακολουθούσαν. Οι ισχυροί δεσμοί μεταξύ των αρχηγών, που τοποθέτησε, και των ανδρών τους δεν διαταράχθηκαν γιατί επέλεξε στρατιωτικούς αναγνωρισμένους από τους Έλληνες ή γνωστούς φιλέλληνες.

Ο τακτικός στρατός αποτελείτο από δύο μονάδες ιππικού τακτικού και ελαφρού από 100 άνδρες το πρώτο και 150 το δεύτερο και ενός τάγματος πυροβολικού. Ο Καποδίστριας έδειξε και μέσα από τον στρατιωτικό τομέα το ήθος και τις αρετές του. Μερίμνησε για την επιστροφή των «προσκυνημένων» καπετάνιων, των καπετάνιων δηλαδή που είχαν συμμαχήσει με τους Τούρκους, γιατί πίστευε ότι «και συμφέρει μάλλον να τον δεχθώμεν παρά να τον αφήσουμε εις τους Τούρκους». Φρόντισε για την πολιτισμένη και φιλόανθρωπη συμπεριφορά απέναντι στους αιχμαλώτους και στα γυναίκοπαιδα του εχθρού. Ο Υψηλάντης μάλιστα έφθασε σε

σημείο να απελευθερώσει τους αιχμαλώτους με την υπόσχεση ότι δεν θα λάβουν όπλα κατά των Ελλήνων και ο Κυβερνήτης τον συνεχάρη γι' αυτό.

Η επιτυχία του ήταν αδιαμφισβήτητη πολύ μεγάλη. Κατάφερε την εκκένωση της Πελοποννήσου από τις δυνάμεις του Ιμπραήμ. Πέτυχε την απελευθέρωση της Δόμβραινας, της Χώστιας, της Αράχωβας, του Στεβενίκου, του Διστόμου, της Γρανίτσας, της Λεβαδείας, των Σαλώνων, του Καρπενησίου, της Βόνιτσας, του Ρίου, της Ναυπάκτου, του Μεσολογγίου και πολλών άλλων πόλεων. Έτσι επετεύχθη η απελευθέρωση όλης της Στερεάς Ελλάδος έως τη συνοριακή γραμμή Κόλπου Άρτης – Κόλπου Βόλου που επεβλήθη τελικώς και ως συνοριακή γραμμή του Ελληνικού Κράτους.

Τίμησε τους αγωνιστές και καθιέρωσε ως τιμητική διάκριση το πρώτο Ελληνικό Τάγμα Αριστείας, κατά τα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών κρατών, για την έκφραση ευγνωμοσύνης του Έθνους προς αυτούς οι οποίοι συνέδραμαν ενεργά στην Απελευθέρωση. Το πρώτο Ελληνικό Τάγμα Αριστείας φέρει το όνομα του Σωτήρος για να ανακαλεί στη μνήμη, ότι με τη θεία του συμπαράσταση πραγματοποιήθηκε η ελληνική παλιγεννεσία.

Ιδρύθηκε η πρώτη Ελληνική Σχολή των Ευελπίδων στο Ναύπλιο την 1η Ιουλίου 1828. Ιδιαιτερότητα της σχολής αυτής ήταν ότι εκτός των άλλων μαθημάτων διδασκόταν και ήθος στους φοιτησάντες. Άξιοσημείωτο είναι ότι στη σχολή γίνονταν δεκτοί οι άριστοι μαθητές και όχι κατ' ανάγκη τα παιδιά των αριστοκρατικών οικογενειών. Η φροντίδα για τη θρησκευτική αγωγή των Ευελπίδων ήταν χαρακτηριστική και περιελάμβανε καθημερινή προσευχή των μαθητών, υποχρεωτικό εκκλησιασμό κατά τις Κυριακές και τις Εορτές, πιστή τήρηση των Ιερών Κανόνων της Εκκλησίας στα θέματα της νηστείας, εξομολόγησης και Θείας Κοινωνίας. Καθώς και διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών και του μαθήματος της Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

<http://www.kapodistrias.info/stratos>